

SZENTENDREI REFORMÁTUS ÓVODA ÉS GYÓGYPEDAGÓGIAI ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2025

„Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket...”(Márk 10, 14)

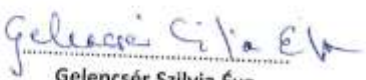

OM azonosító:

201309

Igazgató

Dobrik-Lupták Sára

Intézmény OM azonosítója: 201309	Igazgató: Dobrik-Lupták Sára
LEGITIMÁCIÓS ELJÁRÁS	
A nevelőtestület 1/2025. határozatszámon elfogadta: Gelencsér Szilvia Éva igazgató-helyettes A nevelőtestület nevében	Véleménynyilvánítók: Papp-Szamos Annamária Szülői Közösség nevében
Fenntartói jóváhagyás: dr Harmathy András lelkész dr Szalai Zsolt gondnok A fenntartó képviselőjében Javáhagyta: Dobrik-Lupták Sára Igazgató PH	
A dokumentum jellege: Nyilvános	Érvényessége: 2025. 09. 01-től visszavonásig

Tartalomjegyzék

Az óvoda adatai	6
Törvényi háttér	8
I. Bevezetés	9
I. 1. Helyzetkép	9
I.2. Küldetésünk	10
II. Óvodai nevelésünk általános alapelvei	11
II. 1. Legfontosabb alapelveink	11
II. 2. Óvodaképünk	15
II. 3. Gyermekképünk	16
III. A református óvodai nevelés feltételrendszere	18
III.1. Óvodánk személyi feltételei	18
III.2 Óvodánk tárgyi feltételei	19
IV. Az óvodai intézményegység	22
IV.1. Az óvodai nevelés feladatai	22
IV. 1. 1. Egészséges életmódra nevelés	22
IV. 1. 2. Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	26
IV.1. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	29
IV. 1. 4. Hitre nevelés	33
IV.2. Óvodai élet megszervezésének elvei	37
IV. 2. 1. Napirend-hetirend	37
IV. 2. 2. A csoportszervezés elvei	40
IV. 3. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	40
IV.3. 1. Játék	40
IV. 3. 2. Verselés, mesélés	44
IV. 3. 3. Ének, zene, népi játék, tánc	47
IV. 3. 4. Rajzolás, mintázás, kézimunka	50
IV. 3. 5. Mindennapos mozgás	53
IV. 3. 6. Külső világ tevékeny megismerése	56
IV. 3. 7. Munka	64
IV. 3. 8. A tevékenységben megvalósuló tanulás	67
IV. 4. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelésének további feladatai	69
IV. 4. 1. Hallássérült gyermek integrált óvodai nevelése	69

IV. 4. 2. A beszéd fogyatékos gyermek integrált óvodai nevelése	70
IV. 5. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	71
V. A gyógypedagógiai óvodai intézményegység	73
V. 1. Bevezető	73
V. 2. Felvétel az óvodába	74
V. 3. Az óvodai élet megszervezésének elvei	74
V. 3. 1. A csoportszervezés elveicsoportszervezés elvei	74
V. 3. 3. Napirend-hetirend.....	75
V. 4. Sajátos nevelési igényű óvodás korú gyerekek sérülés specifikus fejlesztésének céljai, feladatai	76
V. 4. 1. Látássérült gyermek	76
V. 4. 2. Enyhén értelmi fogyatékos gyermek	77
V. 4. 3. Középsúlyos értelmi fogyatékos gyermek	77
V. 4. 4. A fejlődés egyéb pszichés zavara	78
V. 5. Hitéleti nevelés alapelvei.....	79
V. 6. Foglalkozási formák a gyógypedagógiai óvodában	80
V. 6. 1. Önkiszolgálásra nevelés	80
V. 6. 2. Mozgásfejlesztés	83
V. 6. 3. Anyanyelvi nevelés – Vers, mese.....	85
V. 6. 4. Játék.....	87
V. 6. 5. Vizuomotoros fejlesztés	89
V. 6. 6. Zenei nevelés – ének, zene és énekes játék	90
V. 6. 7. Külső világ tevékeny megismerése	92
V. 7. Rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozások.....	93
V. 7. 1. Kommunikáció fejlesztés	93
V. 7. 2. Kognitív fejlesztés	94
V. 7. 3. Egyéni fejlesztést biztosító feladatok, tevékenységek	94
V. 8. Ellenőrzés, értékelés	95
VI. Az óvoda kapcsolatai	96
VII. Az óvoda ünnepei	102
VIII. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	105
VIII.1. Az egészségnevelés elvei	105
VIII.2. Környezeti nevelési elvek	106
VIII. 3. Egészségnevelési és környezeti nevelési programok és feladatok	107
IX. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	109
X. Gyermekvédelem.....	111
XI. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.....	114

XII. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek	115
XII. 1. Különleges bánásmódot igénylő gyermek.....	116
XII.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermek.....	116
XII. 1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek	119
XII.1.3. Kiemelten tehetséges gyermek	120
XII. 2. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése.....	123
XIII. Az óvoda pedagógiai dokumentumai	124
Függelék	127
Melléklet	132

AZ ÓVODA ADATAI

Az intézmény neve:

Szentendrei Református Óvoda és Gyógypedagógiai Óvoda

Cím: 2000 Szentendre, Vasúti Villasor 15.

Tel: 06-26/310-345, tel/fax: 06-26/500-014

E-mail: reformatusovoda@gmail.com

Honlap: www.szro.hu

Az intézmény OM azonosító száma:

201309

Az intézmény típusa: Többcélú közös igazgatású köznevelési intézmény

Az óvoda alapításának éve:

2009. augusztus 1.

Az intézmény fenntartója:

Szentendrei Református Egyházközség

Cím. 2000 Szentendre, Rákóczi u. 14.

Tel: 06-26/310-524

Honlap: www.szre.hu

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

Óvodai nevelés

Szakágazati száma: 851020

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
096015	Gyermekeképzetés köznevelési intézményben
096025	Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

Az óvodai csoportok száma:

Óvoda	4 csoport
Gyógypedagógiai óvoda	2 csoport

Az óvoda maximális létszáma:

Óvoda	104 fő
-------	--------

Gyógypedagógiai óvoda 16 fő

Alapító okirat kelte:

2017. Ápr. 17. Módosított

Működési engedély száma és kelte:

419-8/2009. lli. Eredeti

419-10/2009. lli. Módosított

03-371/2-2010. Módosított

Gazdálkodása:

Az intézmény a fenntartó Szentendrei Református Egyházközség által biztosított költségvetés alapján önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik. A gazdasági, pénzügyi, munkaügyi feladatait a székhelyen látja el. Gazdálkodással összefüggő kötelezettséget a fenntartó jóváhagyása nélkül nem vállalhat.

Az intézmény egyházi felügyeleti szerve:

Dunamelléki Református Egyházkerület Tanügyi Hivatala

(Címe: 1092 Budapest, Ráday utca 28.)

Az intézmény törvényességi ellenőrző szerve:

Pest Megyei Kormányhivatal

Az óvodai nevelés magyar nyelven folyik

A református óvoda nevelési elveiben és gyakorlatában elkötelezett a keresztyén értékek és életvitel közvetítésében a rábízott gyermekek felé, figyelembe véve a szülőknek azt a jogát, hogy gyermeküket vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesítsék.

TÖRVÉNYI HÁTTÉR

- Magyarország Alaptörvénye
- 2011 évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1995. évi I. törvény A Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvénye
- 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Az óvoda alapító okirata
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/20012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 326/2013.(VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve (Oktatási Hivatal)
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

I. BEVEZETÉS

I. 1. HELYZETKÉP

Óvodánk, 2009. augusztus 1-től került át - a szentendrei Önkormányzat fenntartása alól – a Szentendrei Református Egyházközség fenntartása alá. Az azóta eltelt időben a változások sokasága megerősített bennünket abban, hogy csak az egyetlen biztos pont a lényeg körülöttünk, Isten, minden más rajta keresztül válik értelmessé.

Belső életünk talán legnagyobb változása, hogy 2021 szeptemberétől két gyógypedagógiai csoporttal gazdagodunk, mely új, ismeretlen kihívások és feladatok elé állít minket. Hisszük, és tudjuk, hogy az integráció ilyen irányú megvalósulása példa értékű lesz országunkban. Munkánk során mind a sajátos nevelési igényű, mind az átlagos fejlődésmentű gyermekek profitálhatnak egymás közelségéből, mely pozitív hatással lesz későbbi életükre.

Óvodánk családi házas övezetben, közel a Hév végállomáshoz található. Körzetünk - Szentendre, és a szentendrei járás területe.

2011-ben az óvoda épülete – egy Európai uniós pályázatnak /és az azt kiegészítő egyházközségnek köszönhetően/ - gyönyörűen megújult. Elmondhatjuk, hogy egy igazán szép, korszerű, energiatakarékosan működtetett épületben dolgozhatunk, ahol megtalálható szinte minden feltétel a nyugodt működéshez. A két új gyógypedagógiai csoportunk indulásához a 2021-es óvodabővítés során jutottunk el, a Magyarországi Református Egyház Óvodafejlesztési projektje során megvalósult építkezés és eszközbeszerzés során.

Istenre figyelve, őt követve hisszük, hogy munkánkkal, az óvodai neveléssel és a gyógypedagógiai óvodai neveléssel városunk és a környékünk hasznára leszünk.

I.2. KÜLDETÉSÜNK

„Szeresd azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből! Maradjanak a szívedben azok az igék, amelyeket ma parancsolok neked. Ismételd azokat fiaid előtt, és beszélj azokról akár házában vagy, akár úton jársz, akár lefekszel, akár fölkelsz!”
5Mózes 6, 5-7

Óvodánk helyi sajátossága - a nevelőtestület által szükségesnek tartott Református értékrend. Az óvodai közösség értékrendjét a keresztyén világszemlélet határozza meg. Hiszünk abban, hogy az óvodai munkához szükséges tehetséget Istentől kaptuk, és a gyermekek nevelésében törekszünk az Istentől jövő bölcsességre és iránymutatásra támaszkodni.

Református óvodánk a családi szellemre épít, módszere a prevenció, melynek belső tartalma a szeretet, a bizalom, az állandó, emberi értékek. Mind megkívánja a nevelő állandó jelenlétét. Nagy gondot fordítunk a gyermek és a családja megismerésére, valamint a családdal való szoros együttműködésre, mivel valljuk, hogy az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Elsősorban a fenntartó Szentendrei Református Egyházközség családjai számára kívánunk segítő kezet nyújtani gyermekeik neveléséhez. Nyitottak vagyunk azonban azok felé a családok felé is, akik elfogadják értékeinket és nevelési elképzeléseinket. Gyógypedagógiai csoportjaink elindításával szeretnénk befogadni azokat a családokat is, akik sajátos nevelési igényű gyermekük nevelésével a Szentendrei Járás területén lévő legtöbb óvoda rendszeréből kiszorulnak, akik így rendkívül nehéz helyzetbe kerülnek a gyermekük óvodai nevelésével kapcsolatban.

A dolgozók és a gyermekek egyazon keresztyén világnézetet vallanak, bár a vallás gyakorlása szempontjából ökumenikus az összetételünk. Tiszteljük, és elfogadjuk a másik ember vallását, ugyanakkor gyermekeink megismerkedhetnek a vallási gyakorlatban lévő különbségekkel és hasonlóságokkal.

Pedagógiai munkánk során figyelembe vesszük a gyermekek változó társadalmi körülményeit, élményanyagában bekövetkezett változásokat, tevékenységi lehetőségeinek átrendeződését, a család megváltozott szerkezetét és értékrendjét, mindezek a változások új feladat elé állítanak. Emellett tudjuk és tapasztaljuk azt is, hogy a gyermek fejlődésében Isten kegyelmének és szeretetének is hatalmas szerepe van. Feladatunk és küldetésünk az óvodai

környezetet és életet a gyermekeknek olyanná alakítani, ami építőleg hat lelki életükre, szellemi fejlődésükre, magatartásukra, és egészséges életmódjuk kialakítására.

A programunk tartalmában fő hangsúlyt kap a hitre való nevelés, a magyar néphagyományok ápolása, a környezettudatos magatartás kialakítása mellett az integráció, inklúzió megvalósítása is. Célunk, hogy minden hozzánk járó gyermek megtapasztalja azt, hogy ő maga jó, szeretnivaló, függetlenül attól, van-e valamilyen fogyatéksága, vagy nincs.

II. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ÁLTALÁNOS ALAPELVEI

„Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól.”

Példabeszédek könyve 22,6

II. 1. LEGFONTOSABB ALAPELVEINK

Nevelési alapelveinkben a Református óvodai nevelési keretprogramra hivatkozunk, mert az abban felsorolt alapfeladatok és célok minden keresztyén óvodára, nevelési intézményre vonatkoznak, így természetesen a mi óvodánkra is:

- Istentől kérünk bölcsességet munkánkhoz. Ennek érdekében hetente fakultatív áhítatokon, félévente hitéleti belső továbbképzésen vesz részt munkaközösségünk, illetve a nevelési év elején és végén csendesnapon vesz részt munkaközösségünk.
- A mi példánk által szerzi sok gyermek az első vallásos ismereteit, tapasztalják meg Isten szeretetét.
- Tudjuk, hogy a gyermek egyszeri és egyedi emberi lény, képességeinek fejlesztése, de elsősorban feltétel nélküli szeretete és elfogadása a feladatunk.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A nevelést családoktól átvenni nem lehet, nem is szeretnénk, de velük együtt, közösen betölthetjük ezt a feladatot.
- Az óvodai nevelés során a szülőkkel való együttnevelés alapját keresztyén értékrendünk adja.
- A gyermeki szabadság biztosítása alapvető feladatunk.

- Biztosítjuk a gyermek - játékos, csoportos - tevékenységére épülő tanulásának feltételeit. Törekszünk a kiegyensúlyozott, boldog gyermekkor kialakítására, intézményes keretek között.
- Együttműködést, partnerséget ajánlunk a hozzánk járó családoknak a gyermek nevelésével, családi kérdésekkel vagy a keresztyén hit kérdéseivel kapcsolatban.
- Kiemelten fontos számunkra, hogy a gyermekek biztonságban és otthonosan érezzék magukat óvodánkban. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk arra, hogy minden gyermek magával hozhassa kedvenc játékát vagy személyes tárgyát (például takarót, kispárnát), amelyet a csendes pihenő ideje alatt is magához ölelhet, vele alhat.
- Minden eszközt biztosítunk a játékos tanuláshoz, sokféle természetes anyagot beszerzünk a kreativitás, a fantázia fejlesztéséhez, ennek kapcsán gyönyörködünk minden természetes anyagban, termések sokféleségében, kavicsok formájában, természetes színében és megtanuljuk megbecsülni Isten alkotta környezetünket.
- A gyermek mindennek felett álló érdeke, hogy a gyermeki jogait tiszteletben tartsuk, szükségleteiket életkoruknak megfelelően elégítsük ki.
- Fontosnak tartjuk megtanítani a gyermekeket a különbözőségek elfogadására, valamint arra, hogy minden gyermek Isten ajándéka, és szeretnivaló, úgy, ahogy van.
- A „mássággal” (valamilyen sérülés, fogyatékoság) küzdő gyermekek elfogadására nagy hangsúlyt fektetünk, közösségbe való beilleszkedését segítjük. Tudatosan figyelünk arra, hogy ezen folyamatokba ne sérüljön sem az átlagos fejlődésű, sem a fogyatékos gyermek. Az integráció során alapelvünk, hogy biztonságban érezzék magukat mind az átlagos fejlődésű, mind a sajátos nevelési igényű gyermekek. Fontos, hogy a felnőttek tetteikben is a feltétel nélküli szeretetet képviseljék a gyermekek irányában.
- Elfogadjuk, hogy az integrációt erőltetni nem lehet, ugyanakkor megteremtünk minden lehetőséget ahhoz, hogy a közös játék vagy tevékenységszervezés által megismerjék egymást a sajátos nevelési igényű és átlagos fejlődésű gyermekek.
- A sajátos nevelési igényű gyermek családjának szintén szüksége van az elfogadottság érzésére, nemcsak a gyermeknek. Közvetítenünk kell tehát az egész család felé Isten kegyelmét, bízva abban, hogy ők maguk is megismerik és elfogadják Őt megváltójuknak.

- Az óvodás gyermekek iránti elvárásunkat a gyermek sérülésének jellege, súlyosságának mértéke határozza meg, befolyásolja a gyermek terhelhetősége. Előfordulhat, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek kiemelkedő teljesítményre képes, ennek felismerése és gondozása kiemelt feladatunk.
- Az óvodai nevelőmunka célja, hogy a sérülésből eredő hátrányok csökkentésével teljes értékű embert neveljünk tudással és szeretettel, így biztosítva a gondjainkra bízott gyermekek számára az esélyegyenlőséget, a társadalmi integrációt. Ezt a folyamatot segíti négy hagyományos óvodai csoportunk jelenléte is.
- Tudjuk, hogy a gyermekekkel való munka csak akkor lesz igazán hatékony, ha az itt dolgozó összes felnőtt egyazon személellettel és hozzáállással van körülöttük.
- Fontos a gyermekek egyéni fejlődésének figyelembevétele, a tehetséges gyermekek támogatása, további fejlesztése.
- A nyugodt, családi, biztonságot nyújtó légkör kulcsfontosságú a gyermeki fejlődéshez, mely légkörben a gyermeki játék elsődlegessége érvényesül, védve az összefüggő játékidőt.
- Az óvoda sajátosságaihoz igazodóan gyermekeink hitre nevelésének megvalósítása mindennapjaink része kell, hogy legyen.
- Fontosnak tartjuk a magyar népi kultúra, és hagyományok megismertetését, valamint a környezettudatos magatartás megalapozását.
- A Biblián alapuló erkölcsi nevelés kiemelt jelentőséggel bír – mely állandó és emberi értékeket közvetít a gyermekeknek.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek lehetőséget teremtünk ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítanunk kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
- Minden esetben bátorítjuk a szülőt az őszinte véleményének megvallására, kölcsönös bizalomban élünk, mert e nélkül nem lehetséges az összehangolt, szeretetteljes nevelés. Elfogadjuk, hogy időnként máshogyan gondolkodunk a gyermeket érintő

kérdésekről, ezért is fontos egymás meghallgatása, megértése. Mivel intézményünkben emberek dolgoznak, a hibázás lehetősége mindig fennáll. Hibáinkon azonban készek vagyunk javítani, változtatni, valamint tanulni belőlük.

- Az óvodapedagógusok és gyógypedagógusok szakmai önállóságának törvényes keretek között való biztosítása az alapja a minőségi munkának

Óvodai nevelésünk célja

- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevétele, személyiségük kibontakoztatása, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének segítése.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek inkluzív nevelése, képességeik differenciált fejlesztése. Az átlagos fejlődésmentű gyermekek nyitottságának, befogadóképességüknek alapozása mesék, közös játékok, beszélgetések, közös programok által.
- A gyermekek műveltségének életkori sajátosságaikhoz igazodó megalapozása, hogy majdan öntevékeny, kreatív és erkölcsös életvitelre legyenek képesek.
- Az egészséges életmóddal és a környezettudatossággal összefüggő magatartás megalapozása a gyermekekben.
- Megismertetni a ránk bízott gyermekeket a magyar néphagyományainkkal, erősítve bennük a hazaszeretetet, magyarság-tudatot.
- Átfogó célunk a keresztyén szellemű nevelés, ami által a gyermekek megismerkednek Isten szeretetével, gondoskodásával, személyes kapcsolatuk alakul Istennel, imádkozó emberekké válnak. A gyermekek életkoruknak megfelelően találkoznak a Biblia történeteivel, amelyek által olyan alapvető értékeket sajátítanak el, mint a szeretet, megbocsátás, türelem és hála. A gyermekekben a református hit iránti tisztelet és szeretet kialakítása a későbbi hitbeli elköteleződés alapja lehet.
- A család és az óvoda együttműködésének fontossága, hogy a nevelési célok egységes keretben valósuljanak meg, különösen a keresztyén értékrend közvetítése terén.

II. 2. ÓVODAKÉPÜNK

Valljuk, hogy minden gyermek egyedi személyiség, számon van tartva Istennél, és csak ennek tükrében fejleszthető.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában és a Református Óvodák keretprogramjában foglaltakkal összhangban, a helyi pedagógiai programunk elkészítésénél a keresztyén világkép kialakítását, a keresztyén erkölcs megalapozását, s a Bibliai integrációt tartjuk szem előtt.

A hitéleti nevelés és az a tény, hogy az egész napot áthatja ez a légkör, a gyermekek pozitív személyiségének kialakítását segítik elő.

Óvodánk szakmailag önálló, a partnerek igényét és elégedettségét figyelembe vevő nevelési intézmény, amely jól felkészült pedagógusokkal és a pedagógiai munkát segítőkkal biztonságos, sokszínű, örömteli óvodai életet nyújt a gyermek számára.

Az óvodás gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a családi nevelés kiegészítője. Családias, szeretetteljes légkörben óvó-védő, szociális és nevelő-személyiségfejlesztő feladatokat lát el. Fontosnak tartjuk a gyermekek készségeinek, egyéni képességeiknek kibontakoztatását vagy ennek elősegítését. Kiemelt területként kezeljük gyermekeink hitre nevelését, környezettudatos szemléletük formálódását és a magyar népi hagyományok megőrzését, és az intézményi inkluzív nevelés elősegítését. Óvodánk alapvető célja a különböző szociális háttérrel rendelkező gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése, gyermeki személyiségük fejlődésének elősegítése 3 éves kortól az iskolába lépésig, kiegészítve a családi nevelést, a szülőkkel együttműködve. Célunk, hogy elősegítsük az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását, a hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztését.

Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

A nagycsoportosok iskolára felkészítése áthatja mindennapjainkat, de nem alkalmazunk „iskolás” módszereket.

Az óvodai pedagógiai programunk elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, mivel az óvoda az Alapító okirat szerinti hallássérült és beszéd fogyatékos, sajátos nevelési igényű gyermekeket is nevel integráltan, valamint gyengénlátó, enyhe- illetve középsúlyos fokban értelmileg akadályozott, kevert specifikus fejlődési zavarral és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekeket nevel szegregált csoportokban.

Célunk, hogy gyermekeinket elérhető közelségbe vigyük az őket körülvevő természeti és társadalmi környezethez, ezzel is megalapozva, elősegítve környezettudatos szemléletük kialakulását. Az integráció kiemelt célja, hogy a gyermekek egymást megismerve és elfogadva, a másságot természetesnek tekintve fejlődjenek együtt. Ennek érdekében folyamatosan biztosítjuk az együttműködés lehetőségét az óvoda különböző csoportjai között, valamint támogatjuk azokat a gyermekeket, akik a gyógypedagógiai csoportból fokozatosan, egyéni fejlődésük és képességeik alapján részlegesen vagy teljesen átléphetnek a hagyományos óvodai csoportba. Az átmenet során kiemelten fontos a fokozatosság, az egyéni szükségletek figyelembevétele és a megfelelő gyógypedagógiai támogatás biztosítása.

Célunk, hogy az óvodát elhagyó gyermek bizalommal és hittel forduljon Isten felé, és megtapasztalja, hogy Isten úgy szereti őt, mint a szülő a saját gyermekét.

II. 3. GYERMEKKÉPÜNK

„Csakis boldog, kiegyensúlyozott gyermekből lesz boldog, magabiztos felnőtt.” – Vekerdy Tamás

Amikor a szülő rábízza gyermekét a kiválasztott nevelőre, pedagógusra, akkor erről a lépésről Istennek tudomása van. Nekünk pedig Isten által kapott bölcsesség nélkül a tevékenységünk zsákutcába torkollhat.

A kisgyermek a felnőttektől függő, érzékeny fejlődő szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség mással nem helyettesíthető, és szociális lény egyszerre.

Szeretnénk, hogy gyermekeink minden nap szívesen jöjjenek óvodába. Legyenek boldogok, tudjanak egyedül és a társakkal játszani. Személyiségük legyen kiegyensúlyozott, érzelmileg gazdag, nyitott és érdeklődő. Rendelkezzenek egészséges önbizalommal, értsék és tartsák be a szabályokat, valamint legyenek kreatívak.

Fejlődjenek testi és szellemi szinten, koruknak megfelelően, miközben erősödik kötődésük városunkhoz.

Az óvodáskor szenzitív időszak a különbözőségek elfogadásában, az inkluzív, a játék elsődlegességét, az élmények feldolgozását támogató környezetben felnövő gyermek maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé, segítőkésszé válik. Óvodánkban minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben, integrált, inkluzív környezetben nevelkedjen.

A gyermeki személyiséget elfogadás, szeretet, tisztelet, megbecsülés és bizalom övezi. A fogatékossággal élő gyermek is elsősorban gyermek, joga van játszani, felfedezni, örülni és sírni, kiemelkedni valamiben, hibát elkövetni, megismerni saját magát és környezetét. A gyermek, mint fejlődő személyiség, életkoronként változó testi és lelki szükségletei vannak. Óvodánkban biztosítjuk a gyermekek életkornak megfelelő testi és lelki szükségleteinek kielégítését, ezzel is elősegítjük fejlődésüket. Intézményünkben a befogadó szemlélet az uralkodó.

Pedagógusaink intézkedései is a gyermeki személyiséghez igazodnak, biztosítva hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Mai változó világunkban várható, hogy migráns gyermekek is részei lesznek óvodáknak. Számukra biztosítjuk önazonosságuk megőrzését és erősítését, valamint társadalmi integrációjukat, mindezt az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásával.

Fontos számunkra, hogy a gyermekeink - egyéni érzésüknek megfelelően – kellően felkészülten, iskolaéretten kerüljenek iskolába.

Alakuljanak ki bennük a környezettudatos magatartás alapjai, érezzék fontosnak a magyar hagyományokat és ápolásukat. A hitre nevelés folyamata során alakuljon ki bennük Isten és Jézus felé nyitottság, elfogadás, hitbeli átszellemültség. Mindez nyilvánuljon meg a felnőttekhez való és kortárskapcsolataikban is.

III. A REFORMÁTUS ÓVODAI NEVELÉS FELTÉTELRENDSZERE

III.1. ÓVODÁNK SZEMÉLYI FELTÉTELEI

Az óvoda dolgozói

Munkakör	Fő
Óvodavezető	1
Óvodapedagógus	8
Gyógypedagógus	4
Dajka	6
Pedagógiai asszisztens	2
Óvodatitkár	1
Konyhai kisegítő	1
Kertész-karbantartó	1
Összesen	24

Intézményünk a Református EGYMI szakembereinek támogatását veszi igénybe a hagyományos óvodai csoportokban, illetve saját költségvetése terhére alkalmaz logopédust és autizmus specifikus gyógypedagógust a gyógypedagógiai csoportokban. A szakértők közreműködése lehetőséget biztosít arra, hogy az új pedagógiai irányelvek és módszerek kialakítása során figyelembe vegyük a legfrissebb szakmai ismereteket és bevált gyakorlatokat. A pedagógusok elkötelezettek a folyamatos fejlődés iránt, ezért rendszeresen továbbképzéseken vesznek részt, és az ott elsajátított elméleti és gyakorlati tapasztalatokat beépítik a mindennapi nevelőmunkába.

Az óvoda igazgatója hitével, szakmai tudásával, magatartásával elősegíti a gyermekek nevelésében, gondozásában résztvevő munkatársak, pedagógusok, dajkák és technikai alkalmazottak keresztyén világnézetének hiteles átadását a gyermekek és családjuk felé.

Az újonnan jelentkező dolgozók, különösen az óvodapedagógusaink és gyógypedagógusaink kiválasztásánál fontos szempont, hogy hitét gyakorló keresztyén ember legyen, aki hitelesen tudja közvetíteni cselekedeteivel, munkájával a keresztyén értékrendet. A keresztyén

pedagógus legyen elkötelezett hívó ember, ismerje a Bibliát, legyen élő kapcsolata gyülekezetével. Kíváncsi, hogy az itt dolgozók ezekkel a tulajdonságokkal már munkába lépés előtt rendelkezzenek. Amennyiben ez nem így lenne, a többi keresztyén munkatárs példájával mutasson irányt kollégáinak. Fontos leszögeznünk azonban, hogy minden óvodai dolgozónak, tekintet nélkül vallására vagy a betöltött munkakörére, figyelembe kell vennie azt a tényt, hogy református keresztyén közösség munkatársai.

Valljuk, hogy a gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás, tisztelet és elfogadás, különleges védelem, szeretet és megbecsülés veszi körbe intézményünkben.

Szükségesnek tartjuk, hogy a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok és gyógypedagógusok szakmai területen, valamint személyiségükben is képesek legyenek hatékonyan együttműködni, hogy ez a gyermekek javát szolgálja. A pedagógusok a nyitvatartási idő alatt, a nap folyamán átfedéssel, a csoportban vannak, heti váltásban dolgozva. Hangsúlyozzuk valamennyi munkatárs folyamatos együttműködését, összehangolt munkáját az inkluzív (befogadó) nevelés kialakítása érdekében.

Az óvodai nevelés eredményességét segíti a pedagógus, dajka és a pedagógiai asszisztens közös együttműködése. Ennek érdekében a pedagógus irányítását elfogadva, a feladatok megbeszélése, a segítség formájának áttekintése, egyeztetése feltétlenül szükséges. A gyermekek előtt példa értékű a felnőttek egymás közötti kapcsolata, beszéde, hangneme, bármely munkaterületen is dolgoznak.

“Egymást különbnek tartván magatoknál” ige tudatában mindenki a maga feladatát végezze el lelkiismeretesen.

III.2 ÓVODÁNK TÁRGYI FELTÉTELEI

Egy 2010-ben megnyert Európai Unió pályázat eredményeként 2011-től óvodánk a törvényben előírt minden helyiség- és eszköznormával, valamint a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel rendelkezik. Két gyógypedagógiai nevelést biztosító csoportunk feltételeit a 2020/2021-es átépítés során teremtettük meg a Magyarországi Református Egyház Óvodafejlesztési projektjének segítségével. Az óvoda épülete teljesen akadálymentes.

Óvodánk tárgyi feltételeinek előteremtésekor szem előtt tartottuk az országos alapprogramban előírtakat és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben leírtakat.

Rendelkezünk az Eszköz és felszerelési jegyzékben előírt eszközökkel

- Óvodánk helyi berendezése a gyermekek változó testméretének megfelel.
- A gyermekek számára a biztonságos, kényelmes környezet biztosított.
- Az egészségvédelem, a mozgásigény, játékigény kielégítése fő szempont. A gyermekek által használt tárgyi eszközök hozzáférhetőek, elhelyezésük biztonságos, a gyermek fejlődését szolgálja.
- Az óvodai dolgozóknak biztonságos, jó légkört eredményező munkakörülményt, megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk
- Óvodánk rendelkezik az Alapító okiratban feltüntetett sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez szükséges tárgyi feltételekkel.

A berendezési tárgyak gyermekléptékűek, esztétikusak, dominánsan természetes anyagokból készültek. A helyiségek padlóburkolatai (laminált padló, kő) jól tisztíthatók, fertőtleníthetők, nem okoznak allergiás tüneteket. A szobák falai világos színűek, nagy ablakkal, amelyek biztosítják a természetes fény beáramlását, és lehetővé teszik a nap folyamán a többszöri levegőcserét. Minden csoportszobának van egy olyan színű fala, amely megegyezik a csoport nevéhez tartozó színnel, így a gyerekek könnyebben azonosulnak saját csoportjukkal. A berendezési tárgyak a tevékenységeknek megfelelően alakíthatók.

Négy csoportszobában van galéria, ami segít a kuckózásban, elvonulásban, barátságok alakulásában, szerepjáték kialakulásában.

A gyermekek által használt eszközöket és játékokat elérhető magasságú polcokon helyezzük el, hogy önállóan hozzáférhessenek, és részt vehessenek azok rendben tartásában és megfelelő helyre történő visszapakolásában. A bútorok - öltözőszekrények, játéktartó polcok és szekrények – fából készültek. Különböző méretű fonott kosarak szolgálnak a játékok és egyéb tárgyak tárolására. Eszközállományunkat a környezettudatos szemléletmód figyelembevételével alakítjuk, bővítjük. Játékeszközeink igényesen válogatott, fejlesztő értékű játékok. Előnyben részesítjük a természetes anyagokból készült eszközöket, tárgyakat. A rendszeres mozgáshoz szükséges eszközök biztosítottak óvodásaink számára.

Az óvoda udvara a gyermekek szabadban végzett tevékenységének kiszolgálója. Egyaránt vannak napos és árnyékos udvarrészek, valamint nagy, tágas, füves tér áll a gyermekek rendelkezésére a természetes mozgások gyakorlásához, a kerékpározáshoz, rollerezéshez.

A homokozás a gyermekek udvari tevékenységének sorában fontos helyet foglal el. A földdel való játék, a homokozás, sarazás a gyermek elemi, ősi szüksége. A gyermekek egészségének védelmében a homokot évente cseréljük, valamint naponként lazítjuk, locsoljuk, az óvoda délutáni zárásakor letakarjuk.

Célunk a gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő tárgyi környezet kialakítása - ezért van kis kert, ahol tevékenykedhetnek, megfigyelhetik a virágok, vetemények fejlődését.

A nyári időszakban biztosítjuk a gyermekek számára az egész napos kinn tartózkodás feltételeit. Az óvoda udvarán az Európai Unió szabványának megfelelő kerti játékok találhatók. Szükséges az eszközök folyamatos feltöltése, bővítése, pótlása, cseréje.

A minőségi munkavégzést, és a tárgyi feltételeket - Alapítványunk /„Alapítvány a Szentendrei Református Óvodáért”/ nagyban segíti. Ezen kívül különféle pályázati lehetőségeket is kihasználunk.

A gyógypedagógiai csoportok csoportszobája világos, színes, barátságos képet mutat, berendezésében igazodik a gyermeki szükségletekhez. Megvan a helye a pihenésnek, játéknak, az irányított foglalkozásnak, az elvonulásnak. A játékok a gyermekek számára elérhetőek, motiválva őket a szabad játékra. Az étkezések és a délutáni alvás a csoportszobában történik. Óvodánkban tornaterem, kisebb mozgásfejlesztő szoba, és három, egyéni fejlesztésre alkalmas szoba is található.

Az udvar elrendezésével, játékaival segíti a gyermek önálló, világot és önmagát felfedező játéktevékenységét. Magányos és közös játékokra egyaránt hív. Akadálymentes vár, fészekhinta, matatófal, zenélő állomás, mobil homokozó, homokozó játékok és kuckózásra alkalmas helyek segítik a gyermekek udvari tevékenységeit.

IV. AZ ÓVODAI INTÉZMÉNYEGYSÉG

IV.1. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

*„Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól.”
Példabeszédek 22,6*

IV. 1. 1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az egészségnevelési alapelveink alkalmazása az óvodai nevelésünk terén:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- Az önkiszolgálás és naposság feladatainak kiegyensúlyozott, türelmes légkörben történő gyakoroltatása
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása

A gondozási tevékenységgel biztosítjuk a gyermekek testi, lelki jóllétét az óvodában. Figyelemmel kísérjük a gyermekek napi gondozottságát, öltözkését, étvágyát, wc használat szükségességét, alvásigényét, fáradását. Saját szükségleteinek kielégítésére neveljük őket, megteremtve a gyakorlás lehetőségét, eszközeit pl, étkezésnél önállóan teríthetnek maguknak, önállóan, vagy a felnőttek segítségével öltözhetnek, önállóan moshatnak fogat, használják a zsebkendőt, rövid hajúak a fésűt. Mindezek legfontosabb feltételének tekintjük a szeretetteljes, sok megerősítést, biztatást nyújtó személyes kapcsolatot a felnőttekkel.

A gyermekeknek az óvodában napi háromszori étkezéssel biztosítjuk, térítési díj ellenében a kellő összetételű és elosztású tápanyagszükségletet. Az étkezésekre mindig azonos időpontokban kerül sor. Fontos szempont az étkezések kulturált megszervezése, az étkezés közbeni helyes viselkedés. Figyelembe vesszük az ízlés és étvágy tekintetében az egyéni

különbségeket, esetleges ételallergiát. A gyermekeket ösztönözzük az új ízek megismerésére, az étel elfogyasztására. Fontosnak tartjuk a kölcsönös információcserét a szülőkkel az egyes gyermekek étkezési szokásairól, különös tekintettel az egyre gyakrabban megjelenő, a gyermek étkezését is befolyásoló szenzoros zavarokról.

A folyadék, az étkezések alkalmával és az egész nap során igény szerint rendelkezésre áll a gyermekeknek.

Az étrendet kiegészítjük a családok által biztosított gyümölcsökkel, zöldségekkel.

Figyelmeztetjük őket a rendszeres folyadékbevitelre. Ösztönözzük őket a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telített-zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, valamint zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztására. Ismerkedünk egészséges magvakkal, fűszernövényekkel. A reggelihez kínált teát alacsony cukortartalommal készítjük el.

A testápolási szokások rendszere a gyermekek tisztasági igényének kialakulását szolgálja. Szükségesnek tartjuk a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolását. Az óvónő-gyerek közös együttműködése során sajátítják el a gondozási műveletek technikáját és alakítjuk ki a gyermekek igényét az önálló testápolásra (haj, bőr köröm, fogápolás). Az óvodában kialakult szokásrend szerint a gyermekek bármikor kimehetnek a mosdóba, de előtte jelezniük kell a felnőtteknek.

A hőmérsékleti változások ellensúlyozására javasoljuk a szülőknek a többretegű öltözködés biztosítását. Napközben többször is a felnőttek segítségével öltöznék a gyermekek. Ez lehetőséget teremt a bensőséges érzelmi kapcsolat kialakulására, a gyermekek önállóságának fejlesztésére. Figyelünk a szükség szerinti cipőcserére, az egészséges tartást biztosító lábbeli használatára. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, testi képességeinek fejlesztésére spontán és szervezett formában biztosítunk lehetőségeket. Az udvar és a tornaterem kiválóan alkalmas arra, hogy játékidőben a csoportszobán belül és kívül is végezzenek nagymozgásos tevékenységeket a gyerekek. Ehhez az óvodapedagógus teremti meg a balesetmentes és változatos feltételeket (eszköz, balesetmentes hely, idő, ötlet). Nagycsoportos életkorban gyakoriak a séták, kirándulások. A kirándulások célját és ezzel együtt időtartamát a gyermekcsoport életkori sajátosságaihoz, állóképességéhez igazítjuk. A mozgás és levegőzés mellett együttes közös élményt is szereznek.

Törekszünk arra, hogy a gyermekeket naponta kivigyük levegőre, ezért kérjük minden esetben a szülőket arra, hogy ezt időjárásnak megfelelő öltözékkel segítsék.

Télen a szánkózás, csúszkálás, a hóval való játék is örömet jelent. Nagyon szeles, viharos időben, sűrű ködben, vagy ha a hőmérséklet $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ alá esik a csoportszobák fokozott szellőztetése mellett a gyermekek az épületben maradnak.

Nyári kánikulában fokozottan ügyelünk arra, hogy a gyerekek ne hevülhessenek túl, tevékenységüket a szabadban, árnyékban, vagy az épületben, elsősorban a klímaberendezéssel felszerelt tornateremben vagy a csoportszobákban ventilátorok használatával szervezzük meg.

Az udvari játék során kedvükre kísérletezhetnek saját mozgásukkal, új mozgásformákat sajátíthatnak el, gyakorolhatnak be. Ez kiváló lehetőséget nyújt az önismeret, önbizalom fejlődéséhez, a szenzoros integráció alakulásához, az idegrendszeri éréshez.

A csoportokat folyamatosan szellőztetjük, lefekvés és torna előtt kifejezetten, így igyekszünk elkerülni a fertőzések terjedését is.

A mindennapi pihenés, alvás a csoportszobában történik. Elalvás előtt az óvodapedagógus éneke, meséje biztosítja a nyugodt légkört. A nyugtalanabbul pihenők mellé ülve, simogatással és a számukra biztonságot nyújtó alvó játékok ágyba vitelének biztosításával teremtünk kellő légkört, melyet igény szerint halk, relaxációs zenével támogathatunk meg.

Rendszeres gyakorlással, segítségadással, bátorítással ösztönözzük a gyerekeket a saját testük tisztántartására. Kialakítjuk bennük a tisztaság iránti igényességet. E szempontból egyik legfőbb feladatunk az önálló kézmosás begyakorlása, melyet a mosdókban elhelyezett piktogrammal segítjük.

A papír zsebkendő a gyerekek számára elérhető helyen van a csoportszobákban, és az óvoda közös helyiségeiben. A helyes orrfújást és zsebkendő helyes használatát segítjük. Kialakítjuk és megalapozzuk a fésülködés igényét és annak helyes szokásait. A csoportszobák megfelelő hőmérsékletét fali hőmérővel ellenőrizzük.

A rugalmas és egyben következetesen rendszeres napirenddel a gyermekeket az egészséges életmódra és életvitelre szoktatjuk.

Mindennapos testnevelés, amely játékos, örömteli testmozgás, a napi tevékenység része.

A gyermekek egészségének védelme Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve ápolja a felnőtt mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. Óvodai baleset esetén, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt haladéktalanul értesíteni kell.

A diabétesszel élő gyermekek ellátása érdekében munkatársaink közül képzésre küldjük azokat, akik ebben részt vesznek.

Ebéd után a fogmosást biztosítjuk, középsős kortól. A kiscsoportos gyermekek számára intézményünkben nem biztosítunk fogmosási lehetőséget. Ennek oka, hogy kiscsoportos életkorban a gyermekek gyakran összecserélik vagy megrágnak a fogkeféjüket, ami higiéniai és egészségügyi kockázatot jelenthet. A fogápolási szokások kialakítását és fontosságát játékos, szemléletformáló tevékenységekkel támogatjuk, azonban a napi fogmosás továbbra is a családok felelősségi körébe tartozik.

Az ágynemű tisztaságára figyelünk, tisztítása, mosása kéthetente a szülők feladata.

Fontos továbbá az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához. Ezeket is a mindennapok során a teljes óvodai nevelés egésze segíti elő.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- mindennapi szükségleteiket önállóan elégítik ki,
- a kívánt tevékenységi formákhoz pozitívan viszonyulnak,
- önmaguk és társaik kiszolgálásában, ellátásában (naposi munka) aktívak,
- önállóan, az aktuális és az egyéni szükségleteknek megfelelően végzik a tisztálkodással, az étkezéssel, az öltözködéssel, a pihenéssel kapcsolatos teendőiket, törekedve az egészségmegőrzésre, illetve a betegség megelőzésére, az ezekhez szükséges tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használják, óvják, helyére teszik,
- az önkiszolgáló tevékenységek a készség szintjére fejlődnek, automatizálódnak,
- igénylik a rendszeres testmozgást,
- ismeretekkel rendelkeznek az egészséges életmóddal kapcsolatban,
- kialakul az önmaguk és környezetük iránti igényesség és felelősségvállalás, törekednek a környezet megóvására, védelmére,
- edzettek, mozgásuk harmonikussá, összerendezetté válik,

- egészségükkel kapcsolatban képesek a mindennapi élet alternatívái közül az „egészségesebbet” választani,

IV. 1. 2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

„Taníts akaratom teljesítésére, mert Te vagy Istenem! A Te jó Lelked vezéreljen az egyenes úton!” (143. Zsoltár 10.)

Az óvodás korú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy az óvodában állandó értékrend szerint, érzelmi biztonságot, derűs kiegyensúlyozottságot, szeretetteljes légkört, otthonos körülményeket teremtsünk a gyermekek részére.

A tárgyi feltételeken túl óriási felelőssége van az óvodapedagógusnak, hiszen az ő példáján keresztül tanulják meg a gyermekek a társas viselkedés formáit és normáit. Keresztyén óvodában az óvodapedagógus hite semmivel nem pótolható értékeket képvisel az érzelmi nevelés folyamatában.

Különösen fontosnak tartjuk, hogy a szülőkkel való kapcsolatfelvétel már az óvodakezdés előtt megtörténjen, hiszen ez alapozza meg a kölcsönös bizalmat és együttműködést. Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermek testi-lelki jólétét biztosítsuk, és a szülőktől kapott információk segítségével támogassuk a beszoktatás folyamatát. Célunk, hogy az óvodapedagógus fokozatosan elnyerje a gyermek bizalmát, és a szülő távollétében szeretetteljes, gondoskodó felnőttként biztosítsa számára a biztonságérzetet, a református értékek mentén.

Lehetőséget adunk arra, hogy a szülők és a gyermek együtt ismerkedjen az óvodával. Ezzel könnyebbé szeretnénk tenni a gyermek számára az új környezet elfogadását. Hagyunk időt arra, hogy a kisgyermek gondtalanul tudjon elválni szüleitől. Fontos az empátia, a gyermek meghallgatása, ráfigyelés, a felé irányuló szeretet kimutatása, dicséret, biztatás, pozitív élményhez juttatás. A beszoktatás napjaiban -lehetőség szerint- a csoportok mindkét óvodapedagógusa együtt foglalkozik a gyermekekkel.

Az óvodánkba középső vagy nagycsoportban érkező gyermekek számára is szeretetteljes, befogadó légkört teremtünk, ahol a beszoktatás fokozatosan, az ő igényeikhez igazodva

történik. Kiemelten fontos számunkra, hogy a csoport „rég” tagjait érzelmileg felkészítsük az új gyermekek érkezésére, ezzel is segítve a zökkenőmentes beilleszkedést és a közösség összhangját.

Az óvodai élet során arra neveljük a gyermekeket, hogy bár minden ember különbözik a másiktól, mégis mindenki egyformán étékes. Arra törekszünk, hogy kialakuljon bennük az egymás segítségének igénye, valamint a közösségért végzett munka igénye. Fontos feladatunk kialakítani bennük a szabálykövető magatartást, az érzelmek és indulatok megfelelő kezelésének technikáját az adott életkori szinten. Az inklúzió óvodai megvalósulásával erősödik a gyermekek toleranciája, megtanulják elfogadni a másik gyermeket, tanulnak egymástól. A nehezen szocializálható, lassabban vagy máshogy fejlődő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek beilleszkedését segítjük, szükség esetén nevelésükhöz bevonjuk óvodapszichológusunkat, gyógypedagógusainkat.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása, például a születésnapok, jeles napok megünneplése, különböző családi napok, templomi ünnepeink megélése, és az ezekre való közös készülődés.

A gyermek-gyermek kapcsolat során alakul ki az alkalmazkodás, a társas kapcsolat erkölcsi formái, az érzelmi alapokon létrejövő kooperáció és kommunikáció. Az életkori sajátosságokat tükröző társas együttélés és az énkép kialakulása folyamatos fejlődésen megy keresztül. Fejlődik a mások akaratának tudomásul vétele, - konfliktushelyzetek kivédése, megoldása – a csoportban kialakult helyzet reális felmérése. Ebben fontos a gyermek akaratának (ezen belül önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás és normarendszerének megalapozása.

A gyermek érzelmvilágának fejlesztésekor figyelünk mind a szociális, az esztétikai és az erkölcsi érzelmek fejlesztésére is.

Építünk a gyermek nyitottságára, és ahhoz segítjük a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Ezek megvalósításának feltételei: Jól kidolgozott napirend – szokások és szabályrendszer kialakítása, közösségben megélt örömök, csoportosan szerzett élmények, párbeszéd a gyermek és felnőtt, gyermek és gyermek között. Az óvoda felnőttei közötti párbeszéd mint értéktű a gyermekek számára. Fontos, hogy az óvodában dolgozó felnőttek gyermekekkel való kapcsolata összhangban legyen.

A gyermeknek tudnia kell, milyen magatartást várunk tőle egy adott helyzetben. Ismerniük kell mi a helyes és mi a helytelen. Az óvodapedagógus érzelmi ráhatással teremtsen meg az ünnepek, ünnepélyek és a családokkal közösen szervezett események hangulatát. Vonja be a családokat az óvodai és csoport-ünnepekbe, fakultatív programokba.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- Kapcsolataikban (gyermek-gyermek; felnőtt-gyermek) váljanak kooperációra alkalmassá. A kapcsolatokat pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- Tudjanak a jó és rossz között különbséget tenni, ebben irányítójuk a megismert Bibliai történetek legyenek, erkölcsi értékrendszerük ennek megfelelően alakuljon.
- Ismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja
- konfliktusaik megoldásával próbálkoznak, kompromisszum készek,
- Kudarctűrő képességük erősödjön
- Bátran próbálják legyőzni az előttük álló akadályokat, merjék folytatni az elkezdett tevékenységet hibázás után is
- a választott tevékenységben kitartók, a tevékenységet türelmesen befejezik,
- feladattudatuk kialakulóban van,
- szívesen segítenek egymásnak és a felnőtteknek,
- felelősséget éreznek egymásért és a vállalt feladatokért, kialakul önfegyelmük,
- tudják érzelmeiket kifejezni szóban, cselekedetben,
- empátiás készségük megnyilvánul,
- társas kapcsolataik, a közösségben elfoglalt helyük kialakul, elfogadják a másikat, toleránsak.

IV.1. 3. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

„ Ha pedig valakinek közületek nincsen bölcsessége, kérje Istentől, aki mindenkinek készségesen és szemrehányás nélkül adja, és megadatik neki” (Jakab1,5)

A megfelelő beszédképesség és nyelvi kifejezőképesség a sikeres szocializáció alapfeltétele. A mozgás, a beszéd és a gondolkodás egymással kölcsönhatásban fejlődnek. Az anyanyelvi kommunikációs nevelésünk átfogja az óvodai nevelőmunkánk minden területét.

Derűs légkörben, vonzó tevékenységekkel, interperszonális kapcsolatokkal ébresztjük fel és tartjuk fenn a gyermekek beszédkedvét. Kiemelten fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok példamutató, utánzásra alkalmas kifejező, szép beszédét, valamint az árnyalt metakommunikatív kifejezőmódot.

A nap során természetes módon adódó helyzetekben megéreztetjük a gyermekkel a magyar nyelv változatosságát, játékosságát, érzelmeket kifejező árnyaltságát, humorát. Tudatos megerősítéssel érjük el, hogy kialakuljon az életkoruknak megfelelő anyanyelvi kultúrájuk, az élményközpontúság figyelembevételével. Olyan kommunikációs helyzeteket teremtünk, melyekben fejlődik beszédkapcsolatuk, képessé válnak azok folyamatos fenntartására.

A beszélőkedv ösztönzése és a beszédfigyelem kialakítása érdekében rendszeresen beiktatunk beszélgetőköröket a napirendbe. Ezek a foglalkozások kiváló lehetőséget nyújtanak arra, hogy a gyermekeket meghallgassuk, támogassuk kérdéseik megfogalmazásában és megválaszolásában, valamint megalapozzuk a kulturált párbeszéd és vitakultúra alapjait.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósul, az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Célunk, hogy beszélő környezettel, helyes mintaadással alakítsuk a gyermekek anyanyelvi fejlődését.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, fokozására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire, és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerez az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az érzelmek fejlesztésének átélhetőségének, az erkölcsi-, szociális-, személyiségfejlődésnek egyik alapvető eszköze a gyermekirodalom. Az óvodáskorú gyermekek fogékonyak az irodalmi alkotásokra, ezt a vershez és a meséhez való viszonyuk is mutatja. A szeretet, a jóság, a gyűlölet, a nagyravágyás, szerénység, összefogás, részvét elvont fogalmak. Mindezeket az emberi érzések tükrében, konkrét belső képi formában ismerik meg a gyermekek.

A megalapozó nevelés, a mesélés, verselés és a mondókázás minden tevékenységhez spontán kapcsolódik, így automatikusan a mindennapok szerves részét képezik.

A magyar népmesék fejlesztő erejét, szókincs fejlesztő és érzelmekre ható szerepét hasznosítjuk a mindennapokban. Segítjük, hogy érzelmeiket, érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással és vizuális eszközökkel is kifejezhessék.

A népmesék, népköltészeti alkotások, magyar költők versei, elbeszélései által megismertetjük a népi kultúra kincseit. A ritmikus és humoros versek, népi mondókák, szólások, közmondások, nyelvtörő, találós kérdések, nyelvi játékok az anyanyelvi nevelés fontos eszközei.

A csoportszobában olvasósarkot alakítunk ki, a nagycsoportos gyermekekkel könyvtárlátogatásokra is megyünk.

Lényeges, hogy az életkori sajátosságokat figyelembe véve a beszédértés, kifejezőképesség (szókincs), kommunikációs készségük gazdagodjon. Célunk, hogy a gyermek értse a beszédet és szeressen beszélni.

Mivel keresztyén hitvallásunk a szeretet talajára épít, ezért olyan értékes irodalmi anyagokat kell összegyűjtenünk, melyek a pozitív emberi értékeket kiemelik, és annak megerősítését előmozdítják (pl. jóság, igazságosság, türelem, segítőkészség, együttérzés stb.). Ezért gondolunk elsősorban magyar népmesékre, vagy más népek hasonló erkölcsi értékeket sugárzó meséire, - hiszen az óvodás gyermek képes azonosulni a mese szereplőivel, átélve annak tulajdonságait. A bibliai történetek etikai mondanivalóját a mesék megerősíthetik a gyermekben, de nagyon kell vigyáznunk arra, hogy minden esetben kihangsúlyozzuk a Biblia üzenetének valódiságát.

Óvodánkban nagy hangsúlyt helyezünk a bábokra, a bábjátékra, dramatizálásra. A gyermekek is bármikor kezdeményezhetnek bábokkal való játékot.

Ezekkel a játékokkal segítjük elő a helyes légzést, tér-időérzék, verbális emlékezet, beszédszervek fejlesztését az összefüggő szövegmondást, pl. mesefolytatást, saját mese kitalálását. Célunk, hogy újabb tapasztalatokra tegyen szert mesék, történetek eljátszásával, színházi élmények nyújtásával, dramatikus népszokások megismertetésével. Az év folyamán több előadót, báb- és egyéb művészt látunk vendégül, ezzel is segítve a gyermekek anyanyelvi

és érzelmi fejlődését. Óvodánkban a hagyományőrzés nagy szerepet kap, természetesen összehangolva a vallásos neveléssel.

Az értelmi fejlesztés a gyermek kíváncsiságára alapozott, tágran értelmezett tanulás. Kitüntetett módja ebben az életkorban az utánzás, a felnőtt és a társ (nagyobb társ) mintájának követése spontán helyzetekben. Fontos alapja a felnőtt és a gyermek közötti szoros érzelmi kapcsolat. A gyermek a környezetével való minden kapcsolatteremtésben tanul.

Nem cselekvésre kényszerítünk, hanem cselekvési alkalmakat hozunk létre. Tiszteletben tartjuk, ha valaki „csak” szemlélődik. Az érési folyamatot szolgálni, és nem erőltetni kívánjuk. Gyakori próbálkozási, sok ismétlési lehetőség, tapasztalatszerzési alkalom megteremtésével tanítjuk a gyermekeket, alakítjuk gondolkodási sémáikat, ismereteik rendszerét, problémamegoldó gondolkodásukat. Figyelembe vesszük, hogy az óvodás kort a nem tudatos tanulástól a tudatos tanulás felé való haladás jellemzi.

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységet, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet, a természeti és társadalmi környezetről. A gyermek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben tudja gyakorolni a spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit rendszerezheti, bővítheti. Olyan ösztönző óvodai környezetet teremtünk, mely valamennyi értelmi képesség (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás) fejlődésére pozitív hatással van.

Az anyanyelvi nevelés áthatja a sajátos nevelési igényükből fakadóan nem beszélő gyermekek nevelésének mindennapjait is. Ekkor a hangzó beszédet kiegészítjük alternatív kommunikációs technikák tanításával. Ezáltal eszközt szeretnénk adni a gyermek kezébe, hogy megértesse magát a világgal, kialakulhasson a kommunikációra jellemző kölcsönösség.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI:

- Fejlesztjük a gyermekek énképét, segítjük a testséma kialakulását, mert a mozgás és az értelem fejlődése szoros összhangban van egymással
- Érzékszervein keresztül, tapasztalati úton ismertetjük meg a környező világot
- Felfedezésre ösztönözzük, alkotó gondolkodásra motiváljuk

- Figyelem, koncentrációt igénylő feladatokat biztosítunk
- A képzelet sokoldalú fejlesztésére adunk lehetőséget: vizuálisan, szóban, mozgásban,
- Építünk a gyermekek spontán szerzett élményeire, tapasztalataira, benyomásaikra
- Megismertetjük a művészetekkel, az alkotás örömeivel
- Építünk a gyermek természetes kíváncsiságára
- Elfogadjuk, hogy beszédünk minta a gyermek számára, ezért minden igyekezetünkkel törekszünk a követésre méltó, kifogástalan beszédre.
- Meghitt helyet és alkalmat teremtünk a mese önfeledt hallgatására
- Az anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük a csoport összetételét,
- Folyamatosan bővítjük saját repertoárunkat, hogy az évszakokhoz, ünnepekhez, állatokról stb. verseket, mondókákat bármikor elővehessük
- Olyan irodalmi alkotásokat is tanítunk, amelyek segítik a keresztyén szellemben való nevelést

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- érthetően, folyamatosan, kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit tudja kifejezni mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal
- aktívan vesz részt a különböző feladathelyzetekben
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- a metakommunikációs jelzéseket megérti, maga is alkalmazza,
- kialakul a testséma, a pontos térészlelés, téri tájékozódás,
- kombinatív képessége játéktevékenységeiben megnyilvánul,
- felismeri a problémákat, és azt kreatívan oldja is meg
- a szerzett ismereteket tudja is alkalmazni és megfogalmazni
- szívesen ismétli a verseket, rigmusokat;
- képes legyen végighallgatni türelmesen a mesét, és mások beszédét
- várja a mesehallgatást;
- képes magát önállóan, összefüggően kifejezni;
- tud mesét, történetet kitalálni, elkezdett történetet befejezni, azt mozgással megjeleníteni, dramatizálni, bábozni, az előadáshoz kreatív módon eszközt készíteni,
- legyen önálló gondolata, tud dönteni különböző helyzetekben

- hibákat vegye észre, rávezetéssel, vagy önállóan tudja azokat javítani
- rendelkezzen pozitív énképpel
- az élmények hatására kialakul a népköltészeti kötődés;
- ismer evangéliumi verseket, történeteket
- meg tudják különböztetni a bibliai történeteket a meséktől, ismer Bibliai történeteket és azok tanulságait

IV. 1. 4. HITRE NEVELÉS

„ A lélek gyümölcsei megjelennek viselkedésükben: szeretet, türelem, hűség, jóság, öröm, békesség, szíveség, szelídség, önmegtartóztatás...” (Galata 5,22)

Célunk olyan szeretetteljes, imádságos légkör kialakítása, ahol rajtunk keresztül Isten szeretetét érzik meg a gyermekek. Szeretnénk kialakítani a gyermekekben egy olyan Isten-képet, aki szeret, aki gondoskodik rólunk, aki megőriz minket minden körülmények között, aki mindig ad. Legnagyobb ajándéka számunkra fia, Jézus Krisztus, aki mindig figyel ránk, meghallgat, mindig velünk van, soha el nem hagy, és aki úgy fogad el minket, ahogy vagyunk.

A hitéleti nevelés megvalósulásának színterei:

- Hetente bibliai történet
- Csendes percek naponta
- Godly Play történetek havonta
- Közös istentiszteletek évente legalább három alkalommal
- Mindennapi életben adódó spontán alkalmak

Feladatunk:

- a „hídepítés” a teremtő Isten, mint Atya, Jézus, mint testvérünk és „családjának” tagjai: a gyermekek, a szülők, az óvodapedagógusok és hitoktatók között. Ezért nemcsak ismeretanyagot szeretnénk átadni, hanem szeretetet, örömet, békességet, védeltséget és biztonságot is.
- A teremtő Istentől kapott csodálatos világunk együttes felfedezése, a bibliai történet bemutatása olyan valóságot tár fel a gyermekek előtt, amelyek földi életünk valódi megértését teszik lehetővé.

- A gyermek érdeklődésének felkeltése Isten tettei iránt, és indítsa el őket azon az úton, melyen megismerhetik megváltó munkáját.
- A keresztyén erkölcsi értékeket sugározza, - mint pl: személyválogatás nélküli szeretet, segítőkészség, türelem, megbocsátás, önzetlenség – maga is a gyerekek előtt élje meg, ezzel példát mutatva számukra.
- Tudatosan tervezze meg munkáját, törekedve a komplexitásra.
- A bibliai történetek tartalmi és formai felépítését a 3-6 éves gyerek alapvető tevékenységi formáihoz (játék, munka, tanulás) alakítsa.
- Támaszkodjon a spontán gyermeki érdeklődésre.
- Teremtsen az imádságok alatt meleg, elfogadó légkört, hogy a gyermekek érezhessék Isten jelenlétét, közelségét

A bibliai történetek:

A történetek elmondásának célja az óvodás életkorban alapvetően nem az ismeretek elsajátítása, hanem a mindenható Isten szeretetének, kegyelmének és jóságának megéreztetése. Az óvodáskor az a legfogékonyabb időszak, amikor egy egész életre meghatározó lehet Isten közelségének élménye. Célunk a helyes Isten-kép kialakításának segítése. Szeretnénk megéreztetni a gyermekekkel az Isten szeretetének jó ízét, ezért hangsúlyozni kell a szeretetet, rámutatni a bizalomra, hogy növeljük a gyermekekben az ősbizalom csíráját.

Feladatunk:

Az Ige valódi üzenetétől ne térünk el, a történetet érthetően mondjuk el és nem meséljük. A történeteken keresztül Isten üzen nekünk valamit.

Bibliai történetek kiválasztásának szempontjai:

- figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét és az ünnepek aktualitását,
- olyan történetek közül válasszunk, melyek „emészthetőek” a gyermekek számára is,
- azokat a történeteket részesítjük előnyben, amelyek a korosztály adottságainak megfelelően Isten oltalmazásáról, szeretetéről, gondoskodásáról szólnak,
- A történeteknek mindig pozitív kicsengése legyen, hangsúlyozva Isten szeretetét és kegyelmét,

- ne keltsen félelmet a gyerekekben, és ne tartalmazzon számukra feldolgozhatatlan tartalmat és érzelmeket,
- leginkább összefüggések alapján csoportosítsuk, ne időrendben, mert a gyermekeknek nincs érzéke a kronológiai sorrendhez

A bibliai történetek után nem kell külön elemezni, számon kérni, kikérdezni, megtanítani csak mondani kell, úgy is megértik az üzenet lényegét. Igyekszünk elérni, hogy a gyermekek szívesen kérdezzenek, beszéljenek, élményeiket elmondják. Adjunk lehetőséget arra, hogy a jól ismert történeteket dramatizálhassák, rajzaikban, vizuális tevékenységükben élményeiket újra átélhessék. Szeretnénk, ha a gyermekeink a Biblia üzenetét tovább adnák szüleiknek, s ez arra készítetné a családokat, hogy együtt ismerkedjenek a történetekkel.

Csendes percek

Célunk:

A csendes percek célja együtt lenni közösen az Isten színe előtt kedvességben, dicséretet énekelni, örömről, kérésünket elbeszélni az Istennek, megosztani egymással. Ezek a mindennapi reggeli alkalmak elősegítik az „egymáshoz tartozunk” érzésének kialakulását, az óvodás kisgyermek érzelmi intelligenciájának fejlődését.

Feladatunk:

Természetes, egyszerű együttléteink mentesek minden kényszertől, praktikától, káprázattól. A megszokott liturgia, a rendszeresen használt szimbólumok állandóságot, biztonságot közvetítenek a gyermekeknek. Egyben magukban hordozzák az üzenetet, hogy most Isten dolgairól fogunk hallani. Az óvodába érkező kisgyermek kezdetben kezeink összekulcsolását lesi el, később ajkainkról a szavakat is. Nem szabad erőltetni, mivel az óvó nénivel napokon belül együtt mondják az étkezéshez, lefekvéshez kapcsolódó imákat. Rövid időn belül pedig megkezdődhet a napi áhítat. Az óvó néni halkán énekel, összekulcsolt kézzel és fejet hajtva csendesen, egyszerű szavakkal imádkozik.

Vigyázunk, hogy a gyermeket áhítat alatt és után lehetőleg ne fegyelmezzük. A gyermekek lassan megszokják, hogy ilyenkor elcsendesedünk, hálát adunk és bizalommal fordulunk Isten felé. Ahogy telik az idő, már természetes, belülről jövő igény, hogy napjainknak része az áhítat. A bátrabb kisgyermek maguktól is imádkozhatnak, de soha ne erőltessük. Nagycsoportos korukra a gyermekekben belső igénnyé válik az, hogy állandó kapcsolatban álljanak az Úrral.

Örömeiket, félelmeiket, kudarcaikat az áhítatokon Isten elé viszik. Az őszinte áhítatok jelenlévővé teszik a kapcsolatot Istennel, akinek mindent elmondhatnak, s nála békét, vigaszt találhatnak.

Imádkozunk a gyermekeinkkel a születésnapokon, templomlátogatások alkalmával, gyülekezeti összejöveteleken. Tanítsuk meg a gyermeket imádkozni (kötött, kötetlen, saját szavaikkal elmondott imádságok). Tanítsuk meg őket helyesen kérni, és hálát adni.

A fejlődés várható eredménye

- Hisznek Isten létezésében.
- Tudnak saját szavaikkal imádkozni.
- Kötött imádságokat ismernek, mondanak.
- Örömeiket, bánatukat Isten elé viszik.
- Türelemmel végighallgatják mind a felnőtt, mind társaik imádságát.
- Megismernek bibliai történeteket, református és egyéb lelki énekeket.

Godly Play módszer:

Óvodánkban projekt jelleggel használjuk a Godly Play módszert, mely során havonta találkoznak a gyermekek egy-egy történettel. Célunk, hogy ezzel a módszerrel is támogattuk a gyermekek spiritualitását, Isten-kapcsolatuk felfedezését.

A módszer

- a bibliai történeteken keresztül segíti a gyerekeket az Istennel való kapcsolatuk felfedezésére és ápolására
- fókuszában a bibliai történetek elmondása áll úgy, hogy közben tiszteletben tartja a gyerekek kompetenciáit, képességeit, érdeklődését és egész világát
- a keresztény nevelésre és a személyes spirituális kísérésre nyitott megközelítéssel tekint
- szem előtt tartja a folyamat-jelleget, a nyitottságot, a felfedezést, a közösséget és a kapcsolatokat
- a keresztény gyülekezetek istentiszteleti életét, történeteit, szimbólumait és szertartásait veszi alapul
- lehetővé teszi a résztvevők számára, hogy megtalálják a saját teológiai válaszaikat

- a szemléltetés és a játék révén a hit mélyebb dimenzióira segíti a résztvevőket¹

IV.2. ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

*„De te maradj meg azokban, amiket tanultál, és amik rád bízottak, tudván kitől tanultad.
És hogy gyermekségedtől fogva tudod a szent írásokat, amelyek téged bölccsé tehetnek az
üdvösségre a Krisztus Jézusban való hit által.” (2Timóteus 3,14-15)*

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, a pedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

IV. 2. 1. NAPIREND-HETIREND

Az óvoda napirendjében a teljes nyitvatartási időben biztosítjuk a játék folyamatosságát. Fontosnak tartjuk, hogy a mindennapok folyamán megjelenjenek a hitélet során tanult imádságok (reggeli ima, ima betegekért, étkezés előtti és utáni imák, pihenés előtti ima), elcsendesülés, az áhítat percei. Ugyanakkor legyen jelen a játékban a mindennapos mesélés, mozgás, énekes játék, vizuális tevékenység.

A helyes életritmus kialakítása szempontjából a rendszeres, megszokott időben végzett tevékenységeket az óvodapedagógus tudatosan a gyermek élettani és egyéni szükségleteit figyelembe véve tervezi a napirendben.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35perces) csoportos foglalkozások tervezésével szervezésével valósulnak meg.

¹ forrás: <https://godlyplay.hu/a-godly-play-alapjai/> (2025.05.05)

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben (egyben, vagy kisebb egységekre bontva, a pedagógus szakmai belátása alapján), a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. Ezeket a tevékenységeket a csoport pedagógusai, vagy óvodánk fejlesztőpedagógusa tartják, a nevelési év elején meghatározott rend szerint. Ez vagy a csoportszobában, vagy a kisebb fejlesztőszobákban valósul meg.

A rendszeres visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, és a gyermekek egyéni szükségleteihez. Figyelembe veszi a helyi szokásainkat, igényeket, a tevékenységek közötti belső arányokat.

Az óvoda napirendje

6.30 - 7.00	- Folyamatos érkezés - Közös gyülekező az ügyeletes csoportban
7.00 - 12.00	- Játék, párhuzamosan tervezett differenciált tevékenység a csoportszobában vagy a szabadban - Testápolási teendők - Mindennapos testnevelés - Kötött, vagy kötetlen tevékenységek - Cselekvő – felfedező tanulás - /Játékba integrált tevékenységek/ - Gyermekehíttat, - Csendes percek, - mese, vers, mondóka, - rajz, mintázás, kézimunka, - ének, zene, énekes játékok, - a külső világ tevékeny megismerése, - mozgás, mozgásos játékok

	- Részképességek fejlesztése egyéni szükségletek alapján/Fejlesztőpedagógus, Logopédus közreműködésével/ - Pszichológus, egyéni és csoportos fogl. - Tízórai – Gyümölcsevés - Beszélgetés - Játék a szabadban - Levegőzés, séta - Szabadon választott tevékenység
12.00 - 13.00	- Ebéd, testápolási teendők
13.00 - 14.45	- Csendes pihenő, testápolási teendők
14.45 - 15.30	- Uzsonna, testápolási teendők
15. 30 – 17.00	- Játék, párhuzamosan tervezett differenciált tevékenység a csoportszobában vagy a szabadban - Folyamatos hazamenetel

A hetirend kialakításának elvei:

A tevékenység szervezésének formája témától függően változhat, az óvónő döntése alapján.

A hetirendet befolyásolja a tornaszoba használatának időbeosztása, valamint a logopédiai, pszichológiai és a fejlesztő foglalkozások időpontja

A napirendet és a hetirendet, a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki, mely a csoportnaplóban szerepel és az ő jelenlétükben és közreműködésükkel valósul meg.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében megszervezve az óvodapedagógus jelenlétében és közreműködésével.

A nevelési folyamat ritmusát az évszakok, a keresztyén és egyéb ünnepek, jeles napok váltakozása adja meg. Minden csoportban az óvodapedagógusok közös döntése, hogy melyik napon mit helyeznek középpontba.

A játék és szervezett foglalkozás aránya a játék irányába tolódik el. Nyáron (júniustól augusztusig) az óvodai tevékenységek nyári napirend szerint zajlanak, melynek jellemzője a ,

szabadjáték, kreatív alkotó tevékenységek biztosítása. A nyári időszakon belül az óvoda zárva tartásának idején felújítási, karbantartási munkát végeznek.

IV. 2. 2. A CSOPORTSZERVEZÉS ELVEI

A nevelőtestület önállóan dönti el az egyéni, sajátos arculatuknak megfelelően, az óvónők belső igénye, elképzelése alapján, hogy osztott, vagy osztatlan csoportokat szervez.

Három csoportban korosztály szerint vannak a gyermekek, negyedik csoportunk vegyes életkorú csoport. Lehetőség van mind a homogén, mind a heterogén csoportszervezés előnyeinek kihasználására, valamint a szegregált gyógypedagógiai csoportok jelenlétével megvalósítható az inkluzív nevelés is az egész intézményre vonatkozóan.

Az óvoda maximált létszáma az Alapító Okiratban 108 fő, a (m2) megfeleltetés miatt: 104 fő.

Az intézményi igazgatótanács engedélyével a Csipkebokor és Csengettyű csoportokat 25 főig töltjük fel (99 fő).

- Bárányka csoport 24 fő
- Csengettyű csoport 25 fő
- Csipkebokor csoport 25 fő
- Halacska csoport 25 fő

IV. 3. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi: csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy ki a játék. Arra, hogy-e világban otthonosan mozgó, eleven eszű, és tevékeny ember váljon belőle.” (Varga Domonkos)

IV.3. 1. JÁTÉK

Minden nap lehetőséget biztosítunk a zavartalan és hosszan tartó szabad játékra. A rugalmas napirend biztosítja a lehetőséget az elmélyült, kitartó és élményekben gazdag, kreatív játékra.

CÉLJA:

- A játék – szabad képzetársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szüksége, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.
- Megkülönböztetjük a gyermeki játék két formáját, a szabad és az óvodapedagógus által kezdeményezett (irányított) játékot.
- A játék pedagógiailag tudatosan alakított feltételek mellett fejleszti a gyermekeket. A tevékenységeik során szerzett tapasztalatok és élmények alapján tanulnak és általuk fejlődnek.
- A szabad játékon keresztül képességfejlesztés, tapasztalatszerzés, élményhez juttatás történik, s ez által a mozgást, és az egész személyiséget, fejlesztő élményt adó tevékenység jön létre.
- A gyermek örömteli tevékenységként élje meg a játékot.
- Társas-kapcsolatok kialakítása, fejlesztése.
- A játék során jelenjenek meg a keresztyén erények: (öröm, barátság, szeretet, segítőkészség, jóság, türelem, békesség, megbocsátás, bátorság, becsületesség)
- Megtanulják a társakhoz való alkalmazkodást, az érzelmi odafordulást, a közösségi élet alapformáit. A keresztyén erkölcs jellemzőit gyakorolják.
- Játék közben fejlődik értelmük-gondolkodásuk, gazdagodik ismeretük, tapasztalataik, érdeklődési körük.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA:

A kisgyermek első játszótársa a felnőtt, elsősorban az óvodapedagógus. Ő nyújt utánozható mintát a játéktevékenységhez, majd a szabad játék kialakulása után is aktív résztvevő marad. Ha szükséges, segítőként vagy kezdeményezőként támogatja a gyermekeket a játék folytatásában. Az óvodapedagógus hiteles, őszinte viselkedése és személyes példája ösztönzően hat a kisgyermek játékára. Figyelemmel kíséri a csoport szabad játékát, szükség esetén bekapcsolódik, inspirációt nyújt kérdéseivel, szavaival vagy egy-egy felkínált tárggyal. Tapintatosan szemléli a gyermekek tevékenységét, és biztosítja számukra a nyugodt kommunikációs teret, valamint a szabad játék optimális feltételeit.

A belső tér kialakításánál nemcsak az esztétikumra figyelünk, hanem arra is, hogy a bútorok és berendezési tárgyak könnyen mozgathatók legyenek, ezzel teret adva a gyermek fantáziájának és kreativitásának a játék során.

Adjon példát a gyermekeknek az együttjátzás során, kiemelt figyelmet fordítva a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aktív bevonására. Szükség esetén alkalmazza az egyéni bánásmód elvét a játék során. Legyen tisztában a különböző játékfajták jellemzőivel, pedagógiai szerepével és azok fejlesztő hatásával.

A csoportszobát kuckósan rendezzük be, hogy gyermekeink számára egy biztonságos, meghitt és körülhatárolt kis világot teremtsünk. Egyszerű, áttekinthető és az elkülönülésre is alkalmas belső teret alakítunk ki, amelyet kis paravánok, polcok és a gyermekek méretéhez igazodó bútorok tagolnak. Kiemelten figyelünk arra, hogy jó minőségű, főként természetes anyagokból készült, esztétikus eszközöket és játékszereket biztosítsunk, amelyek ösztönzik a gyermeki képzelet szabad áramlását.

Minden évszakban sok időt töltünk az udvaron, ahol a környezet adottságait kihasználva itt is megteremtjük a szabad játék lehetőségét.

Élményszerzési lehetőségek biztosítása református óvodai szellemben: a játék keretében olyan élményeket nyújtson, amelyek a református nevelési értékek mentén fejlesztik a gyermekek személyiségét, hitéletét, közösségi kapcsolatait. A gyermekek játéka szoros kapcsolatban áll az általuk átélt élményekkel és azokból szerzett tapasztalatokkal. A társadalmi változások következtében a gyermekek családi élményei jelentős mértékben eltérhetnek egymástól. Ezek az egyéni tapasztalatok az óvodai közös játékban új formában jelennek meg, és közös élményeket hoznak létre.

A gyermekek a játék során dolgozzák fel azokat az érzéseket, amelyek a szeretet, megértés, igazságosság, alkalmazkodás és rend, valamint az átélt pozitív vagy negatív élmények köré épülnek. Az agresszióval kapcsolatos feszültségek oldása, illetve a negatív élmények feldolgozása különös odafigyelést és szeretetteljes vezetést igényel az óvodapedagógustól, aki biztosítja, hogy a gyermekek kifejezhessék érzéseiket, miközben megőrzi a többi gyermek biztonságát.

A JÁTÉK FELTÉTELEI ÉS TEVÉKENYSÉGEI

A játék objektív feltételei:

- **Játékidő:** A gyermekek számára biztosított hosszabb, összefüggő játékidőt egy rugalmas és folyamatos napirend segíti elő.
- **Megfelelő helyszín:** A játékterek változatosak lehetnek: a csoportszoba barátságos, alakítható játszósarkai és kuckói, az udvar szabad terei, valamint a természetes környezet (például kirándulások, séták során).
- **Eszközök:** A gyermekek számára esztétikus, fejlesztő hatású, biztonságos eszközök állnak rendelkezésre, melyek igazodnak a csoport létszámához és életkori sajátosságaikhoz. Ezek az eszközök elősegítik a kreativitás kibontakozását és a fantázia fejlődését.

A játék szubjektív feltételei:

- Nyugodt, pozitív, alkotó légkört biztosítunk a hozzánk járó gyermekeknek.
- Lehetőséget biztosítunk élmények és tapasztalatok megszerzésére.
- A gyermekek szabadon választhatják meg játékukat.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- A gyermek örömmel játszik.
- Tud és képes kitartóan játszani.
- Játékszabályokat betartja, vigyáz társai és saját testi épségére.
- A játékeszközöket rendeltetésszerűen használja és óvja, a helyére teszi és elrendezi.
- Önállóan kezdeményez játékot, szerepet vállal. / Pozitív, negatív szerepeket is./
- Törekszik a konfliktusok önálló megoldására, szükség esetén az óvodapedagógus segítségét kéri.
- Egyszerűbb játék-kiegészítőket önállóan tervez és készít.
- Problémahelyzeteket képes megoldani. Másokhoz alkalmazkodva tud játszani, a többiek játékát tiszteletben tartja.
- Udvariassági formák betartása. / Elkéri a játékot egymástól és megköszönik azt./
- Ítéleteiben megjelenik a pozitív és a negatív értékrend.
- Megpróbál örülni más sikerének, győzelmének.

IV. 3. 2. VERSELÉS, MESÉLÉS

„Minden nemzetnek fő kincse a nyelve.” (Gárdonyi Géza)

CÉLJA:

Célunk, hogy a mondókák, versek és mesék mindennapos jelenlétével elősegítsük a gyermekek érzelmi, anyanyelvi és értelmi fejlődését, valamint megalapozzuk az olvasás és a kultúra iránti nyitottságukat. A mesélés és verselés során kiemelt figyelmet fordítunk az életkori sajátosságokra, a magyar népi hagyományokra, a klasszikus és kortárs irodalomra, valamint a mesehallgatás érzelmi biztonságot nyújtó, személyes kapcsolatépítő erejére.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

Nyelvünk szépségének és kifejezőerejének megéreztetése a mesélés és verselés élményével.

A mesébe a gyermek könnyen beleéli magát, azonosulni tud vele, könnyen közlekedik saját valósága és a csodavilág között. A mesében bármi megtörténhet, semmi sem lehetetlen. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA:

- Minden nap lehetőséget biztosítani az irodalmi alkotásokkal való találkozásokra.
- Mesélésre, könyvnézegetésre és bábozásra alkalmas nyugalmas hely, eszköz és hangulat biztosítása.

- Fontos, hogy segítsük a gyermek értelmi és érzelmi fejlődését, mesével, verssel, dramatikus játékokkal. Jelenjen meg a metakommunikáció széles skálájának használata.
- A felhasznált népi, kortárs és klasszikus irodalmi anyagok életkornak megfelelő, igényes összeállítása.
- Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilágelemei, meséi-, a klasszikus és kortárs irodalmi művek
- A meséket nyelvileg tisztán ejtve, könyv nélkül, megfelelő gesztusokkal tegye képszerűvé.
- Késztesse a gyermekeket az önálló szöveg és mesemondásra.
- Egy mesét, verset többször, többféle módon adjon elő a gyermekeknek.
- Minél több játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókát, dúdolót mondjanak, melyekkel hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez.
- A mesélés legyen napjában többször visszatérő tevékenység, mely képi és konkrét formában-feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat, és kiválóan alkalmas az óvoda gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására.
- „Istenes” versek ismertetése különböző alkalmakra (Karácsony, Húsvét, Pünkösd, Anyák napja, Évzáró)
- Olyan mesék választása, amelyeknek tanulsága, hangulata nem zavarja meg a keresztyén szellemű nevelésünket, hanem inkább erősíti azt

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- Érzelmi és pszichológiai fejlődés:

A gyermekek érzelmi biztonságban érzik magukat, és a mesék, versek által megértik az alapvető emberi érzéseket, mint a szeretet, jószág, szerénység, stb.melyeket belső képi formában ismernek meg.

Képesek lesznek feloldani szorongásaikat, és egyre jobban megértik a saját és mások érzéseit.

- Anyanyelvi fejlődés:

Szókincsük gyarapszik, nyelvi kifejezőképességük fejlődik.

Szívesen mesélnek, önállóan folytatnak történeteket, képesek saját verseket és meséket alkotni, mozgással és ábrázolással kifejezni gondolataikat és érzéseiket.

- Belső képalkotás és kreativitás:

A mesehallgatás, dramatikus játékok, bábozás során belső képeket alkotnak, gazdagodik képzeletviláguk és kreativitásuk.

Kedvvel vesznek részt bábozásban, dramatikus játékokban.

- Szociális és együttműködési készségek:

A közös irodalmi élmények során fejlődnek szociális képességeik, együttműködővé, empátikussá válnak.

Örömmel kapcsolódnak be csoportos tevékenységekbe, figyelnek egymásra.

- Értékek és hitbeli fejlődés:

A mesék és versek által elsajátítják a keresztyén értékeket, és képesek azokat a mindennapi élethelyzetekben is alkalmazni.

Megismerkednek az ünnepkörökhöz (pl:Karácsony, Húsvét,) kapcsolódó bibliai tartalmú versek, énekek világával, melyek lelki élményekkel gazdagítják őket.

- Olvasás és könyvek iránti érdeklődés:

Szívesen nézegetnek könyveket, vigyáznak rájuk, és belső motivációjuk alakul ki az olvasás iránt.

A mesék és versek pozitív kapcsolatot alakítanak ki a gyermek és az irodalom között, megalapozva ezzel az olvasóvá válást.

- Hagyományokhoz való kötődés és kulturális tudatosság:

Megismerkednek a magyar népmesekincs alapmotívumaival, népi mondókákkal, rigmusokkal, a magyarság kulturális örökségével.

Részt vesznek a Magyar Népmese Napja alkalmából szervezett óvodai eseményeken, ahol az óvodapedagógusok meseelőadása különleges élményt nyújt számukra, és példát mutat a mese szeretetére.

IV. 3. 3. ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC

„Az éneklés a hit után az Isten legcsodálatosabb ajándéka” (Luther Márton)

CÉLJA:

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek. Ezek felkeltik a zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös éneklés, ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvoda ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Az éneklés, zenélés, a tánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta, spontán utánzásával.

A néptánc, a népi játék– táncos anyanyelvünk - fejleszti a mozgási-idegi területeket, a szociális kapcsolatokat, a tudás-területeket, szociális készségeket, érzelmi intelligenciát. A néptánc, népi játék egyszerre kíván összpontosítást és alkalmazkodóképességet a térben és az időben, fejleszti a ritmus, dallam- és egyensúlyérzéklet. Komplex tevékenység, hiszen közben a gyerekek zenét hallgatnak, népi játékok közben énekelnek is. A népi játék, körjáték új személyiségfejlődési lehetőségeket nyit meg azzal, hogy élő tevékenységgé válik: a mozgásérzet kivetül az egész test mozgására. A néptánc pozitívan hat a testnevelési eredményekre, mozgáskoordinációra, a lazaságra, ritmusérzetre.

További hatások:

- a férfi-női szerepek kialakulása
- érzelmi stabilitás.
- térben való tájékozódási képességek javulása
- önfegyelem, kitartás, önbizalom javulása

- a nagymozgások fejlesztése
- egyensúlyérzék fejlődése
- finom motorika fejlesztése (szem-kéz megfelelő koordináltsága)

Lelkileg, szellemileg is érettebb az a gyermek, akit születésétől kezdve körülvesz a tiszta forrás: a népzene, néptánc, népi játék.

„A zene lelki táplálék, és semmi mással nem pótolható. Aki nem él vele: lelki vérszegénységben él és hal meg. Teljes lelki élet zene nélkül nincs.” (Kodály Zoltán)

A zene hasznos eszköze az Istenre való odafigyelésnek és az Istennel való kapcsolattartásunknak, hálaadásunknak.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA:

„Hálával zengedezvén a ti szívetekben az Úrnak” (Kolossé 3:16)

- Évszakokhoz, ünnepekhez kötődő zenei anyag tudatos kiválasztása
- A zenei kreativitás tudatos fejlesztése, zenei alkotókedv ösztönzése, improvizációs lehetőségek biztosítása.
- Tehetséggondozás, jó hallású, tehetséges gyermekek felismerése, fejlesztése.
- Használja a zenét az Istenhez való kapcsolódás, hálaadás, elcsendesedés eszközeként is a keresztyén szemléletű nevelésben.
- vegye észre a tehetséges, jó hallású gyermekeket, őket kiemelten fejlessze
- sokat és tisztán énekeljen, törekedjen a zenei élmény nyújtására
- az életkornak megfelelő hangterjedelmű énekeket válasszon
- teremtsen alkalmat a zenei kreativitás kibontakozására
- az alapvető feltételeket teremtsen meg az énekes játékokhoz
- segítse elő és formálja a gyermek zenei ízlésének és mozgáskultúrájának alakulását
- gyűjtsön népi énekes játékokat, ezeket gyakran játssza a gyermekekkel
- gondoskodjon arról, hogy a zene mindig örömforrás legyen
- ösztönözze a zenei alkotókedvének kialakulását
- használja ki a zene elcsendesítő, feszültségoldó hatását

- vegye figyelembe az énekek, mondókák, zenei feladatok kiválasztásánál az igényességet, az évszakokhoz, néphagyományokhoz és az ünnepekhez kapcsolódó anyagot válasszon,
- migráns gyermekek számára biztosítsa az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését szolgálja dalainak közös éneklésével
- az interkulturális és multikulturális nevelési módszerek beépítésének figyelembe vétele - érdekében válasszon más népek dalaiból, zenéiből, ünnepi szokásaiból
- igényesen válogatott kortárs művészeti, zenei alkotások is szerepeljenek az anyagban
- a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.
- fejlessze a gyermek ritmusérzékét, hallását, zenei mozgását
- az óvodapedagógus feladata a keresztyén énekek kiválasztásánál:
 - szöveg szerint: olyan éneket válasszon, aminek a szövege érthető, rövid, kapcsolódjon bibliai történethez, kapcsolódjon az ünnephez
 - dallam szerint: szép legyen és értékes, formálja a zenei ízlést, feleljen meg a gyermekek hangterjedelmének
- A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.
- Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

A néptánc és a népi játékok közben kialakul a gyermekekben a mozgás szeretete, de emellett a népi játék fejleszti a legkülönbözőbb területeket, a kéz ügyességet, a mozgáskultúrát, szellemi kultúrát, a csapattudatot, önértékelést, önbecsülést, leleményességet, kreativitást, önfegyelmet, szociális képességeket. A népi játék annak eszköze, hogy a gyermek elsajátítsa a körülötte levő világ kultúráját.

- szeretnek énekelni, mondókázni, körjátékot játszani a nap bármelyik szakaszában
- vannak kedvenc énekeik, mondókáik, játékaik, táncaik

- a magyar néptáncainkat ismerjék meg, népi hangszer kíséretére tudjanak néhány lépést, - mozdulatot eltáncolni egyénileg és párokban, ezt örömmel végezzék
- tisztán, helyes tempóban énekelnek csoportban, egyénileg
- felismeri a dallamot, ritmusmotívumot tud létrehozni, visszatapsolni, tud dallamot bújtatni, visszaénekelni
- érzékeli a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú közötti különbségeket
- a tárgyak és környezet zöreijhangját meg tudja különböztetni
- érzékeli, és le tudja hozni az egyenletes lüktetést, ritmust
- bátran használja a hangszereket, felismeri azok hangját (furulya, xilofon)
- ismer néhány néptánc mozdulatot, szívesen végzi csoportban
- zenehallgatásnál figyelmes, érdeklődik, szívesen hallgatják
- képesek megadott kezdőhangot átvenni
- tudnak emlékezetből néhány mondókát, éneket egyedül is
- természetes módon mindig megjelenik az éneklés a mindennapokban (születésnapok köszöntésekor, játékban, kiránduláskor, ünnepekkor)
- korának megfelelő egyházi énekeket ismer, ünnepeken énekl (karácsony, pünkösöd, húsvét)

IV. 3. 4. RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

„ A szépség mindenütt ott van. Nem rajta múlik, hogy nem tudjuk meglátni.” (Robin)

CÉLJA:

Az óvodás gyermekeknek művészeti tevékenységek során fejlődjön kreativitásuk, önálló gondolkodásuk és esztétikai érzékenységük. Ennek érdekében az óvodapedagógus biztosítja számukra a különböző művészeti kifejezésformák (rajzolás, festés, mintázás, kézi munka) megismerését, miközben figyelembe veszi egyéni fejlettségi szintjüket. A tevékenységek célja a gyermekek belső képeinek gazdagítása, fantáziájuk kibontakoztatása, valamint a közösségi élmény és az együttműködés erősítése. Az óvodai művészeti nevelés hozzájárul a szép iránti igényesség és a környezettudatosság kialakításához, miközben segíti a gyermekek személyiségének harmonikus fejlődését.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek térforma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA:

- Ébresszen kedvet a gyermekben az ábrázoláshoz, kreatív önkifejezésre. Élje át velük az élményeket.
- Egész nap biztosítson helyet és változatos eszközöket a különböző tevékenységekhez a teremben és a szabadban. Maga a tevékenység és ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Ismerje jól azokat a technikákat, amelyeket bemutat és gyakoroltat a gyermekekkel
- A skanzenben népi kismesterségek tudói adják át tudásukat a gyermekeknek (mézeskalácsos, kosárfonó, hímző, szövő mesterek)
- Ismerje a gyermekrajzok fejlődésének szakaszait
- Ismertesse a gyermekkel a szokásokat, szabályokat, de ne korlátozza le a fantáziavilágukat, tartsa tiszteletbe az önálló elképzeléseiket, kreativitásukat
- Tanítsa meg saját és társai munkájának megbecsülésére
- A különböző vizuális tevékenységeket előzze meg élménynyújtás, Isten csodálatos alkotása a teremtetett világ, a természeti szépségek megfigyelése
- Szentendre múzeumai és a Skanzen megismertetése, a különböző tevékenységeken való részvétel, s ez által a város és a hagyományaival, értékeivel való megismerkedés
- Múzeumokban ismerkedés mai alkotók műveivel, ezek esztétikai élményt jelentsenek

- Érzelmileg kötődjenek népi hagyományainkhoz, értéinkhez
- A gyermek fejlesztésénél tartsuk szem előtt a fokozatosságot mind az anyag és az eszközök használatát illetően
- Mindig a nagymozgásokból induljunk ki, és fokozatosan tanítsuk a gyermekeket a finom-motorikai mozgásokra
- Az eszközök használatának készségének fejlesztése (zsírkréta, ceruza, festék, ragasztó, tű, olló, gyurma, agyag stb)
- Nyugodt, támogató légkört alakítson ki, hogy a gyermekek szabadon és örömmel alkothassanak.
- Segítse a gyermekek fejlődését, figyelembe véve az egyéni igényeket és képességeket.
- A gyermekeket megismertesse a népi hagyományokkal, a különböző kézműves technikákkal, és bátorítsa őket a munkájuk megbecsülésére.
- Fejlessze a finommotorikus készségeket a művészeti tevékenységeken keresztül, fokozatosan bevezetve az új eszközök és anyagok használatát.
- Segítse a gyermekeket a természet és a művészeti alkotások szépségeinek megértésében, élményszerű tanulás útján.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYEI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- a gyermekek önállóan megtalálják és használják az ábrázolási vágyukhoz szükséges eszközöket
- Meg tanulnak különbséget tenni színek és formák között, Kreatív szín- és formahasználat: Tudatos kombinálásuk az alkotásokban.
- Örömmel készítenek ajándékot beteg társaiknak, szüleiknek (pl. körmöcskézett nyaklánc, karkötő édesanyjuknak)
- Kreatívan elkészítik, vagy újraalkotják elképzeléseiket, élményeiket
- A megfigyelt élményeket felhasználják és azokat egyéni módon jelenítik meg
- Önálló alkotás és problémamegoldás: Saját ötletek megvalósítása.
- Meglátják a szépet és tudnak gyönyörködni benne, rácsodálkozni
- Meg tanulnak véleményt alkotni saját és társaik munkájáról (megbecsülik egymás munkáját, vigyáznak rá, nem gyúrik össze, nem firkálnak rá, kijelölt helyen tudják elhelyezni

- Építik és szépítik környezetüket
- A természetben található anyagok (pl. Duna parti kövek, ágak, virágok) adta lehetőségeket tudják kihasználni alkotásaik során
- Kialakul az íráshoz szükséges finommotorika a különböző szövések, hímzések, varrások, körmöcskézés technikájának elsajátítása
- Társas kapcsolatok: Közös alkotás, együttműködés fejlesztése.

IV. 3. 5. MINDENNAPOS MOZGÁS

„Isten adja a növekedést!” (1Kor. 3,6)

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készséges és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodás kor a természetes hely - helyzetváltoztató - és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyet sokszínű, változatos és örömteli érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A gyermek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondoskodás fejlődésére.

A spontán játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés mindennapján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő kooperatív játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izom egyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

CÉLJA:

A cél, hogy a gyermekek számára rendszeres, örömteli testmozgást biztosítsunk, amely hozzájárul a mozgáskoordináció, a finommotorikai készségek, valamint a kondicionális képességek fejlődéséhez. A mozgásos tevékenységek elősegítik a helyes testtartás kialakulását, erősítik az izomegyensúlyt, és hozzájárulnak a pozitív énkép, önkontroll, szabálykövetés és együttműködés fejlődéséhez. A szabad játék és irányított mozgásos feladatok alkalmazásával támogatjuk a gyermekek egészséges fejlődését és az értelmi fejlődésük elősegítését.

A gyerekek testi képességeinek, természetes harmonikus mozgásának fejlesztése játékos formában. Az egyéni szükségleteket figyelembe véve a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a mozgás megszerettetése, mozgás igényének kialakítása a gyermek további életére, felnőttkorára. Természetes mozgások, testi képességek fejlesztése, egészségvédelem, egészségmegőrzés, egymásra figyelés képességének fejlesztése. A térben való tájékozódás, helyzetfelismerés fejlesztése, a gyermeki személyiség akarat tényezőinek alakítása.

Mozgásra minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani, teremben és szabad levegőn, eszközökkel vagy a nélkül, tervezett, szabad vagy spontán formában, az óvodai nevelés minden napján.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA:

- Szabad, spontán mozgás lehetőségének biztosítása.
- Szervezett mozgások - Mindennapos testnevelés megszervezése, rendszeres végzése.
- Mozgásra alkalmas tér, idő, eszköz megteremtése, előkészítése.
- Kötelező a mozgástevékenység előtt a tiszta padló, légcseréje biztosítása.
- A mozgáshoz szükséges öltözködés bekérése a szülőktől (praktikus, egyszerű, kényelmes, a célnak megfelelő legyen).
- A gyermek, utánpótlás képességére való építés, megfelelő óvodapedagógusi mozgásminta alkalmazása.
- A feladatok rövid, pontos és érthető megfogalmazása az életkori sajátosságokat figyelembe véve.
- Sajátos nevelési igényű, Hallássérült és Beszédfogyatékos gyermekek integrálása, differenciált feladatadás.
- Baleset megelőzésre való figyelmeztetés.
- Állandó pozitív megerősítés.
- Szükség esetén segítség nyújtása.
- Sok kézi-szer használata, változatos mozgásformák és kiinduló helyzetek alkalmazása.
- Holtidő, várakozási idő minimalizálására való törekvés.
- Felkészültség, tevékenységek felépítése a tanult didaktikai módon.
- Lehetőség szerint a mozgás szabadban történjen. Évszakok sajátosságainak figyelembe vétele (tél, hógolyózás, szánkózás)
- A gyermek minden izomzatára kiterjedő mozgás biztosítása.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Tud utánpótlás mozgásokat végezni.
- Megérti, és pontosan végrehajtja a feladatokat, utasításokat.
- Szívesen és örömmel vesz részt a különböző mozgásokban.
- Erősödik, állóképessége nő és mozgástempója gyorsul, mozgása összerendezett és harmonikus lesz.
- A feladatokat különböző irányokban végre tudja hajtani.
- Kialakul a testséma, lateralitás, dominancia

- Fejlődnek a nagy és finommozgások, szem-kéz, szem-láb koordináció
- Fejlődnek a kondicionális képességek: erő, gyorsaság, állóképesség.
- Fejlődnek a koordinációs képességek: téri tájékozódás, egyensúlyérzék.
- Ügyesen bánt a kézi-szerekkel.
- Tud keskeny felületen feladatokat végrehajtani, egyensúlyérzéke fejlődik.
- Fejlődik a percepció képessége (Észlelés): vizuális, auditív, taktilis, kinesztetikus észlelés fejlődése
- Jelre, irányváltoztatásra képes, ritmustartás mellett.
- A gimnasztikai gyakorlatokat pontosan végrehajtja.

Kialakul az együttműködő képesség, társakra való figyelés képessége, a szabálytudat, szabályok betartásának képessége.

- A mozgásigény kielégítése játékos, versengéses formában valósul meg
- A vereséget, kudarcélményt jól tűri, megfelelően kezeli.
- Kialakul az igénye a mindennapos testmozgásra.
- Az alapvető mozgáskészségek fejlődnek, az önálló testedzés igénye kezd kialakulni.
- A szülők számára értékként jelenik meg a mozgásos közös tevékenység, a közösségi kapcsolatok alakulnak
- A sikeres mozgás eredményeként kialakul a szilárd önbizalom.

IV. 3. 6. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

„Mi az ember a természetben? Semmi a végtelenhez képest, minden a semmihez képest, valami a semmi és a minden közt középen.” (Pascal)

CÉLJA:

Tevékenységekben megvalósuló tapasztalatszerzés útján olyan életmód, viselkedés, szokás- és értékrendszer átadása, mely megalapozza az élő- és élettelen környezetünkkel való harmonikus együttélést. Felfedeztetjük a valóságot. Célunk hogy a gyermekben pozitív érzelmi viszony alakuljon ki a szűkebb és tágabb természeti- emberi- tárgyi környezethez, fontos legyen számukra mindezek megőrzése, védelme, ezzel megalapozva a környezettudatos

magatartást. A gyermek, miközben felfedezi a környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. A megismerés folyamatában elsősorban az élményszerű tapasztalatok szerzésére építünk. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. Cél a természetes műveltség megalapozása, a lelki élet egészségének megőrzése, helyes önértékelés és egészséges, megfelelő énkép kialakítása.

Fontos a feladattudat felébresztése a gyermekekben a teremtet világ felé, így a környezet megismerése, szeretete, védelme feladatunk is lesz. Tudatosuljon a gyermekben, hogy az embernek ez Istentől kapott feladata.

Csoportszobák kialakításánál törekedünk a gyermek-és természetbarát környezet megvalósítására. Környezetvédelmi tevékenységek pl. szelektív hulladékgyűjtés ok-okozati összefüggései, projektnapok (téma napok) szervezésével keltjük fel érdeklődését a fenntarthatósági folyamatokra.

Tevékenységek az óvodai nevelés során

- Az óvodai élet kezdetén a gyermekek felfedezik az óvodai környezetet, megismerkednek az őket körülvevő felnőttekkel és társaikkal.
- Beszélgetéseken és képek gyűjtésével ismerkednek családjukkal, valamint család témájú szimulációs játékokat játszanak.
- Felfedezik testüket, érzékszerveiket, megnevezik saját és társaik testrészeit.
- Megbeszéljük az érzékszervek és végtagok funkcióit, valamint azok ápolásának fontosságát.
- Megfigyeljük a természet változásait, az évszakok szépségeit, jellemző színeit és időjárási sajátosságait.
- Séták és kirándulások során különféle terméseket, leveleket, gyümölcsöket és egyéb „kincseket” gyűjtenek.
- Az összegyűjtött anyagokat kreatívan felhasználják, például gyümölcssalátát készítenek, bábokat és játékokat barkácsolnak, valamint az élőszarkot gazdagítják.
- Közös kirándulások alkalmával megfigyeljük az évszakok változásait és jellemzőit.

- Rügyeztetési, hajtatási és csíráztatási tevékenységeken keresztül ismerkednek a növények fejlődésével, emellett állatokat (például halakat, teknősöket, csigákat) is gondoznak.
- Összefüggéseket keresnek az időjárás és az emberi tevékenységek között.
- Lehetőség szerint bekapcsolódnak a betakarítási munkákba, például szüretelésbe vagy dióverésbe.
- Megismerkednek az évszakokra jellemző gyümölcsökkel és zöldségekkel, azok tárolási és fogyasztási módjaival.
- Feltárják az óvoda környezetét, valamint a város fontosabb intézményeit és épületeit.
- Kirándulások és gazdasági udvarok látogatása során tanulmányozzák a házi- és vadállatok életmódját.
- Aktívan részt vesznek a zöld jeles napokhoz kapcsolódó környezet- és természetvédelmi programokon.
- A környezetvédelem fontosságát tapasztalati úton ismerik meg, például szelektív hulladékgyűjtés, papírgyűjtés és kupakgyűjtés révén. Elsajátítják a környezettudatos magatartást, megtanulják tisztelni az élőlényeket és óvni környezetüket.
- Séták során gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait és megfigyelik a közúti közlekedés alapvető szabályait.
- Ellátogatnak a busz- és vasútállomásra, ahol ismerkednek a közlekedési rendszerekkel.
- Megismerik a különböző szárazföldi, vízi és légi járműveket, valamint azok működését.
- Az óvodáskorú gyermekek egészségének védelmére kiemelt figyelmet fordítanak, és lehetőség szerint részt vesznek a nagycsoportosok számára szervezett „Dohányzás vagy egészség” kiegészítő óvodai programban.
- A számfogalom kialakítása során mennyiségeket és halmazokat mérnek össze, párosítanak, számlálnak, valamint különböző mértékegységekkel szereznek tapasztalatokat a darabszám változásairól.
- Felismerik és használják a számképeket 10-es számkörben.
- A geometriai ismeretek fejlesztése során építési és alkotási tevékenységeket végeznek, tükör előtt építenek, valamint tájékozódnak térben és síkban ábrázolt világban.
- Tárgyakat, személyeket és halmazokat hasonlítanak össze, szétválogatják, sorba rendezik és egyszerű ítéleteket alkotnak róluk.

- Mennyiségi összehasonlításokat végeznek különböző szempontok alapján, mint például hosszúság, magasság, tömeg, űrtartalom, terület, szélesség vagy vastagság, és ezekből következtetéseket vonnak le.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA:

- Tevékenységek szervezése tudatosan, tervszerűen, a Biblia tanítását alapul véve, hangsúlyt fektetve a teremtésvédelemre.
- A szülőföld, néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeinek megismertetése, hazaszeretetre nevelés.
- A tevékenységeket, jelenségeket elsősorban természetes közegükben tapasztaltassa meg
- Sokoldalú, minden érzékszerven megvalósuló tapasztalatszerzés, élmények útján juttassa el a gyermekeket az ismeretekhez.
- Megfigyelések végzése az évszakok változásával és az időjárás jellegzetességeivel kapcsolatban.
- Biztosítson megfelelő helyet, időt, alkalmat, eszközt a spontán és tervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Környezetvédelmi tevékenységek pl. szelektív hulladékgyűjtés ok-okozati összefüggései, projektnapok (téma napok) szervezése
- A gyermek önálló véleményalkotásának elősegítése, döntési képességeinek fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- A megismerés, tapasztalatszerzés, megfigyelés folyamatában vezesse rá a gyermekeket, hogy a teremtett világnak segítségére van szüksége a fennmaradáshoz.
- Törekedjen a környezettudatos szemlélet kialakítására.
- A természeti, társadalmi és épített környezet megismertetése, kiemelve az óvodának és környezetének helyi sajátosságait.
- A külső világ megismerése során matematikai tapasztalatoknak és ismereteknek az átadása.

- Neveljen egészséges ítéletalkotásra, a tevékenységekben tükröződjön a keresztyén szellemiség.
- Társadalmi környezet megismertetése, hangsúlyozottan építve a családra, azt alapul véve, kiegészítve és tovább-bővítve a gyülekezetre, az egyházra. Segítünk abban, hogy a családi környezet zárt világából kikerülve egy nagyobb közösség tagjai is lehessenek. A gyülekezet megismertetése, elfogadás, pozitív érzelmi kapcsolat kialakítása.
- Természeti- társadalmi élet összefüggéseinek érzékeltetése az ünnepek megtartásán keresztül.
- Természeti környezet védelmének érdekében a családok bevonása, programok szervezése (óvoda kertjének ápolása, hulladékgyűjtés, családi kirándulások, pl. Házhoz jön a Vadaspark program, Skanzen látogatás stb.). Környezetünk és a természet védelme hitünkéből adódó feladat.
- Állatok világnapjáról (október 4.), Víz világnapjáról (március 22.), Föld napjáról (április 22.), Madarak és fák napjáról (május 10.), Környezetvédelmi Világnapról (június 5.) való megemlékezés, csoportonként program szervezése.
- A szüret megünneplése.
- Minden csoportban természetsarok kialakítása.
- Az udvar tisztántartása, gondozása, évszaknak megfelelő feladatok ellátása.
- Magas ágyások gondozása: minden csoport a maga által ültetett növényeket gondozza. A gyerekek elsajátítják a növények gondozásához szükséges alapvető ismeretanyagot, tapasztalati úton, élményszerűen, valamint megélik a felelősségvállalás célját, fontosságát.
- Foglalkozások megismertetése. Az orvos gyógyító munkájának megismertetése. Testünk, testrészeink, érzékszerveink funkcióinak megismertetése. Egészségtudatosságra nevelés.
- Mozgás- és egészségét szervezése ősszel.
- Márton nap megünneplése (november 11.)
- Lakóhelyünk, épített környezetünk megismerése: szobrok, épületek, múzeumok. Könyvtár- és múzeumlátogatás szervezése.
- A természet megfigyelése, az évszak jellemző jegyeinek megfigyeltetése. Az időjárás jellegzetességeinek követése. Téli élmények a hóban.

- Hazánk téli növény és állatvilágának, az állatok téli életének megismertetése. Madáretetés.
- Séta a helyi vizes területhez (Duna-part, patak part). Megfigyelések végzése. Játékos vizes feladatok, kísérletek megoldása csoportonként.
- A (városi) közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök biztonságos és kulturált használata. Gyalogos közlekedési szabályok megismerése.
- Az érdeklődés felkeltése a lakóhelyünkön végezhető természetvédelmi lehetőségek iránt: hulladékgyűjtés, természetbarát anyagok használatának megismertetése, természeti környezetünk védelme, óvása, energiatakarékosság (víz, villany) fontosságának hangsúlyozása. A rossz minőségű levegő, a szmog megismertetése, okai.
- A Zöld Óvoda-i kritériumrendszer megvalósítási feltételeinek megalapozása.
- Zöld Jeles Napok megtartása.
- Fenntarthatósági hét a Föld napjához kapcsolódóan.
- Érzékenyítő hét

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- Tud tájékozódni, tudja hol él (ország, város, utca, házszám)
- Tudja a saját, szülei, környezetében élők nevét, foglalkozását, óvodája nevét és megközelítését. Tudja születési helyét, idejét.
- Ismer háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, gondozásukat, védelmüket.
- Ismeri a színeket, számokat, eligazodik a 10-es számkörben.
- Ismeri az évszakokat és azok tulajdonságait, hónapokat, napokat, napszakokat és tulajdonságait.
- Ismer néhány foglalkozást, mesterséget.
- Különbséget tud tenni vízi-, légi- és szárazföldi közlekedési eszközök között.
- Ismer alapvető gyalogos közlekedési szabályokat (ismer).
- Ismeri testét, érzékszerveit, azoknak funkcióit, védelmét, ápolását.
- Kialakulnak a környezettudatos magatartás alapjai, a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásforma, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűd.

- Felelős, környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek gyermekeink az esztétikus környezet (ki)alakításában, megőrzésében.
- Megalapozódik gyermekeinkben a természet és társadalmi környezet, benne az ember harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszer.
- Kialakul a természethez való pozitív kötődés.
- Képesse válnak a gyermekek arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, meglátják a problémákat és az azok közötti összefüggéseket.
- Gyermekeink ismernek népszokásokat, hagyományokat és jelképeket.
- Alakul a szabadidő hasznos eltöltésének igénye.
- Gyermekeink a környezettudatos életmód elemeit megismerik; az egészséget befolyásoló környezeti tényezőket felismerik; a környezettudatos magatartás megalapozódik; a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakulnak.
- A szociális készségek és az együttműködési képesség fejlődése komoly előrelépést mutat. Az érzékenység a problémák iránt pedig segíthet abban, hogy jobban megértsék és kezeljék a különböző helyzeteket.
- Térben és időben tudnak tájékozódni, ismerik a körforgást (évszakok, víz, napszakok, stb.).

IV.3. 6. 1. MATEMATIKAI JELLEGŰ TAPASZTALATOK

CÉLJA:

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben is alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér, sík és mennyiségszemlélete.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA:

- Tapasztalatszerzés biztosítása: Lehetőséget adni a gyermekeknek, hogy különböző matematikai fogalmakat (pl. számok, formák, mennyiségek) játékos formában tapasztaljanak meg a környezetükben.

- Játékos tanulás segítése: Az óvodapedagógus olyan játékos, interaktív tevékenységeket szervez, amelyek során a gyermekek természetes módon ismerkedhetnek meg a matematikai alapfogalmakkal (pl. számolás, mérés, alakzatok).
- Problémamegoldás ösztönzése: A gyermekek matematikai gondolkodásának fejlesztése érdekében problémamegoldó helyzeteket teremteni, amelyek segítenek a logikai gondolkodás és a döntéshozatali képességek fejlesztésében.
- Önállóság támogatása: Segíteni a gyermekeket abban, hogy önállóan alkalmazzák a matematikai ismereteket, pl. számolnak a játékokban vagy rendeznek formákat, méreteket, mennyiségeket.
- Környezeti nevelés összekapcsolása: A matematika tanítását összekapcsolni a környezeti ismeretekkel, például a természetes környezet, a fenntarthatóság és a környezettudatos magatartás során alkalmazott matematikai eszközökkel.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek általában képesekké tehetők arra, hogy az óvónő kérdéseit, gondolatát megértsék, kövessék.
- Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére.
- Értik és helyesen használják az év során szereplő mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást, kifejező szavakat (pl.: hosszabb, rövidebb, legrövidebb stb., több, kevesebb).
- Hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni, az összemérés alapján helyes megállapítást tudnak tenni.
- Össze tudnak mérni két halmazt párosítással (legalább 10-ig), az elemek különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig.
- Építései, síkbeli alkotásaik legfőbb eredménye továbbra is a szemléletfejlődés: azonosítani tudnak különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Másolással képesek megépíteni a mintával megegyező elemekből és színben, nagyságban eltérő elemekből is kirakni térbeli és síkbeli alakzatokat.

- Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.
- A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetése; értik és követni tudják az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat (pl.: alá, fölé, közé; alatt, fölött, között).
- A síkban megszokott megegyezést megértik (mit értünk a vízszintes síkban az alatt, fölött szavakon).
- Matematikai tartalmú ismereteket használ, síkban és térben. Megkülönbözteti a jobbra-balra irányokat, érti a helyeket, kifejező névutókat.

IV. 3. 7. MUNKA

*„És fogja az Úristen az embert és elhelyezte az Éden kertjében, hogy azt művelje és őrizze.”
(1 Móz. 2,15)*

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka, és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek)

A gyermek munkajellegű tevékenysége örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység, a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége.

A munka ebben az életkorban szervesen összefonódik a játékkal, annak indítékai is megegyeznek: ilyen az érdeklődés, a kíváncsiság, a tevékenység lehetősége, az eszköz, a műveletek vonzereje motiválja a gyermeket. Törekedjünk arra, hogy a gyermekeknek ne kényszer legyen a munka, hanem pozitív élményeken keresztül értse meg, hogy Istentől, mint szeretett lénytől kapjuk feladatainkat.

A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. Az óvodában a munkatevékenységek végeztével célunk a szolgáló élet alapjainak lerakása.

A másokért tett tevékenységben örömet találjanak. A szépen megterített asztal, az állatok, növények gondozása, a kerti munka során termelt zöldségek, gyümölcsök közös elfogyasztása

megerősítik abban, hogy a legnagyobb öröm a másokért végzett munka, s az, ha önzetlenül teszi mindezt.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel. Vegyes csoportban a gyermek-munka szervezésének leglényegesebb szempontja, hogy minden korosztály számára találjunk megfelelő feladatot. Fontos, hogy az óvodapedagógus figyelje a gyermekek egyéni fejlődését és ezt cselekvő-felfedező tanulásszervezéssel segítse elő.

A munka segít kialakítani az együttműködési készséget, a céltudatosságot, az önállóságot és az önfegyelmet, továbbá jó lehetőség a tapasztalatszerzésre is. Az újrakezdés, a hibajavító próbálkozás pedig edzi az akaratot, az eredményre törekvést.

Akaratukat időnként értékeljük, érvényesítve a differenciált elvárást.

CÉLJA:

A gyermekek fejlesszék önállóságukat, felelősségvállalásukat és közösségi készségeiket. A játékkal és cselekvéssel összhangban segítenek tapasztalatokat szerezni a környezetről, és pozitív attitűdöket alakítanak ki (pl. kitartás, céltudatosság). A pedagógus szerepe, hogy tudatosan szervezze és értékelje ezeket a tevékenységeket, segítve a gyermekeket a fejlődésükben.

A munkavégzéshez szükséges, készségek, képességek, jártasságok kialakítása, a gyermekek munkához való pozitív viszonyuk megalapozása és a közösségi kapcsolatok formálása.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA:

- A tevékenységek tudatos szervezése: Az óvodapedagógusnak olyan feladatokat kell biztosítani, amelyek segítik a gyermekek önállóságának és felelősségvállalásának fejlődését, például önkiszolgálás, növények gondozása, vagy közösségi munkák.
- Segítségnyújtás és irányítás: A pedagógus támogatja a gyerekeket a tevékenységek elvégzésében, biztosítva számukra a megfelelő eszközöket és útmutatást.
- Pozitív visszajelzés: A pedagógus folyamatosan értékeli a gyermekek munkáját, és segít fejleszteni őket, figyelembe véve az egyéni igényeiket és képességeiket.

- **Közösségi kapcsolatok erősítése:** A közös munka során segíti a gyermekeket abban, hogy megtanulják a felelősségvállalást és a csapatmunkát, miközben tisztelik egymás munkáját.
- **Képességek fejlesztése:** A munka jellegű tevékenységek során a pedagógus célja, hogy a gyermekek olyan attitűdöket, készségeket alakítsanak ki, mint a kitartás, önállóság és céltudatosság.

Így válik az óvodai munka az iskolai tanulás előfutárává, ahol a teljesítménynek már meghatározó szerepe lesz.

MUNKA FAJTÁI:

- **Önkiszolgálás:** testápolás, étkezés, öltözködés, környezet rendjéért végzett feladatok.
- **Közösségért végzett feladatok:** naposi munka, felelősül munkája, alkalmi megbízások.
- **Munka jellegű tevékenység:** teremben, udvaron.

A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos pozitív értékelést igényel. Fontos, hogy az értékelés konkrét, reális és a gyermek egyéni fejlődési szintjéhez igazodjon.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYEI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- Ismeri a munkaeszközöket és tud velük dolgozni.
- Fejlettségi szintjének megfelelően elvégzi a rábízott feladatot.
- Szívesen végez a közösségért munkát, alkalmi feladatokat elvállal.
- Igényessé válik a környezete rendje, tisztasága iránt.

IV. 3. 8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

„De te maradj meg azokban, amiket tanultál, és amik rád bízottak, tudván kitől tanultad.

És hogy gyermekségedtől fogva tudod a szent írásokat, amelyek téged bölccsé tehetnek az üdvösségre a Krisztus Jézusban való hit által.” (2Timóteus 3,14-15)

CÉLJA:

Óvodában a tanulás – olyan szervezett tevékenység, amely folyamatos, jelentős részben utánzásos spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre.

Az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodás korú gyermeket természetes tevékenységi vágya utánzásra, cselekvésre ösztönzi. Eközben hasznos tapasztalatokra tesz szert, tanul, fejlődik

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során, épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A TANULÁS LEHETSÉGES FORMÁI AZ ÓVODÁBAN:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás-és viselkedéstanulás /szokások alakítása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- játékos cselekvéses – vagy – cselekvő felfedező tanulás, gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás

A tanulás folyamata beépül az integrált tevékenységekbe, így a gyermekek sokféle tapasztalatot szerezhettek, gondolkodásmódjuk komplex módon fejlődik. Az óvodás korú gyermek befogadja az őt ért hatásokat, raktározza információit. Az óvodapedagógus feladata, az ismeretek oly módon történő átadása, hogy a gyermek megérezze, megtapasztalja az Isten igéjének igazságait.

A kíváncsiság, a felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá, probléma érzékennyé a gyermeket, ehhez szükséges a cselekvő-felfedező tanulásszervezés. A tanulási folyamat során a gyermekeknek lehetőségük van a próbálkozásra, tévedések utáni újrakezdésre, a hibák javítására minden következmény nélkül, így olyan attitűdöket alakítunk, amelyek képessé teszik őket arra, hogy váratlan élethelyzetekkel megbirkózzanak és egyre több örömet leljenek az önfejlesztő tanulásban.

A gyermekkor az életnek az a szakasza, amikor a legnyitottabbak az őt ért benyomásokra, s nyitva áll a szívük az Isten dolgai iránt. A tanulás a gyermek világképének alakulását is befolyásolja, ezt felismerve ki kell használni a tanulásban rejlő összes lehetőséget.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI:

- Az óvodapedagógusnak törekednie kell a komplexitásra, mert a gyermek a világot komplex módon ismeri meg és fogadja be.
- Törekednie kell a cselekvő-felfedező tanulásszervezésre.
- Lényeges, hogy az óvónő helyesen mérje fel a gyermek képességeit, és ahhoz mértén fejlessze a gyermek érzékelését, észlelését, emlékezését, figyelmét, képzeletét és gondolkodását.
- Ismerje fel a tehetséges gyermekeket és segítse az ő kiemelt fejlesztésüket
- A beszéd fontos eleme a tanulási folyamatnak. A megfelelő kommunikáció serkenti a gondolkodást, a gondolkodás fejlődésével eredményesebb lesz a tanulás.
- Az Óvodapedagógus a tanulás irányítása során, a személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermekek személyiségének kibontakozását.
- A 3-4 éves gyermekeknél elsősorban a cselekvések, bemutatások, spontán szerzett ismeretek, tevékenységek alapozzák meg az ismeretszerzést.

- Az 5-6-7 évesek már igénylik a pedagógus által irányított, megtervezett, magyarázatokkal, cselekedtetéssel, mélyebb összefüggések feltárásával szerzett ismeretek feldolgozását, a tanultak rögzítését.
- Az óvodapedagógus segíti a gyermek jártasságainak, készségeinek, képességeinek kialakulását és fejlesztését, spontán szerzett tapasztalatainak rendszerezését, bővítését; biztosítja a gyermek igényeihez, egyéniségéhez, teherbíró képességeihez igazodó tanulási kereteket.

IV. 4. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK INTEGRÁLT ÓVODAI NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI FELADATAI

Óvodánk Alapító okirata szerint integráltan fogad enyhe fokban hallássérült illetve beszéd fogyatékos gyermeket.

IV. 4. 1. HALLÁSSÉRÜLT GYERMEK INTEGRÁLT ÓVODAI NEVELÉSE

Az enyhe fokban nagyothalló gyermekeknél a beszéd tartományban mért hallásvesztés 30–45 dB közötti. A nagyothalló óvodás korú gyermekek az emberi beszéd, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek. Beszédfejlődésük késve, általában spontán (hallókészülék segítségével vagy anélkül), esetenként azonban csak speciális segítséggel indul meg. A nagyothalló gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szóincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét. A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

CÉLKITŰZÉS, FELADATOK

Harmonikus személyiségfejlődés biztosítása a sajátos nevelési igényű hallássérült gyermekek számára, különös tekintettel a nyelv, kommunikációs készségek és a szociális képességek fejlesztésére.

Feladataink:

- A gyermek nyelvi, kommunikációs képességeinek fejlesztése speciális eljárásokkal
- Szociális képességek fejlesztése a minták gyakoribb biztosításával
- Aktuális fejlettségnek megfelelő differenciált fejlesztés
- A hallássérült gyermeket elfogadó környezet kialakítása
- Az együttműködés formáinak kialakítása a fejlesztésben részt vevők között
- Befogadó közösség felkészítése
- Szülői értekezlet keretében valamennyi szülőt tájékoztatjuk a hallássérült gyermek csoportba kerüléséről.
- A többi gyermeket életkorukat figyelembe véve tájékoztatjuk, felhívjuk a figyelmet a speciális eszköz védelmére. Személyes példával járunk elől a toleranciában, segítségnyújtásban, elfogadásban.
- A gyermekeknek óvodánkba kerülésükkor hallásállapotuknak megfelelő hallókészüléket kell viselniük. Ennek kezelését minden, a csoportban dolgozó felnőttnek ismernie kell, ebben kérjük a szülő és a szurdopedagógus segítségét, iránymutatását is.
- A csoportszoba 50%-át szőnyeggel borítjuk.
- A nyelvi készségek fejlesztéséhez szükséges játékeszközökkel rendelkezünk.

A sajátos nevelési igényű hallássérült gyermek speciális fejlesztését utazó szurdopedagógus végzi. Az utazó szurdopedagógus optimálisan hetente egyszer látogat intézményünkbe, a csoportban történt hospitálás után tanácsaival segíti az óvónő munkáját. A gyermeket egyéni fejlesztési terv alapján fejleszti, figyelembe véve a Szakértői véleményben leírt fejlesztési területeket.

IV. 4. 2. A BESZÉDFOGYATÉKOS GYERMEK INTEGRÁLT ÓVODAI NEVELÉSE

Beszédfogyatékos az a gyermek, tanuló, akinél veleszületett, vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és a környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli késés, akadályozottság. Ennek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a

nyelvi, kommunikációs, és a későbbiek során a tanulási képességekben, valamint a szociális kapcsolatok kialakításában.

CÉLKITŰZÉS, FELADATOK:

- Az anyanyelvi fejlesztés, aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, bátorítása
- A mozgás-és észlelési funkciók javítása
- Vizuomotoros koordinációs készségek fejlesztése
- A beszéd fogyatékos gyermeket elfogadó környezet kialakítása
- Az együttműködés formáinak kialakítása a fejlesztésben részt vevők között
- Befogadó közösség felkészítése
- Szülői értekezlet keretében valamennyi szülőt tájékoztatjuk a beszéd fogyatékos gyermek csoportba kerüléséről.

A beszéd fogyatékos gyermek fejlesztésében törekedni kell a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszéd működés kölcsönhatására, funkcionális összefüggés rendszerére.

A gyermek fejlesztését a logopédus látja el, egyéni fejlesztési terv szerint, figyelembe véve a Szakértői vélemény javaslatait, fejlesztésre kiemelt területeit. A fejlesztés során az óvodapedagógus szorosan együttműködik a logopédussal.

IV. 5. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, hat - hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

Az iskolába lépés elsődleges feltétele a gyermek érettsége, amely különböző életkorban alakulhat ki, ezáltal nagy egyéni eltéréseket mutatva. Mindezt figyelembe véve tárjuk fel, mikor válik stabillá a gyermek, - testileg, lelkileg, szociálisan, pszichikusan – a sikeres iskolai élet megkezdésére, illetve ehhez kapcsoljuk mindazon mutatók összességét, amelyek az óvodáskor végére a fejlődés várható jellemzőjeként jelennek meg pedagógiai munkánk eredményeként.

AZ ISKOLAKEZDÉSHEZ SZÜKSÉGES FELTÉTELEK:

- A gyermekek, legyen képes a különböző gondolkodási műveletekre - következtetés, ítéletalkotás, összehasonlítás;
- Ismerje fel az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket;
- Tevékenység végzésekor legyen kreatív, keressen többféle megoldást;
- Szándékos figyelmét tudja irányítani, legyen tartós;
- Szókincse, beszéde legyen változatos, gondolatait érthetően, mondatot alkotva legyen képes közölni.
- Fontos gyermekeknél a testi, a lelki és a szociális fejlettség.
- A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.

TESTI FEJLETTSÉG:

- Az egészségesen fejlődő hatéves korú gyermek eljut az első alakváltozáshoz, megkezdődik nála a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró lesz.
- Mozgása összerendezett, mozgás - koordinációja és finommotoros készsége fejletté válik.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan tudja irányítani.
- Ismeri az irányokat, jól tájékozódik a térben.

LELKI FEJLETTSÉG:

- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek nyitott érdeklődéssel várja az iskolát.
- A tanuláshoz szükséges képességei, folyamatosan fejlődnek.
- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés, felidézés.
- Megjelenik a szándékos figyelem is.
- Érthetően, összefüggően kommunikál.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, és környezetéről.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait.

SZOCIÁLIS FEJLETTSÉG

- Képesek kapcsolatot teremteni a felnőttekkel, és társaikkal.
- A szabályokhoz alkalmazkodnak, betartják azokat.
- Megfelelő önállósággal, önbizalommal és önértékelő képességgel rendelkezik.
- Képes önálló problémamegoldásra, az esetleges kudarcélmény elviselésére.
- Igénye a helyes viselkedési szabályok betartása.
- A helyes „Én” kép kialakulásával párhuzamosan kifejlődik kritikai érzéke, képes a különbözőség iránti toleranciára.
- Erkölcsi érzelme fejlett, akarata és kitartása erősödik, megszilárdulnak a pozitív akarat tényezők.
- Az egyén sikere közös élménnyé válik, a közösség sikere büszkeséggel tölti el az egyént.
- A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

V. A GYÓGYPEDAGÓGIAI ÓVODAI INTÉZMÉNYEGYSÉG

„Aki befogadja ezt a gyermeket a nevemben, engem fogad be. S aki engem befogad, azt fogadja be, aki küldött. Mert aki a legkisebb köztetek, az az igazán nagy.” Lukács 9, 48

V. 1. BEVEZETŐ

Gyógypedagógiai óvodai egységünk két csoporttal működik. A csoportok életkor és képesség tekintetében is vegyes képet mutatnak. Óvodásaink különleges gondozást, speciális ellátást, egyéni bánásmódot igényelnek.

Óvodánk a Szentendrei Református Gyülekezet óvodájaként vállalja és vallja a református keresztyén értékek fontosságát az óvodai nevelésben. Nincs ez másként a gyógypedagógiai óvodai csoportok esetén sem. Tudjuk, hogy több olyan család érkezik hozzánk, akik nem tartoznak gyülekezethez, fontos feltétel azonban, hogy keresztyén nevelési alapelveinket elfogadják. Tudjuk, hogy felelősségünk van irántuk, hogy Istenre mutassunk, hozzá vezessük a

családokat személyes példánkkal, gyülekezettel közös programok szervezésével, az egész óvodai közösség megélésének lehetőségével.

Gyermekeink sajátos nevelési igényéből adódóan máshogyan élik meg az őket körülvevő világot, ismereteiket más úton sajátítják el, mint átlagosan fejlődő társaik. Ez eltérő pedagógiai módszerek alkalmazását teszi szükségessé. Az egész napos nevelés során a gyermekek komplex fejlesztése zajlik, melyben éppoly fontos szerepet kap a szabad játék, mint az irányított fejlesztések.

Óvodai csoportjaink 3-8 éves, sajátos nevelési igényű (látássérült-gyengénlátó, enyhe-, közép súlyos értelmi fogyatékos, kevert specifikus fejlődési zavarral, a fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő) gyermekek számára létesültek. A csoportokba 8 fő gyermeket tudunk fogadni.

V. 2. FELVÉTEL AZ ÓVODÁBA

Felvételi körzetünk Szentendre és a Szentendrei Járás.

Minden gyermek a szülő kérésére és a Pedagógiai Szakszolgálatok Szakértői Bizottságainak szakvéleménye alapján kerül intézményünkbe, befogadó nyilatkozat kiadása és intézménykijelölés után.

V. 3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

V. 3. 1. A CSOPORTSZERVEZÉS ELVEI

Két csoportunkban a gyermekek életkoruk szerint vegyes képet mutatnak. Célunk, hogy személyiségük, képességeik, aktuális fejlettségi szintjük szerint válasszuk meg a megfelelő csoportot minden gyermeknek.

A jelenlegi csoportprofilokban 2 irány mutatkozik meg: szociális,- kommunikációs és figyelemszervezési nehézségekkel élő gyermekek és intellektuális képességzavarral élők.

A gyógypedagógiai óvoda maximális létszáma 16 fő.

Szőlő csoport 8 fő

Napsugár csoport 8 fő

V. 3. 3. NAPIREND-HETIREND

Az óvodás gyermek hatékony és egészséges fejlődésének és fejlesztésének kereteit az átlátható napirend és hetirend teremti meg.

Az egyes tevékenységek időtartama igazodik a gyermekek egyéni fejlettségéhez, az napi állapotukhoz és a feldolgozásra kerülő témához, így 5-15-20 perces foglalkozások lehetnek. A tevékenységi formák ritmikusan ismétlődnek, a gyakorlásra, ismétlésre kellő időt biztosítva, a gyermekek spontán megnyilvánulásait is figyelembe véve. A foglalkozások az adott csoport szokásrendszerének megfelelően, azonos rítusok szerint indulnak (pl. teremrendezés, éneklés, hiányzók azonosítása játékos formában, időjárás megfigyelése). A csoportos és egyéni foglalkozások, a játékra, a levegőzésre, a pihenésre, a nyugodt étkezésre, tisztálkodásra, az önálló tevékenykedésre fordított idő megfelelő aránya biztosítja a gyermekek optimális fejlesztését, a túlterhelés, és az üresjáratok kiküszöbölését. Fejlesztő munkánk során folyamatos ellenőrzéssel győződünk meg annak hatékonyságáról. A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez, a napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú tevékenységformák megtervezésével, rendszeresen visszatérő ismétlődésével, mely egyben érzelmi biztonságot is jelent a gyerekek számára.

A szociális, kommunikációs és figyelemszervezési nehézségekkel élő gyermekek esetében az időben való tájékozódást napirendi kártyákkal támogatjuk.

A napirendet a stabilitás, folyamatosság és a rugalmasság jellemzi.

Stabilitás: a rendszeresen, azonos időpontban visszatérő tevékenységek – játék, étkezés, utána tisztálkodás, pihenés, stb.

Folyamatosság: a tevékenységek közötti átmenet. Pl.: folyamatos tízórazás, az eltérő egyéni alvásigény figyelembevétele, a gyermekek biológiai szükségleteinek kielégítése, stb.

Rugalmasság: a napirendben az időkeretek rugalmas alakítását jelenti a pedagógus belátása szerint, figyelembe véve a gyermekek igényeit, adott napi lehetőségeket.

Napirend

6.30-8.00	Folyamatos érkezés, szabad játék (ügyeletes csoportban)
8.00-8.30	Mosdóhasználat, tisztálkodás, szabad játék
8.30-9.00	Reggeli

9.00-10.00	Egyéni/mikrocsoportos/csoportos tevékenység, fejlesztés, játékba ágyazva
10.00-10.30	Mosdóhasználat, tisztálkodás, tízórai
10.30-11.30	Levegőzés, játék a szabadban. Mikrocsoportos tapasztalatszerzések, séták, énekes játékok az udvaron. Sporttevékenység.
11.30-12.30	Tisztálkodás, ebéd, testápolási teendők
12.30-14.45	Pihenés, alvás
14.45-17.00	Tisztálkodás, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, folyamatos hazamenetel (16 óra után már az összevont, ügyeletes csoportban vannak a gyerekek.)

V. 4. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ ÓVODÁS KORÚ GYEREKEK SÉRÜLÉS SPECIFIKUS FEJLESZTÉSÉNEK CÉLJAI, FELADATAI

V. 4. 1. LÁTÁSSÉRÜLT GYERMEK

Látássérült gyermek a nevelés-oktatás szempontjából lehet vak, aliglátó, és gyengénlátó.

Óvodánkban a gyengénlátó gyermekeket tudjuk fogadni.

Óvodai nevelésük során mindvégig tekintettel kell lenni a gyermek fizikai terhelhetőségére, az adott szembetegségére.

Az óvodai nevelés kiemelt feladata:

- a gyermeknek segíteni kell a közös játékban való részvételét
- a közösséghez való alkalmazkodását
- viselkedési formák tanulását, gyakorlását
- önkiszolgálás megtanítása
- rendszeretet, higiéné, különös tekintettel a szem, és a kéz tisztaságára
- speciális optikai eszközök használatának megtanítása
- testtartási hibák kiküszöbölése, helyes testtartás elérése, A gondolkodást és a beszédfejlődést jelentősen befolyásolja a látásos élmények hiányossága, ezért különösen fontos a környezet vizuális megismertetése.

Területei:

- látásnevelés, szűkebb, tágabb környezetben

- nagymozgás fejlesztése, mozgásbiztonság, mozgáskoordináció
- finommozgás, kézügyesség fejlesztése, figyelemmel az írás előkészítésre
- hallási figyelem, diszkrimináció fejlesztése
- tárgyak tulajdonságairól szerzett taktilis ismeretek nyújtása

V. 4. 2. ENYHÉN ÉRTELMI FOGYATÉKOS GYERMEK

Spontán tanulásukat, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését, segítik azok a tapasztalatok, élmények, amelyeket kortársaik között szereznek. Fejlesztésükben meghatározó, és kívánatos a nem fogyatékos gyerekekkel történő együttnevelés. 5. életévét betöltött, komplex –gyógypedagógiai, pszichológiai, orvosi –vizsgálat diagnózisa alapján egyértelműen az enyhén értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt a külön óvodai csoportba járás, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget a gyermek vélhetően csak speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett éri el.

Az óvodai nevelés során kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek – fejlettségük és egyéni szükségleteik figyelembevételével – lehetőséget kapjanak az integrált csoportba történő fokozatos beilleszkedésre. A szegregált csoportból a hagyományos csoportba történő integrálás célja a társas kapcsolatok erősítése, az utánzásos tanulás elősegítése, valamint az iskolai beilleszkedés megkönnyítése. A sikeres átmenet érdekében a gyermekek számára egyéni fejlesztési tervet készítünk, amely támogatja a készségek, képességek fejlődését, és segíti a csoportváltás gördülékenységét.

V. 4. 3. KÖZÉPSÚLYOS ÉRTELMI FOGYATÉKOS GYERMEK

A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermek esetében, amikor a sérülés már a születést követően, illetve kora gyermekkorban felismerhető, szükséges a korai fejlesztés, majd az óvodai nevelés.

Óvodába kerüléskor megfigyelhető a nagymozgások bizonytalansága, gyenge beszédértés és kifejezés, időnkénti sztereotip mozgások, kialakulatlan szobatisztaság, a figyelem, a motiváció és az emlékezet sérülése. Fejlesztésük során a kis lépések elvét alkalmazva fontos a cselekvésbe ágyazott tapasztalatszerzés, melyre a fejlesztőmunka épül.

A fejlesztés területei

- alapmozgások, manipuláció fejlesztése
- szocializáció, kontaktuskészség, kooperáció fejlesztése
- verbális és nonverbális kommunikáció fejlesztése,
- beszédindítás, beszédértés, aktív szókincs bővítés
- adekvát játékhasználat megtanítása
- alapvető önkiszolgálási teendők megtanítása, szobatisztaságra tanítás

Fejlesztésük során kiemelt fontossággal bír az utánzás, rendszeresség, egyszerű, egyértelmű gesztusokkal kísért verbális utasítások, a zene, a ritmus. Mindezeket a folyamatos gyakorlás, ismétlés jellemzi. Csoportos foglalkozások alkalmával törekedni kell a megfelelő motivációra, annak fenntartására, az egymáshoz való közeledésre, és az egymás melletti tevékenykedtetés elérésére.

V. 4. 4. A FEJLŐDÉS EGYÉB PSZICHÉS ZAVARA

A súlyos figyelem-, vagy magatartásszabályozás zavarával küzdő gyermek, a kevert specifikus fejlődési zavarral rendelkező gyermek az ismeret elsajátítás, a tanulás, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő különböző súlyosságú, és komplexitású akadályozottságával küzd. Mindezekhez társulhatnak részképesség zavarok. Az átlagnál nehezebben viselik a várakozást, a kivárást okozta feszültséget, a váratlan zajokat. Aktivizációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Nehezen tűrik a tevékenységeket szabályozó korlátokat, szabályokat. Állandó visszacsatolásra van szükségük a keretekről, sikeres teljesítményeikről.

Az óvodai nevelés feladata:

- szocializáció fejlesztése
- kommunikációs készségek fejlesztése
- kölcsönösség kialakítása a kommunikációban

- tevékenységszervezés, tevékenységek lebonyolításának fejlesztése
- szenzoros profil figyelembe vétele a tevékenységek tervezésénél
- szimbolikus játék támogatása
- megelőzni a teljesítmény kudarokat
- az inadaptív viselkedés, mint másodlagos helyzet kialakulásának elkerülése
- részképesség zavarok fennállása esetén azok korrekciója

V. 5. HITÉLETI NEVELÉS ALAPELVEI

A IV.1.4. fejezetben foglaltakat kiegészítve:

Célunk, hogy családias, szeretetteljes légkörben gyermekeink megéljék az elfogadottság, szeretettség érzését, melyből kiindulva tudjuk csak figyelmüket Istenre irányítani. Fontos, hogy a Biblia üzenetét oly módon közvetítsük számukra, mely felkelti érdeklődésüket, kíváncsiságukat. Református keresztyén hagyományainkkal szeretnénk, hogy a „vallásos rutin” beépüljön mindennapjaikba, segítve ezáltal a motiváció felkeltését. Éppen ezért köszönésünkben, étkezés előtti, utáni imádságainkban, keresztyén énekeinkben már Isten jelenlétére irányítjuk a figyelmet.

Bibliai történetek kiválasztásakor figyelnünk kell a fogyatékoságnak, fejlettségi szintnek megfelelő történet-választásra, előadásmódra, szóhasználatra. Fontos, hogy hangsúlyozzuk Isten szeretetét, bízva abban, hogy gyermekeink megérik annak lényegét.

Tudatosítanunk kell, hogy a gyermekeken keresztül a családokat is megszólítjuk, így még fontosabb minden megszólalásunk előtt Isten bölcsességét kérni munkánkhoz. Bízunk abban, hogy munkánk által családok ismerhetik meg Jézust, a hozzá vezető utat, és adják át életüket Istennek.

A gyógypedagógiai csoportokba járó gyermekek esetében is elsősorban a szívre, érzelmekre szeretnénk hatni, és nem az észre.

V. 6. FOGLALKOZÁSI FORMÁK A GYÓGYPEDAGÓGIAI ÓVODÁBAN

„Mert ahogyan egy testnek sok tagja van, de nem minden tagnak ugyanaz a feladata, úgy sokan egy test vagyunk Krisztusban, egyenként pedig egymásnak tagjai.” Római levél 12,4-5

V. 6. 1. ÖNKISZOLGÁLÁSRA NEVELÉS

Célja:

- a gyermek szükségleteinek megfelelő komfortérzés biztosítása, gondozás, gondoskodás
- apró lépésekkel az önállóság elérésének segítése
- verbális utasítások a beszédmegértés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése
- a testséma fejlesztés, tájékozódás a saját testen, a testrészek-ruhadarabok viszonyának felismerése
- alapvető higiénés szokások kialakítása
- az ápoltság, tisztaság igényének felkeltése
- helyes viselkedési formák elsajátítása
- a rászorultság, kiszolgáltatottság helyett az "én is tudom" függetlenség érzésének segítése
- a téri tájékozódás elősegítése

A gyermekek az önállóság terén is különböző fejlettséget mutatnak. Önállóságuknak gátja lehet az esetleges társulási fogyatékoság (pl.: mozgáskoordinációs zavar). Ahhoz, hogy e téren eredmények szülessenek, alkalmat és időt kell adni a gyermeknek, s amit már önmaga el tud végezni, azt nem szabad helyette megtenni még akkor sem, ha sürget az idő, s a felnőtt gyorsabban, komfortosabban végezné el a feladatot.

Étkezési szokásoknál feladat:

- kanalazás megtanítása (merítés, szájhoz vitel, az étel megrágása, nyelés)
- a poharazás: a pohár felemelése, kortyolás, nyelés, a pohár letétele
- a szalvéta használata
- a villával való ismerkedés (felszúrás vagy merítés)

- kérés, megköszönés
- ügyesebb gyermekeknél az ételből való szedés
- a rágás megtanítása
- a helyes tempó elsajátíttatása
- kenyér, vagy péksütemény fogása, beleharapás, a kenyér és a rajta lévők együttes elfogyasztása
- a terítés folyamatának megismertetése
- Az étel és a hozzávaló eszközök felismerése
- étkezés utáni teremrendezésben közreműködés.

Tisztálkodás terén:

- a vízcsap kinyitása, elzárása
- folyékony szappan használatának lépései
- a saját törülköző felismerése
- a kéz, arc szárazra törlése segítséggel
- önálló kéz-és arcmosás
- fogmosásnál együttműködés (száraz, majd nedves fogkefe, fogkrémes fogkefe elfogadása, szájöblítés megtanítása) önálló fogmosás
- „baleset” esetén a zuhanyozáskor együttműködés (kéz, láb felemelése stb.)
- a fésülés tűrése, önálló próbálkozás, igény a tiszta, ápolt külsőre
- étkezés előtti, utáni, bizonyos munkafolyamatok (pl. festés) utáni kézmosás igényének felkeltése

Szobatisztaságra nevelés:

- rendszeres ültetés mellett a szükséglet megfigyelése
- a jelzés megtanítása
- WC, vagy bili és a szükséglet elvégzése közti kapcsolat felismertetése
- kérdésre jelezze szükségletét
- önmagától jelzi szükségletét, képes visszatartani addig, míg a WC-re ér
- a biliről a gyermek WC-re szoktatása
- fiúk állva pisiltetésének megtanítása

- WC-papír használata segítségével
- „baleset” jelzése
- a WC használatához szükséges ruhadarabok le-, felhúzása
- WC-használat utáni kézmosás megtanítása
- ajtó nyitás-csukás megtanítása

Öltözés, vetkőzés:

- együttműködés az öltözésnél, vetkőzésnél
- sapka, sál levétele
- zipzár lehúzása
- egyszerű ruhadarabok levétele (cipő, zokni, nadrág, stb.)
- vetkőzésnél kis segítségnyújtás (kigombolás, kikötés, cipőfűző meglazítása, stb.)
- egyszerű ruhadarabok felvétele, pl. sapka, bugyi, stb.
- kis segítséggel öltözés(ruha elejének megmutatása, jobb-bal oldalnál segítség, befűzés, gombolás stb.)
- bizonyos ruhadarabok teljesen önálló felvétele

Önálló munkafeladatok:

- saját hely felismerése (öltözőben, étkezésnél, alvásnál stb.)
- székek helyre rakása
- játékok közös elrakása
- közös teremrendezés
- eszközök bevitele, kiosztása
- egyszerű üzenet közvetítése óvodán belül
- társak segítése
- asztal letörlése
- szemét összeszedése
- székek felrakása
- saját ruhadarabok, eszközök felismerése, elrakása
- közös ágyazás, ágynemű, ágyak elrakása

V. 6. 2. MOZGÁSFEJLESZTÉS

A fejlődésükben akadályozott gyermekek mozgásukban is eltérnek ép társaiktól. A pszichoszomatikus fejlődésüket befolyásolja –az életkor mellett –a fejlődési tempó meglassúbbodottsága, a fejlődés szabálytalansága, egyenetlensége, az egyes területek egymáshoz való viszonyában bekövetkező változás. Ehhez járul a fejlődés során jelentkező minőségi változásokat jelentő mozzanatok elmosódása, jellegtelensége. A mozgásfejlődés során bizonyos fázisok kimaradnak, kevésbé gyakorlódnak be, illetve hibásan rögzülnek. Ez a mennyiségi és minőségi eltérés megmutatkozik a mozgáskoordináció és egyensúlyérzék zavarában, a mozgás folyamatainak kivitelezésének pontatlanságában, a testséma, a téri, időorientáció fejlődésének elmaradásában, ügyetlen, lassú mozgásban, vagy hipermotilitásban. A figyelem zavara miatt gyakran egyszerű feladatok utánzására képtelenek. Számolnunk kell az esetleges társuló fogyatékossgként jelentkező mozgássérüléssel, esetleg mozgásos félelemmel.

A mozgásfejlesztés célja:

- mozgásigény felkeltése
- mozgásöröm átélése
- a motoros tanulás elősegítése
- az alapmozgások kialakítása, korrigálása, az értelmes, célirányos mozgás kialakítása
- a statikus és dinamikus egyensúly kialakítása, vesztibuláris rendszer ingerlése
- ügyesség, állóképesség, erő fejlesztése
- a teljesítőképesség növelése
- a mozgásos gátlás oldása, sikerélményhez juttatás
- mozgásérzékelés (kinesztézia) átélése, fejlesztése
- utánzókézség fejlesztése
- a testséma fejlesztése
- a légzéstechnika javítása
- a ritmusérzék fejlesztése
- a szervezet sokoldalú, harmonikus, arányos fejlődésének biztosítása, az egészség megőrzése
- a figyelem, emlékezet, beszéd, mozgás összekapcsolása

- a szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeinek javítása
- a mozgáskoordináció fejlesztése
- a téri tájékozódás fejlesztése

Mozgásfejlesztés feladata

Az óvodai mozgásnevelés fejlessze az erőt, ügyességet, gyorsaságot, állóképességet, a biztos egyensúly kialakítását, növelje a teljesítőképeséget, továbbá javítsa a hibás összerendezetlen mozgásokat. Meg kell tanítani a gyermekeket a különböző helyzetekben való értelmes cselekvésre, célirányos mozgásra. Az utánzókézség fejlesztését a nagymozgások utánzásával lehet a legjobban fejleszteni. Első lépés a passzív mozgásindítás (passzív tornáztatás). Eleinte sok ringató, gurító játékot játszanak, amely a feszültség oldását segíti és az érzelmi nevelés szempontjából is nagy jelentőségű. Ezután a gyermeki mozgásfejlődés állomásainak megfelelő alapmozgások kialakítására, gyakorlására térnek át, majd az alapmozgásokból állítanak össze mozgássorokat.

Ezekkel párhuzamosan sok gesztussal kísért mondókat tanulnak.

A mozgásfejlesztés területei:

- játékos utánzó gyakorlatok, a mozgás, ritmus, beszéd összekapcsolása
- alapmozgások kialakítása (járás, csúszás, mászás, kúszás, ugrás, gurulás, dobás) korrigálása, gyakorlása
- mozgásos játékok

ELVÁRÁSOK AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉN

- alakuljon ki a természetes mozgásigény
- örömmel, szívesen mozogjanak
- tudjanak mozgást utánozni
- alkalmazkodjanak a foglalkozások rendjéhez
- értsék az egyszerű verbális utasítást
- az alapmozgásokban szerezzenek jártasságot
- lépcsőn kapaszkodva, váltott lábbal közlekedjenek
- biztosan mozogjanak tornaszeren, játszótéri játékokon
- tudjanak rövid ideig figyelni a felnőltre és egymásra

- elemi szabályokat ismerjenek, tartsanak be

V. 6. 3. ANYANYELVI NEVELÉS – VERS, MESE

Az anyanyelvi nevelés területén célunk képessé tenni a gyereket szociális kapcsolatokban való részvételre nyelvi eszközökkel is, érzelmeik, gondolataik kifejezésére, mások szavainak, érzéseinek megértésére, irodalmi élmények befogadására, a későbbi írás-olvasás elsajátítására. Az anyanyelvi nevelés áthatja az egész napi tevékenységünket, a nevelési folyamat kerete.

Gondozás közben:

- a gyermek megfogalmazza szükségleteit, bátran segítséget kér,
- megérti a hozzá intézett közléseket, kéréseket.

Játékban:

A kialakuló társas kapcsolatok fejlesztik a beszédet, a szerepvállalás, követés során gyakorolják a gyerekek az odaillő hangjelet, mimikát. Gondolkodtató, cselekedtető játékban fejlődik a gyerekek gondolkodása, kifejezőképességük. Olyan szituációkat teremtünk, melyben a gyermek megfigyel, felfedez, új ismereteket szerez, gondolkodik, mindenről beszélhet, kérdéseire választ kap. A gyermek is megválaszolja a hozzá intézett kérdéseket, a gyerekek párbeszédet folytatnak, alkalmazzák a kérdést, felszólítást, kijelentést.

Munka jellegű tevékenység közben:

- beszédkapcsolatok alakulnak az együttműködés alapjaként,
- az információkat megértik a gyerekek,
- szókincsük bővül (eszközök, szerszámok, edények, műveletek elnevezésének tanulása,
- gyakorlása).

Vizuomotoros fejlesztés közben:

Nyelvi ismeret szükséges már ahhoz is, hogy a gyermek megértse a feladatot, tudja, hogy milyen eszközök, anyagok állnak rendelkezésére. Tudatosítjuk a gyermekekben az anyagok, eszközök, munkafogások elnevezését, ezeket megtanulják, beépül szókincsükbe. A lerajzolt mesetémák fejlesztik a képzeletet, emlékezetet, fokozzák az alkotási vágyat. Gyurmázás – barkácsolás során a térbeli arányok és irányok, viszonyok megnevezésére kerül sor. Fordított a folyamat, amikor azt kérjük a gyermektől, hogy meséljen az elkészült képről. Mindkét irányból a vizuális és verbális kifejezés összhangját mélyítjük el.

Zenei nevelés közben:

A zenei nevelés jó alkalmat kínál az ének, zene, szöveg, mozgás komplex esztétikai, érzelmi hatásának érvényesítésére. Megzenésített gyermekversek, népi játékdalok fejlesztik a gyermek beszédét. Mondókák, versek elősegítik a helyes ritmusban való beszéd kialakulását. Ritmusjátékok jól alkalmazhatók beszédhibák javítására. Bővül a szókincs fogalompárok gyakorlásakor is (lassú-gyors, halk-hangos, magas-mély).

Mozgásnevelés közben:

Közlések megértésére van szükség, hogy a gyermek el tudja végezni az egyes mozgásformákat, cselekvéssorokat. Megértésük azonnal lemérhető a gyermekek mozgásából, reakciójából. Másrészről mozgásfejlesztő munkánk részét képezi a beszédszervek ügyesítése is.

A külső világ tevékeny megismerése közben:

Az élmények, tapasztalatok felidézését, a közvetlen tapasztalatszerzést (észlelés, érzékelés, mozgás) követő megállapítások a gondolkodást, a beszédaktivitást serkentik. Beszéd és gondolkodás párhuzamos fejlesztését végezzük probléma-szituációk teremtésével. Matematikai természetű tapasztalatszerzés során gyakorolják a gyerekek a névutók használatát, megtanulják a téri irányok elnevezését. Szókincsbővítés a természeti és társadalmi környezettel való ismerkedés során történik (mesterségek, időjárás, gyűjtőfogalmak).

Mese-vers

Dramatizálás, bábozás során gyakorolják a gyerekek a mondat szerkesztést, párbeszédes formát, fejlődik nyelvi emlékezetük. Szókincsük bővül az irodalmi alkotásokban megismert és jelentéstartalommal bíró szavakkal. Mese, vers, mondóka a nyelvtanilag helyes mondatok formálására, tiszta kiejtésre, kifejező előadásmódra ad lehetőséget. Ünnepeinkhez kapcsolódó hagyományok, irodalmi anyagok bővítik a szókincset. Fontosnak tartjuk, hogy a mese és a játék együttese, az óvodába lépés pillanatától kezdve az iskoláig, minden nap jelen legyen a gyermekek életében. A mindennapi mesélés, verselés, mondókázás során érzelmi biztonságot nyújtunk a gyermekeknek, miközben fejlesztjük emlékezetüket, képzeletüket.

A környezeti témakörökhöz, heti tervekhez, aktualitásokhoz, napi tevékenységekhez kapcsolódó mesével, verssel segítjük a megismerési folyamatot. Verseléskor ügyelünk arra, hogy a ritmus, dallam és a rímek összecsengése konkrét, tapasztalható dolgokhoz

kötődőélmény legyen. Kialakítjuk a mesemondásnak a csoportra jellemző szokásait. Tudatosan fejlesztjük a mese, vers által a gyermekek anyanyelvi kultúráját, szókincsét, irodalom iránti szeretetét. A napirendben is kiemelt helye van a mesélésnek. Az alvás előtti mesék nyugtató hatásával biztosítjuk a gyermekek ellazulását. A kötetlen verselésen, mesélésen kívül alkalmazunk más, a gyermekek által kedvelt előadásmódokat is. Ezek a bábozás és dramatizálás.

Bibliai történetek elmondásakor törekednünk kell az érthető megfogalmazásra, a fogyatékosoknak, fejlettségnek megfelelő átadásra.

ELVÁRÁSOK ÓVODÁSKOR VÉGÉN

- Szeressék a meséket, verseket, mondókákat, irodalmi alkotásokat.
- Ismert meséket képek alapján képesek legyenek felismerni, felidézni
- A gyermekek szívesen ismételgessék a verseket, mondókákat
- Várják, igényeljék a mesehallgatást.
- Szívesen meséljenek, bábozzanak
- Tudjanak meséket, történeteket megjegyezni, kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.

V. 6. 4. JÁTÉK

A gyermeki személyiség fejlődése szempontjából alapvető, legfontosabb tevékenységformára, a játékra építünk pedagógiai munkánk során. Játék közben a gyermek szociális szerepeket, érzelmeket, motívumokat, beállítódást tanul, megismeri környezete személyi és tárgyi világát, természetes kíváncsisága felébred, fokozódik. A tudatosan felépített játékhelyzetekben fejlődik figyelme, emlékezete, kialakul, fokozódik spontán tanulási készsége. Megtanulja, gyakorolja a helyes érzékelést, észlelést az összes érzékszerv bevonásával, ami a magasabb mentális folyamatok kialakulásának első lépcsőfoka.

Az adekvát játékhasználat elsajátíttatása, a gyakorló, konstruáló és elemi szerepjátékok megismertetése; az egymás melletti és együttes játék megvalósítása énekes-verses népi játékok játszása közben. A játék a gyermek fejlődésében alapvető jelentőségű, semmi mással

nem helyettesíthető tevékenységi forma. A játékon belül a motoros, a szociális, és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg.

A játék nem csupán szabadidős tevékenységet jelent, hanem jelen van minden célzott, szervezett, tevékenységekben is, ismeretszerző funkcióval bír, nélkülözhetetlen a beszédfejlesztésnél, a mozgásnevelésnél, a finommotorika fejlesztésénél, a szociális kapcsolatok- és az együttműködési készség kialakításának segítésénél.

A játék együtt-játszást, együttes cselekedtetést jelent, ahol a gyógypedagógus szerepe fokozatosan csökken, helyét a játékkezdeményezés, majd az egyre önállóbb játék veszi át. A játék tevékenység szervezésénél, a gyermek adott tevékenységéből, motiváltságából indulunk ki, miközben a pedagógus igyekszik indirekt tevékenységbe, illetve kezdeményezésébe bevonni a gyermekeket. Az e kezdeményezéseken elsajátított játékokat hasznosítjuk a többi foglalkozáson is.

A csoportban a játékok, eszközök elrendezése támogatja a különböző játékformákban rejlő élményszerzési lehetőségeket. A heti rendben kellő számú lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára a szabad játékra. A szabad játék esetén biztosítja az óvónő a gyermek számára az önállóságot, de szükség esetén segítséget nyújt, ha szükséges bekapcsolódik, és ötleteivel tovább lendíti a játék folyamatát.

Célja:

- a játékkedv felkeltése;
- az adekvát játékhasználat megismertetése;
- az egymás melletti tevékenység támogatása;
- az együttes játék örömének felfedeztetése;
- a konstruálás megismertetése;
- elemi szerepjátékok megismertetése, bevezetése;
- a mozgás, a megfigyelőképeség, a figyelem, az emlékezet, a beszéd, a képzelet fejlesztése;
- a különböző minőségű, színű, formájú, nagyságú anyagok segítségével ismeretnyújtás a környezet tárgyairól;
- népi játékok, mondókák, énekes játékok segítségével elemi szabályok megtanítása, a zenei hallás, a ritmusérzék fejlesztése;
- a játéktevékenység örömforrásának biztosítása;
- az önálló, elmélyült, kitartó játék segítése;

- a mintakövetés, modellkövetés, az interakció támogatása

ELVÁRÁSOK ÓVODÁSKOR VÉGÉN

- ismerjék az alapvető játékokat;
- játszanak legalább rövid ideig adekvátan, próbálják a játékeszközöket funkcionálisan használni;
- segítséggel válasszanak maguknak eszközt, használat után tegyék helyre;
- próbálják meg elkérni a játékot, igyekezzenek társaikhoz türelmesnek lenni;
- segítséggel próbáljanak egyszerű építményt konstruálni;
- a szerepjátékok elemei jelenjenek meg játékukban;
- ismerjenek dalos játékokat, kapcsolódjanak be körjátékokba;
- igyekezzenek rövid ideig együtt játszani;
- ismerjék a játszótéri játékokat, segítséggel használják azokat rendeltetésszerűen;
- próbáljanak a játék folyamán kommunikálni.

V. 6. 5. VIZUOMOTOROS FEJLESZTÉS

A vizuális és taktilis észlelés, a testséma fejlesztése, a szem-kép koordináció, alakállandóság, alak-háttér felismerő képesség fejlesztése, a téri tájékozódás fejlesztése, a helyes ceruzafogás megtanítása, az ábrázoló kedv felkeltése, technikák, eszközök megismertetése. Az ábrázolási képesség fejlesztésének alapja a tárgyakról és a környezetről szerzett minél több érzékszerv bevonásával gyűjtött tapasztalat. A feladatok eredményes kivitelezése megalapozza a gyermek érzékszerveinek összerendeződését, fejleszti a képzelőerőt és a kreativitást.

Célja:

- a kéz izomerejének szabályozása;
- a célirányos kézmozgások kialakítása;
- a szem és kéz közti koordináció kialakítása;
- az ujjak tapintásérzetének fokozása;
- a csukló, az ujjak laza mozgatása;
- a látás- tapintás - mozgásérzet együttes szabályozása;
- a dominancia kialakításának segítése;
- a testséma fejlesztése;

- az ábrázoló kedv felkeltése;
- az ábrázolás eszközeinek, a különböző technikáknak megismertetése;
- a helyes ceruzafogás megalapozása; kialakítása
- a figyelem, az emlékezet, az ügyesség fejlesztése;
- a téri tájékozódás fejlesztése;
- az analízáló, szintetizáló készség megalapozása;
- egyszerű ok-okozati összefüggések érzékeltetése;
- a beszédképesség fejlesztése;
- alapszínek és egyszerű formák megismertetése.

ELVÁRÁSOK ÓVODÁSKOR VÉGÉN

- szívesen vegyen részt a tevékenységben;
- tudjon rövid ideig helyhez kötötten alkotni;
- alakuljon ki kétujjas fogása;
- használja a rajzolás, mintázás, kézi munka tevékenységen megismert eszközöket;
- alakuljon ki a megközelítőleg helyes ceruzafogása;
- próbáljon egyszerű ábrát, ritmikus sort kirakni;
- próbáljon pontosan illeszteni,
- igyekezzen munkájában balról-jobbra haladni;
- igyekezzen a papírhatárt betartani;
- rajzában kezdjen kialakulni a helyes nyomaték

V. 6. 6. ZENEI NEVELÉS – ÉNEK, ZENE ÉS ÉNEKES JÁTÉK

Egyszerű ritmusú versek, mondókák segítségével a ritmus, a zenei hallás fejlesztése. A beszéd, a zene és a mozgás szoros kapcsolatban vannak. A beszéd tempója, a ritmus, a hanglejtés, a hanghordozás, a hangmagasság más-más jelzést hordoz a gyermek számára. Érzelmi hatásuk különös jelentőséggel bír.

Az óvodánkban alkalmazott mondókák, énekek, hangsúlya, lüktetése, ritmusa, szövege, dallama, mozgásossága egyaránt fontos a gyermekek fejlődésének szempontjából. A mondóka vagy dal önmagában is öröm, de igazi örömet a sokszori ismétlés ad. Fokozza a gyermek érdeklődését a szép, tiszta felnőtt éneklés, a tempó változtatása, a hangerő modulálása. A

ritmushangszerek majd mindennapos használatát elengedhetetlennek tartjuk. A hangszerek is szerepet kapnak a gyermekek zenei nevelésében, mert az egyszerűbb hangszerek megszólaltatása, a felnőtt hangszeres játéka, élményt jelent a gyermekek számára. A zene megnyugtató, elringató, figyelemfelkeltő, motiváló, hangulatmódosító szereppel bír.

A csoportokban, a hagyományos óvodai csoportjainkkal egyezően alkalmazzuk az Így tedd rá módszerét, ezzel is komplex módon támogatva gyermekeink fejlődését.

Célja:

- a gyermek érzelmi életének alakítása, a gátlások oldása;
- hangulatkeltés, motiválás;
- a zenei érdeklődés felkeltése;
- utánzásra késztetés;
- a ritmusérzék fejlesztése;
- a környezet hangjainak felismerése, differenciálása;
- a zenei hallás fejlesztése;
- a zenehallgatás megszerettetése;
- egyszerű népi mondókák, dalos játékok, énekek megismertetése
- ritmushangszerek, egyszerű hangszerek megismerése, használata;
- a beszéd, mozgás, zene, játék összekapcsolása;
- a csend, a zörejek, a zene szerepének értékelése.
- hagyományörzés népi játékokon, dalokon, mondókákon keresztül

ELVÁRÁSOK ÓVODÁSKOR VÉGÉN

- szívesen hallgassanak énekeket, zenét, énekeljenek; dúdoljanak
- szívesen vegyenek részt dalos játékokban;
- ismerjék fel a tanult mondókákat, dalokat;
- segítséggel használják a ritmushangszereket;
- ismerjék fel az egyszerű hangszereket;
- próbálják egyenletes lüktetéssel kíséni a tanult mondókákat, dalokat

V. 6. 7. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A környező világgal való ismerkedést az óvodai nevelés egészében érvényesülő tevékeny folyamatnak tekintjük. Fokozatosan ismertetjük meg a gyermekekkel a szűkebb természeti és társadalmi környezetüket, majd a tágabb világot. E közben kialakítjuk, erősítjük a tárgyi, természeti és emberi környezethez fűződő érzelmi kapcsolatukat. Minden foglalkozást a közösen átélt, látott, hallott, érzékelt, kézzel fogható élményekre építünk.

Részt veszünk a szelektív hulladékgyűjtésben, gyűjtjük a kupakokat és igyekszünk gondot fordítani az újrahasznosításra. Kerti magasságyások gondozásánál tevékenyek vagyunk. A spontán és tudatosan szervezett ismeretszerzés során az egyéni különbségek figyelembe vételével differenciáltan fejlesztjük a gyermekek értelmi képességeit. Tapasztaltatjuk a gyermekekkel a környezetvédelem fontosságát és általunk is megvalósítható lehetőségeit.

Célja:

- a gyermekek közvetlen és tágabb környezetének felfedeztetése
- pozitív érzelmi viszony kialakítása a szülőföldhöz, környezethez
- életkoruknak megfelelő természeti, társadalmi ismeretek nyújtása
- sokoldalú tapasztalat szerzés biztosítása, mely segíti őket a környezetben való biztonságos eligazodásban, tájékozódásban.

A környező világ megismerése során matematikai tapasztalatokhoz és ismeretekhez juttatjuk a gyermekeket. Képességfejlesztő matematikai játékokkal segítjük a mennyiségi, nagyságbeli, alaki és téri viszonylatbeli eligazodásukat.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Célja:

- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása
- A matematikai érdeklődés felkeltése
- A logikus gondolkodás megalapozása

ELVÁRÁSOK ÓVODÁSKOR VÉGÉN

- A gyermekek ismerjék néhány személyes adatukat
- Különbséget tudjanak tenni az évszakok között
- A gyermekek tájékozódjanak biztonsággal a szűkebb környezetükben
- Ismerjenek több a háziállatot, vadon élő állatot
- Ismerjenek néhány környezetükben előforduló növényt és azok gondozását
- Ismerjenek több közlekedési eszközt. Legyen gyakorlatuk az elemi közlekedési szabályok betartásában
- Ismerjék a környezet megóvásának legfontosabb szabályait (pl. elzárják a vízcsapot, hogy feleslegesen ne folyjék a víz, ismerik a szelektív hulladékgyűjtés szabályait, ismerik, hogy szemétből is lehet valamit készíteni stb.)
- Össze tudják a tárgyakat hasonlítani mennyiség, nagyság, szín és forma szerint
- Képesek legyenek halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni
- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni
- Az alapvető síkformákat felismerik, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képesek részekből az egészet kirakni.
- Azonosságokat, különbségeket képesek felismerni és megfogalmazni.

V. 7. HABILITÁCIÓS, REHABILITÁCIÓS FOGLALKOZÁSOK

V. 7. 1. KOMMUNIKÁCIÓ FEJLESZTÉS

Az óvodánkba járó gyermekeknél kommunikációs célú beszédfejlesztést folytatunk, melyet a kommunikációra történő tudatos ráhangolással kezdünk. A fejlesztésnél hangsúlyozottan figyelembe vesszük a nonverbális csatornákat is. Fejlesztjük a környezetből jövő jelzések iránti érzékenységet, azok felismerését és a megfelelő válaszadást.

Célja:

- a beszéd indítása, a passzív, illetve aktív szókincs bővítése;
- a beszédszervek ügyesítése;
- a hallási figyelem, hallási diszkriminációs képesség fejlesztése;
- a beszédészlelés, beszédmegértés fejlesztése;
- a verbális kommunikáció gazdagítása, a jelzések differenciálása;

- a közvetlen környezet tárgyairól, élővilágáról, cselekvéseiről, történéseiről tapasztalatok, ismeretek szerzése; a grammatikai rendszer kiépítése;
- a kognitív funkciók, a figyelem és emlékezet fejlesztése

Amennyiben a gyermek kommunikációs készségei indokolják, alternatív kommunikációs eszközök használatával, tanításával segítjük a kommunikációs folyamatokat.

V. 7. 2. KOGNITÍV FEJLESZTÉS

Megismerésen, gondolkodáson alapuló képességek fejlesztését jelenti. A tanulási folyamatok eredményességéhez az alapvető kognitív funkciók megfelelő működésére van szükség. A kognitív funkciók fejlesztése az értelmi nevelés központi feladata. Nem külön fejlesztésre kell törekednünk, hanem a megismerési folyamat egészének fejlesztésére. Az értelmi képességeket a cselekvéssel szoros összefüggésben kell fejleszteni. A kognitív funkciók fejlesztésének speciális szempontjai az értelmileg akadályozott gyermekek fejlődéséből adódnak, amelyre főképpen az alábbiak jellemzőek: A kognitív funkciók sérülése, a pontatlan megfigyelés, a célirányos mozgások kivitelezésének nehézségei, a hibás vizuális emlékezet, a kialakulatlan dominancia, a tartós figyelem, a feladattartás gyengesége, szétszórtságuk, nyugtalan magatartásuk nehezíti az ismeretszerzést.

Célja:

- kíváncsiság felkeltése /ez a fejlesztés kiinduló pontja/
- észlelés, figyelem fejlesztése /vizuális és auditív/
- rendszerező képesség fejlesztése /összehasonlítási, azonosítási, sorrend-felismerési,
- sorképzési, fogalomképzési, osztályozási képesség/
- logikai képességek fejlesztése /gondolatsor befejezése, következtetések levonása
- kombinatív képességek fejlesztése
- anyanyelvi és kommunikációs készség fejlesztése

V. 7. 3. EGYÉNI FEJLESZTÉST BIZTOSÍTÓ FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

Az óvodai nevelésben résztvevő gyermekek diagnózisuk szerint részesülnek egészségügyi és pedagógiai habilitációban, rehabilitációban, valamint egyéni fejlesztésben.

Az alkalmazott fejlesztések egy része egyéni, és csoportos terápia formájában valósul meg:

- Kommunikáció és beszédfejlesztés- Logopédiai terápiával kiegészítve
- Szociális és érzelmi fejlődés- Autizmus specifikus terápiával kiegészülve
- Mozgásfejlesztés

V. 8. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS

A gyermek fejlődésének és fejlesztésének regisztrálása

A pedagógus a tanév elején pedagógiai megfigyeléseit írásban rögzíti. Óvodába kerüléskor a gyerekek megfigyelését követően, a gyermek gyógypedagógiai, pszichológiai, orvosi leletei alapján a szakértői bizottság által a szakvéleményben megfogalmazott útmutatások ismeretében, és a szülők igényeit is megismerve készül el a gyermek egyéni fejlesztési terve. Az egyéni fejlesztési terv a kis lépések, a fokozatosság, az egymásra épülő fejlesztési tartalmak elvét alkalmazza. A pedagógusok rendszeres esetmegbeszéléseken keresik a lehető legjobb megoldást egy-egy gyermek számára. A szülők napi beszélgetések, eseti találkozások, megbeszélések, a gyerekek munkáiból, a közös események, rendezvények alkalmával győződhetnek meg az óvodai fejlesztés hatásairól. A tanköteles gyerekek a fogyatékoságuknak megfelelő Szakértői Bizottság iskolaérettségi vizsgálatán vesznek részt. Ezután történik a sérülés specifikus beiskolázás, mely figyelembe veszi a bizottság ajánlásában leírtakat. Lehetőségeinket figyelembe véve, az óvodai csoportból kikerült gyermekek további életútját figyelemmel kísérjük. Fontos számunkra továbbhaladásuk, új közösségükbe történő beilleszkedésük.

A gyermekek értékelése

A hatékony nevelői, oktatói munka alapja a gyerekek megismerése. A fejlesztő munka hatására a gyerekek folyamatos változáson mennek keresztül, amelyek során hol előre lépnek, hol megtorpannak. Ellenőrzési munkánk nem ragadhat meg egy ponton, az akkor hatékony, ha folyamatában nézzük. A folyamatos megfigyelések, tapasztalatok gyűjtése, rendszerezése, azok fejlesztő, előre mutató összegzése adja a továbblépések alapját.

Az ellenőrzés kiterjed:

- folyamatok ellenőrzésére (szokások megismerése, szabályoknak megfelelő feladatvégzés, magatartás, stb.)
- egyes fejlesztendő területeken elért eredmények megítélésére
- Az egyéni fejlődési tervek szükség szerinti módosítására.

Az értékelés ciklikusan és folyamatosan zajlik. Félévente és év végén írásbeli jellemzés készül a gyermekekről, valamint szóban is tájékoztatjuk a szülőket fogadóórák és szülői értekezletek alkalmával.

Mindezek történhetnek ciklikusan illetve folyamatosan. Az ellenőrzésben részt vesznek a csoport gyógypedagógusai, az óvodavezető, és a szülő is.

VI. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

AZ ÓVODA ÉS A CSALÁD KAPCSOLATA

A gyermeknek elsősorban a szüleitől kell kapnia a szeretetet, a megértést és a nevelést, melyre szüksége van. A Biblia mikor nevelésről szól, mindig a családot helyezi előtérbe. A keresztyén pedagógustól ez fokozott alázatot kíván, a gyermekek életében nem mi vagyunk a legfontosabb személy, hanem a szülő.

Feladatunk a család és az óvoda együttműködésének megszervezése, a családok segítése a gyermek keresztyén lelkiségben való neveléséhez. Ezt nagy türelemmel, megértéssel és szeretettel kell tennünk. A gyermek fejlődéséért kölcsönös a felelősség, az együttműködésnek a célja mindig a gyermek optimális fejlesztése.

A családdal való szoros együttműködéshez szükséges, hogy eredményes legyen a kapcsolattartásunk. Ebben meghatározó az óvónők magatartása, melyben a következő elveket kiemelten fontosnak tartjuk:

- A szülőknek érezniük kell, hogy a gyermeket minden körülmények között szeretjük, elfogadjuk, jó és rossz tulajdonságaival együtt.
- Nevelői és emberi magatartásunk elismerést, tiszteletet, bátor közeledést váltson ki a szülőben.
- Bízni kell titoktartásunkban, segítőkészségünkben, tanácsainkban, s tételjeze fel a kölcsönös bizalmat.

- Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait. Az együttműködésüket, segítségnyújtásukat a családnak megfelelő megoldással ajánlják, adják.
- A gyerekekről alkotott véleményünk mindig tartalmazzon pozitív megítélést, a javítanivalóra konkrét segítséget adjunk. Tájékozódó közeledésünkből ne a család titkainak kifürkészését érezze, hanem a gyermek nem megfelelő fejlődésére utaló lehetőségek feltárását

Ahhoz, hogy az együttműködést a lehető legjobban tudjuk megszervezni, ismernünk kell

- a család értékrendjét, életvitelét, nyitottságát;
- a család szerkezetét, generációk, szülők kapcsolatát;
- a gyermek helyét a testvércapcsolatban;
- a szülők ambícióit, szokásait;
- a szülők gyermekismeretét, nevelési kérdésekben való jártasságukat, elképzeléseiket, nevelési problémáikat;
- a család anyagi helyzetét, (lakásmegoldás, munkanélküliség);
- az óvodai neveléssel szembeni elvárásokat.

Az együttműködés során a beiratkozást követő időszakban felkészítjük a szülőket az óvodai életre. Kérésükre az óvoda nyitva áll, befogadási időben bejöhetnek gyermekükkel a csoportba. A nevelési év elején megismerik a csoport szokásait, szabályrendszerét. Évente többször hívjuk őket egyházi ünnepeinken való részvételre, egyházi alkalmakra. Három fő alkalmunk a tanévnyitó, a karácsonyi és a tanévzáró istentisztelet kiemelt helyen van a nevelési év során.

Az óvodánkban a szülői képviseletet a **Szülői Közösség** látja el.

KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI

Szóbeli: családlátogatás, naponkénti párbeszéd, fogadóóra, nyílt napok, szülői értekezlet, munkadélután.

Írásbeli: faliújság, gyermekmunkák kiállítása, meghívók rendezvényekre

Családlátogatás:

Célja: a gyermekeket otthonában megismerni, szociális helyzetét felmérni, betekinteni az otthoni családi kapcsolatokba és a családi nevelésbe, ismerkedési lehetőség óvodába lépés előtt.

Eljárás rendje: a szülővel előre egyeztetett időpontban- a látogatás előtt legalább 1-2 nappal.

Rögzített dokumentumok: A csoportnaplóban jelöljük a látogatás idejét.

Naponkénti párbeszéd:

Célja: Egymás kölcsönös, reális tájékoztatása, tanácsadása

Eljárás rendje: Az óvónő - figyelembe véve a családok sajátosságait, szokásait, - a segítségnyújtást családhoz illesztett megoldással segíti.

Fogadóóra:

Célja: Az egyéni problémák megbeszélése.

Eljárás rendje: Kezdeményezheti a szülő, vagy az óvónő. A megbeszélés előtt egy héttel /rugalmasan/.

Rögzített dokumentumok: a gyermekfejlődési naplójába.

Nyílt napok:

Célja: Óvodaválasztás előtt a szülők ismerjék meg az óvoda belső életét.

Eljárás rendje: Minden évben február hónapban a fenntartó a honlapján és az óvodai honlapon megjelenteti a nyílt hét időpontját, mely február végére vagy március első hetére esik.

Szülői értekezletek:

Célja: Az óvodára, a csoportra vonatkozó közérdekű információk átadása. Fontos, érdeklődésre számot adó, ismeretterjesztő előadások tartása, szervezése.

Eljárás rendje: A szülőket egy héttel az értekeztet előtt írásban értesítjük. Rögzített dokumentumok: jelenléti ív, jegyzőkönyv.

Rendezvények:

Célja: A szülők közötti jó kapcsolat és a szülő és óvoda közötti jó kapcsolat ápolása. Lehetőséget biztosítani az óvodai életbe való betekintésre.

Eljárás rendje: Egy héttel a rendezvény előtt meghívók átadása személyesen.

Rögzített dokumentumok: A csoportnaplóban a szervezési feladatoknál jelenik meg.

Faliújság:

Célja: Aktuális információk az óvoda és a csoportok életéről. Szigorú szabályok szabják meg, mi helyezhető a faliújságra.

Itt van a Házi rend egy példányának helye, és az étlap is mindig itt található.

Eljárás rendje: Folyamatában biztosítani az aktualitást.

Gyermekmunkák kiállítása:

Célja: A szülők ismerjék meg és gyönyörködjenek a gyermekeik alkotásaiban. Ízlésformálás, esztétikus dekorálás, a gyermek-közel környezet kialakításával.

Eljárás rendje: Folyamatos, állandó, tükrözi az óvodai tevékenységeket.

Családokkal közös Istentisztelet:

Célja: Tanévnnyitó, Családos Karácsony és Tanévzáró Istentisztelet tartása – a nevelési évnek ezzel is szeretnénk, egy egyházi óvodához méltó keretet adni.

Előadások és beszélgetések szervezése:

A Szülők által fontosnak tartott témákban /pl. gyermeknevelés, hitéletre nevelés a családban stb/.

A FENNTARTÓVAL VALÓ KAPCSOLAT

- A fenntartó gyülekezet elnökségével való kapcsolat

Kapcsolatunk részben hivatalos, részben támogató, segítő jellegű. Problémáink, megoldását az együttműködés kell, hogy jellemezze.

Kapcsolattartás formái: Személyes találkozók, igazgató tanácsulések, megbeszélések, vezetői értekezletek, konferenciák, szakmai rendezvényeken való részvétel, írásbeli beszámoló, e-mail és telefonos kapcsolat, kiadványok, publikációk. A fenntartó egyházközségen kívül a működéssel összefüggő adatok és információk eljuttatása a Magyarországi Református Egyház Zsinata Oktatási Irodája felé.

- A fenntartó gyülekezettel való kapcsolat

Miért nélkülözhetetlen a gyülekezet és az óvoda kapcsolata?

- A gyermek tapasztalatot szerezhet arról, hogy a felnőttek éppen olyan bizalommal, szeretettel és alázattal fordulnak Istenhez, mint ahogyan azt az óvodai közösségben átélte.
- Örömmel hallja az óvodában megismert bibliai történeteket, aranymondásokat, s ezek megerősítést jelentenek, igazi kincsé válnak számára.
- A gyülekezet tagjai megismerik óvodánk nevelőmunkájának áldásait, s felismerve e szolgálat fontosságát segítik azt.

Kapcsolattartási formák:

- Meghívjuk a gyülekezet lelkipásztorát, presbitériumát és az érdeklődő egyháztagokat az ünnepeinkre, szülői értekezletekre, nyílt napra, családi napra
- A lelkipásztorok minden héten egy alkalommal felnőtt áhítatot tartanak az óvodában,
- Az őszi családi nap alkalmával a gyülekezeti tagok aktívan vesznek részt a nap lebonyolításában.
- Templomlátogatás, ismerkedés a templommal és a főbb szabályokkal
- Tanévkezdő szülői értekezleten a fenntartó gyülekezet lelkésze áhítatot tart

TÁRSINTÉZMÉNYEKEL VALÓ KAPCSOLAT

- Szentendrei Református Gimnázium:

Testvérintézményünkkel kezdetektől szoros kapcsolatot tartunk.

Kapcsolattartás formái:

Ünnepi műsorok előadása - egymás intézményeiben /Karácsonykor/

- Református óvodák

Kapcsolattartás formái:

A Református óvodák Országos találkozója minden évben, tavasszal.

Hospitálások szervezése, szakmai előadások, jó gyakorlatok bemutatása, szakmai anyagok kidolgozása.

Az óvodavezető tagja az óvodavezetők munkaközösségének.

- Városi óvodák

Kapcsolattartás formái:

Cél: a partneri viszony kialakítása, esetenként kölcsönös segítségnyújtás

Hagyományőrző Továbbképzésen /SZÓNÉK/ való részvétel

- Kapcsolat a bölcsődével, iskolával

A gyermekek intézményes nevelésében kiemelten fontosnak tartjuk a nevelés folyamatjellegét, az egymásra épülő hatások pozitívumainak kihasználását. Egymás munkájának megismerése, tiszteletben tartása, és a lehető legteljesebb összehangolása segítheti csak az egymásra épülő fokozatokba való sikeres átlépést a gyermekek számára. Kapcsolatainkat a nyitottság, korrekt tájékoztatás, az együttműködés lehetséges formáinak közös kimunkálása jellemzi.

Kapcsolattartás formái

A bölcsődéből érkező gyermekek, kifejezetten a sajátos nevelési igényű gyermekek megismerése, kapcsolat felvétele a gondozónőkkel.

Szülői értekezlet tartása a tanítók részvételével az iskolába készülő gyermekek szüleinek.

KAPCSOLAT A MUNKÁNKAT SEGÍTŐ INTÉZMÉNYEKKEL

Rendszeres vagy eseti együttműködés az alábbi intézményekkel a gyermekek egészséges személyiségfejlődésnek, speciális fejlesztésének, valamint jogaik érvényesítése érdekében.

A következő intézményekkel tartjuk a kapcsolatot:

Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat tagintézményei

Református EGYMI

Gyermejkölési Szolgálat

Családsegítő Szolgálat

Gyámügyi Hivatal

Kapcsolattartás formái: Esetmegbeszélés, szülők tájékoztatása, előadás, együttműködés a gyermekek számára előírt szakirányú (gyógypedagógiai) fejlesztésekben.

KÜLSŐ SZAKMAI KAPCSOLATOK

- Református Pedagógiai Intézet

A keresztyén értékrend szerinti magas színvonalú nevelés érdekében törekszünk a nevelőhatások egységesítésére, a református tartalmak erősítésére, a pedagógus hivatás megújítására.

Kapcsolattartás formái: Pedagógus továbbképzések, szaktanácsadás igénybevétele, előadásokon, konferenciákon való részvétel, határon túli óvodákkal történő kapcsolatalakítás támogatása, szakmai kiadványok, publikációk megjelentetése, pedagógiai adatbázisok igénybevétele, pedagógus minősítések és az országos pedagógiai, szakmai ellenőrzésekre való felkészülés és lebonyolítás segítése, szakmai dokumentumok készítésében segítségadás, esetenként kutatási, elemzési célú szakmai információk cseréje.

Az óvodavezető részt vesz az Országos Óvodavezetői Értekezleten.

- Kapcsolat közművelődési intézményekkel

Rendszeresen látogatjuk a gyermekekkel a Pest Megyei Könyvtár és Színház, a Skanzen, illetve a Dunaparti Művelődési Ház rendezvényeit, eseményeit, illetve igénybe vesszük szolgáltatásaikat.

VII. AZ ÓVODA ÜNNEPEI

Az ünnepek szépséget, ritmust adnak a hétköznapiaknak. A keresztyén óvodákban az ünnepek, az öröm a hálaadás alkalmai, gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt.

Gyermekeinket segítenünk kell az ünneplés átélésében, hogy ne csak a külső formák adta szabályokat ismerjék meg, hanem az ünneplés bensőségességét, a készülődés örömét, az átélés élményét. Vigyáznunk kell arra, hogy ne a családok helyett akarjuk megadni az ünneplés élményét, folyton „előünnepelve”, hanem a készülődés és a bensőségesség csendjét és örömét segítsük átélni.

Az ünnepeket hosszas készülődés, örömteli várakozás előzi meg. Minden esetben lényeges momentum az érzelmi ráhangolódás. Vannak életünkben visszatérő elemei az ünneplésnek, ezzel a hagyományteremtés a célunk, hiszen az ünnepek, akár az évezredes hagyományok, keltette élményegyüttes, a közösséghez tartozás érzésének első megtapasztalása, később a nemzethez tartozás belsővé válásának első lépcsőfoka is.

Minden ünnepet úgy kell megélnünk, megülnünk, hogy az mélyítse el az ünnep jelentőségét, mondanivalóját. Aki nem tud ünnepelni, annak életéből kimarad valami, nincs mit átadnia a következő nemzedéknek. Az ünnepi készülődés izgalma, a várakozás öröme meghatározza az ünnep hangulatát.

Egy tanévben három alkalommal tartunk családi Istentiszteletet:

- Tanévnitó Istentisztelet
- Karácsonyi Istentisztelet
- Tanévzáró Istentisztelet

A tanév folyamán többször átmegyünk a templomba, ilyenkor megtanítjuk a gyermekeknek, hogy hogyan lépünk be a templomba (fiúk leveszik a sapkájukat). Megismertetjük velük az Úr asztalát, a szószéket és megismerik az orgona hangját.

Óvodánkban az egyéni bánásmódot tartjuk szem előtt, így a gyermekek ötleteivel kiegészítve, közösen, rugalmasan alakítjuk ki az ünneplés módját, a gyermekek igényeinek és képességeinek figyelembevételével.

A nevelési év folyamán az egyházi ünnepeken kívül a jeles napokat, a Zöld jeles napokat, és a fogyatékosokhoz kapcsolódó jeles napokat ünnepeljük.

Ünnepeink, hagyományaink

Időpont	Ünnepeink, rendezvényeink
Augusztus utolsó vasárnapja	Tanévnitó istentisztelet közösen a családokkal
Szeptember-október	Családi nap
Szeptember 22.	Autómentes világnap (városi rendezvény)
Szeptember 29.	Mihály nap – Pásztor ünnep, állat behajtás
Szeptember 30.	Magyar népmese napja – Mesejáték az óvoda munkatársaitól
Szeptember 29- október 28.	A szüret és a szüreti bál ideje, szüret az óvodában, must készítés, kóstolás, közös tánc
Október 4.	Állatok világnapja
Október 9.	Népi játék napja
Október 23.	Megemlékezés a Forradalomról
Október 31.	Reformáció ünnepe (templomlátogatás)
November	Mozgás- és egészséghet

November 11.	Márton nap - Ludas mondókák és játékok tanulása, eljátszása
December 6.	Miklós püspök érkezése
December	Advent, Adventi koszorú készítés az óvodában, lecsendesedés, befelé fordulás, testi és lelki félkészülés az ünnepre, Angyaljárás (Szónék rendezvény, nagycsoportosok részvételével) Közös reggeli éneklések a csoportokban, a szülőkkel együtt
December közepe	Karácsony az óvodában, családi istentisztelet a templomban
Január 6.	Vízkereszt, Háromkirály-járás (Szónék rendezvény, nagycsoportosaink részvételével)
Január 22.	A magyar kultúra napja, a Himnusz születése
Február	Tavaszcímzés vidám nap az óvodában
Március 15.	Megemlékezés az 1848-49-es szabadságharcról
Március 21.	A Down-szindróma világnapja
Március	Érzékenyítő hét
Március 22.	A víz világnapja
Húsvét előtti vasárnap	Virágvasárnap – Jézus bevonulása Jeruzsálembe
Március 22- április 25.	Húsvét – Krisztus feltámadásának ünnepe
Április 2.	Az autizmus világnapja
Április 22.	A Föld napja
Áprilisban	Fenntarthatósági hét
Május első vasárnapja	Anyák napja
Május 10.	Madarak és fák napja
Május 10. – Jún. 13	Pünkösd ünnepe
Május utolsó vasárnapja előtti hét	Gyermeknap
Május utolsó hétvégéje	Tanévzáró istentisztelet a családokkal a templomban
Június 5.	Környezetvédelmi világnap
Június 3. vasárnapjához kapcsolódóan	Apák napja

Folyamatos	Névnapok, születésnapok
------------	-------------------------

VIII. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

VIII.1. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS ELVEI

Az óvodai egészségnevelés célja, hogy minden tevékenységével szolgálja a gyermekek egészséges testi, lelki és szociális fejlődését, harmóniáját.

Az óvoda feladatai:

- az egészség megvédésére, megőrzésére, visszaszerzésére vonatkozó közérthető módon megfogalmazott ismeretek átadása
- megfelelő egészségvédő magatartásra tanítson gyakorlással, segítséggel és példamutatással
- a szülők bevonása a prevencióba, tematikus szülői értekezletek tartása
- ismeretterjesztés, szülői programok, óvodai programok.

Célok

- Primer prevenció, mely a betegség megjelenésének megakadályozására, az egészség megőrzésére irányul.
- Az egészségbarát viselkedési formák kialakítása.
- Az egészséges életmódhoz szükséges ismeretek átadása, illetve megszerzése:
 - táplálkozás
 - személyi higiénia,
 - öltözködés (kultúrája)
 - környezetvédelem

VIII.2. KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

Olyan keresztyén közösségként, akik felelősséget érzünk szűkebb, de tágabb környezetünk iránt is, kiemelt jelentőséggel bír a környezetvédelemmel, fenntarthatósággal kapcsolatos nevelés óvodánkban.

Célok

- a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése
- A fenntartható életmód megszerettetése a gyermekekkel
- a természet harmóniájának megőrzése és fenntartása
- hétköznapi környezeti problémák megjelenítése a foglalkozásokon (pl. környezetszennyezés hatása a környezetre, emberre)
- a gyermekek ökológiai szemléletének megalapozása
- a környezeti állapot és a környezettudatos magatartás összefüggéseinek bemutatása
- szelektív hulladékgyűjtés fontosságának hangsúlyozása, jó gyakorlat kialakítása
- Magyarország természeti és társadalmi értékeinek bemutatása, az érzelmi kötődés kialakítása a hazai tájakon, szűkebb és tágabb pátriájukhoz
- a természet – és környezetvédelem jelentőségének hangsúlyozása
- a gyermekek a megszerzett ismereteik birtokában beláttatni, hogy környezetük állapotáért, a természet védelméért, a földi élet jövőjéért valamennyien felelősök vagyunk
- tudatosítani, hogy a természet állapota az emberek egészségére is hatással van
- a mindennapi életben az egészséges életmód, életvitel igényének kialakítása
- a kirándulásokkal, kísérletekkel kedv ébresztése a környezet tanulmányozására
- a környezetet károsító szennyezőanyagok megismertetése
- A valahova tartozás tudatának elmélyítésére, az értékek megbecsülésére és védelmére, a nemzet, a haza és a szűkebb közösség, városunk hagyományainak megismerésére, ápolására és megbecsülésére nevelés fontos célunk.
- A magyar népi hagyományok és az értékek tiszteletére, megbecsülésére és védelmére neveljük a gyermekeinket.

Az óvodás gyermekek érzékelvillághoz közelálló formában, kutató, felfedező, gyönyörködő szemlélettel közelítünk a természeti környezethez, növényekhez és állatokhoz, ami érzelmi kötődést teremt, természetessé válik számukra azok védelme és tisztelete. Az óvoda építészeti, tárgyi kialakítása, működése környezettudatosságot tükröz, kiemelten figyelmet kap az anyagok újra hasznosítási lehetősége, takarékos felhasználása, a környező élővilág és épített környezet védelme, a használati tárgyak, eszközök minősége és biztonságossága.

VIII. 3. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMOK ÉS FELADATOK

Egészségtudatosság, környezettudatosság alakítása		
Kapcsolattartás az étkeztető céggel	folyamatos	Alakul a gyerekek korszerű táplálkozás iránti igénye: kevesebb só, kevesebb cukor, több zöldség, több rostos étel, több teljes kiőrlésű gabonából készült péksütemény fogyasztása által.
Egészséges ételek készítése a csoportokban: saláta készítés; gyümölcslé facsarás; must készítés; aszalás; segítés a gyümölcsök, zöldségek hámozásánál;	folyamatos szüret – okt.	Az együttes munka öröme közben alakul az egészségtudatos táplálkozás iránti igény, szemléletmód.
Friss ivóvíz biztosítása a csoportokban	folyamatos	Alakul a megfelelő és elegendő folyadékbevitel iránti igény, szemléletmód. Maradék ivóvízből locsolóvíz- környezettudatosságra szoktatás. A takarékos vízhasználat fontossága.
Kerti ivóvíz biztosítása	tavasz, nyár, ősz	Alakul a megfelelő és elegendő folyadékbevitel iránti igény, szemléletmód.
Naponta; gyümölcs, nyers zöldség fogyasztása; cukormentes tea biztosítása	folyamatos	Alakul az egészséges táplálkozás iránti igény, szemléletmód. A vitamindús nyers táplálékok napi fogyasztása szokássá, igénnyé válik a gyerekek életében, miközben a rágás erősíti, egészségesebbé teszi a gyermekek fogazatát.
Egészség hét	november	Tervezett tevékenységekkel a gyermekek és szüleik egészségtudatos, környezettudatos szemléletmódjának alakítása.
Mindennapos testnevelés, mozgásos játékok	folyamatos	Tervezett és spontán mozgásos játékok, feladatok által a mozgás szeretetére nevelés; a szabad levegőn és a csoportszobában, tornateremben testedzéssel egészségtudatosságra nevelés.

Környezetvédelemhez kapcsolódó tevékenységek		
Az óvoda udvarának gondozása, tisztántartása; az évszakokhoz kapcsolódó feladatok végzése; kiskert gondozása	folyamatos	Az óvoda udvarának gondozása, tisztaságának, esztétikumának megőrzése, alakítása kulturált és környezettudatos hozzáállással, új ismeretek, tapasztalatok szereztetésével. Ökológiai szemlélet megalapozása.
Csoportok alakítása; természetes anyagok felhasználása; természetsarok	folyamatos	Esztétikus, egészségtudatos, biztonságos környezetben, a környezetért felelős, azért tenni tudó, a fenntarthatóságra irányuló hozzáállás megalapozása. Természetes anyagok, termékek gyűjtése.
Autómentes nap Gyalogos közlekedési szabályok, séta	szeptember 22.	Pozitív érzelmi viszony alakítása a gyalogos, kerékpáros közlekedés iránt. Kulturált közlekedés az utcán. A környezetszennyezés káros hatása- légszennyező anyagok- az ember felelőssége
Állatok világnapja	október 4.	A természethez, az állatokhoz fűződő pozitív érzelmi viszony megerősítése.
Szüret	október	Hagyomány, népszokás megismertetése. Élményszerű közös tevékenykedés.
Épített környezetünk; lakóhelyünk templomok, Ferenczy Múzeum, Kovács Margit Múzeum, szobrok	november	Környezetünk, lakóhelyünk, Szentendre megismertetése, megszerettetése. Az épített környezet megbecsülésére, városunk értékeinek megóvására nevelés. Érzelmi kötődés kialakítása.
A természet, időjárás, levegő megfigyelése; Az állatok élete télen; Madáretetés	január	A természethez fűződő pozitív érzelmi viszony erősítése a tevékenységek, megfigyelések során. Új tapasztalatok, ismeretek szereztetése a környezeti nevelés, séta, udvari játék során. A szmog, rossz levegő okai.
A tavaszi napéjegyenlőség kezdete; időjárás megfigyelése Közlekedési eszközök, Múzeum látogatások	március március	Tapasztalatok szereztetésével, irányított és spontán megfigyelésekkel önálló véleményalkotás, probléma érzékenység. Ismeretek bővítése, tapasztalatszerzés. Környezettudatos szemléletmód alakítása.
A víz világnapja Kísérletek a vízzel Duna, Bükkös patak	március 22.	Ismeretek, tapasztalatok bővítésével felelősségteljes viselkedésre ösztönzés. Takarékos vízhasználat, vizes élőhelyek védelmének fontossága. Problémahelyzetek.
Föld napja Fenntarthatósági hét	április 22.	Szűkebb és tágabb környezetünk védelmének, óvásának fontossága a fenntarthatóság szellemében. Probléma érzékenység alakítása, felelősségtudat alapozása. Tevékeny részvétel. Környezetünk szépítése. Palánta ültetés.

Madarak és fák napja	május 10.	A természethez, madarakhoz fűződő pozitív érzelmi viszony erősítése a gyerekekben.
----------------------	-----------	--

IX. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Ezért az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen.

Célok

- a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása,
- a nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása.

Intézkedések

- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása.
- Felvételi kérelmek elbírálásának kiemelt szempontja az esélyegyenlőség.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlását).
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása.
- Intézményi kapacitások fejlesztése, szemlélet, látókör bővítése.
- Pedagógus módszertani kultúrájának megújítása, korszerű, kultúraazonos pedagógiai eljárások konfliktuskezelési technikák elsajátítása.
- A továbbképzések kiválasztásánál az egyéni bánásmódot, differenciált nevelést – helyezzük előtérbe (az integrációs programokat, formákat, módszereket terjesztjük).
- A belső kommunikáció hatékonyságának biztosítása.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz.

- Egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása, egyéni fejlesztési terv alapján – esetmegbeszélések.
- Anyagi támogatás biztosítása (fenntartói, alapítványi, pályázati).
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában).
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:
 - ~ gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),
 - ~ védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás),
 - ~ szakszolgálatok (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása),
 - ~ civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés).
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése).
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.

X. GYERMEKVÉDELEM

HITVALLÁSUNK

A gyermekek nevelése elsősorban a család feladata, óvodánk csak segítő, kiegészítő szerepet tölt be a fenntartónkkal együttműködve. Az óvodás gyermek családi helyzetének felméréséhez családlátogatásokat végzünk.

Minden esetben a gyermekek érdekeit kell képviselnünk, és ezt semmilyen más érdek nem előzheti meg.

Mindezeket figyelembe véve fontos feladatunknak tekintjük az egyéni sorsokkal való törődést, a családok gondjainak észrevételét, segítségnyújtást, szükség esetén jelzést a megfelelő szerv felé.

Feladatunk

- A segítségnyújtás és a hátrányok enyhítése lehetőségeinkhez mérten, az óvodai kereteken belül.
- A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek megszervezése.
- A családi nevelés erősítésében mintaadás, segítségnyújtás, tanácsadás.
- A gyermek jogainak védelme, érvényesítése, köteleességek tudatosítása.

Tevékenységeink

- Óvodásaink szociális és kulturális háttérének felmérése, helyzetkép készítése
- A Hátrányos Helyzetű és Halmozottan Hátrányos Helyzetű veszélyeztetett gyermekek kiszűrése, folyamatos és intenzív megsegítése.
- Gyermekek megillető jogok szellemében szükséges biztosítani az egyenlő hozzáférést, és az esélyegyenlőség feltételeit.

Óvodánk felelőssége a prevenció:

- A gyermekek felmérése, további gondozása folyamatos odafigyelést kíván
- Nehezebb helyzetbe kerülő családok megsegítése, támogatása.
- Ha szükséges, a további ellátás, / szakellátások, hatósági intézkedések, stb./ a gyermekvédelmi munkatársunk felveszi a kapcsolatot a gyermekjóléti szolgálattal, használja az Esetjelző lapot.

- A gyermekbántalmazások megelőzése érdekében felderítés és tanácsadás családlátogatással, egyéni beszélgetéssel, az óvodapszichológus, családsegítő tanácsadó, esetlegesen gyermekorvos segítségével.

Módszereink:

- egyéni bánásmód, személyiségfejlesztés
- tapintatos, körültekintő beszélgetés, titoktartás
- személyes kapcsolattartás a szülővel a gyermek érdekeinek képviselése
- segítségnyújtás, tájékoztatás
- családlátogatás, környezettanulmány

Óvodavezető feladata:

- törvények maximális betartása és betarttatása
- kapcsolattartás a gyermekvédelmi intézmények vezetőivel
- konkrét nevelési célok meghatározása az adott év gyermekvédelmi helyzete alapján
- meghatározza a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységeket
- a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységeket meghatározza
- a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit kialakítja
- megteszi a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket
- gondoskodik a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkájához szükséges feltételekről

A gyermekvédelmi felelős feladata

- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó pedagógusok között,
- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre,
- nyilvántartja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket- feljegyzi a nyilvántartásába a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét,
- az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységének segítése,
- a nevelési év elején tájékoztatja a szülőket, a gyermekvédelmi tevékenységről, arról, hogy probléma esetén, milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel,

- helyi szintű szakmai rendezvényeken való részvétel,
- évente egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal,
- munkájáról félévenként beszámol a nevelőtestületi értekezleten,
- amennyiben előfordul, folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait,
- elősegíti az óvodapedagógusok munkáját, szükség esetén családlátogatást végez a csoportos óvodapedagógussal,
- tájékoztatót tart a lehetséges eljárásokról, módszerekről, szakmai fórumok alkalmairól,
- javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, segít a környezettanulmányok elkészítésében,
- a gyermekvédelmi munkát segítő partnerkapcsolatok folyamatos ápolása,
- az óvodán kívüli társ és segítő intézményekkel történő rendszeres együttműködés.

Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai

- biztosítani a gyermeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni,
- az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket segíteni,
- a családok, minél átfogóbb megismerése,
- rendszeres tájékozódás a szülőktől a problémákról, változásokról, eredményekről,
- a problémák, a hátrányos helyzet okozta tünetek, okok felismerése, és ha szükséges, ehhez szakember segítségének igénylése,
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervkészítés, és annak megvalósítása,
- az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködés,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részvétel, a szűrővizsgálatok szükség szerinti javaslása,
- a rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az illetékesek felé,
- a szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása,
- jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.

XI. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A szülőkkel való közvetlen kapcsolat kialakításával oldjuk fel a szorongásaikat, így rövid idő után őszintén feltárják az előttük álló nehézségeket. Igyekszünk a gyermek személyét szem előtt tartva, a számára legjobb megoldást megkeresni, melyet a szülővel együtt valósítunk meg.

Célok

- mintaadás a felnőttek és gyermektársak részéről,
- egyéni bánásmód alkalmazásával a hátrányok enyhítése,
- előítéletek kezelése.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink

- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, bizalmi kapcsolat kialakítás a gyermekkel,
- a megszokott cselekvések, mindennapi események, a rendszeresen használt szimbólumok, melyek az állandóság, biztonság, elfogadottság érzését közvetítik a gyermekek felé,
- az egyéni problémák hatékony kezelése, intervenciós gyakorlat alkalmazása,
- partnerkapcsolatok fenntartása a szülőkkel, munkánkat segítő szakemberekkel, intézményekkel,
- differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a játék személyiségfejlesztő hatásának kihasználása a gyermekek önismeretének, énképének, kommunikációjának, társas viszonyulásainak fejlesztése,
- mozgásfejlesztés a testi képességek, akarati tulajdonságok, sikerorientáltság elősegítésére,
- környezettudatosságra, helyes életvezetésre, egészségmegőrzésre nevelés az óvodai tevékenységek rendszerében,
- tehetségazonosítás és fejlesztés a művészetek eszközével,
- népi kultúránk megismertetése, érzelmi kötődés alakítása,
- népmeséink, Bibliai történeteink nevelő hatású, önerősítő példáján keresztül, erkölcsi érzelmek, és magatartás orientálása,

- közös rendezvények, délutánok szervezése a szülők számára,
- beiskolázási tennivalók elvégzése, segítése, a szülők rendszeres tájékoztatása,
- természetben nyújtott segítség igény szerint,
- pszichés segítségnyújtás – nevelési tanácsok, óvodapszichológus bevonásával
- tanulást segítő korszerű módszerek alkalmazása (szituációs játékok, kooperatív technikák, báb, projektmódszer),
- fejlesztést segítő eszközök beszerzése,
- konfliktusmegoldó technikák alkalmazása.

XII. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK

„És aki befogad egy ilyen kisgyermeket az én nevemben, az engem fogad be.” (Máté 18, 5)

A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKKEL KAPCSOLATOS ALAPELVEINK:

- A gyermekekkel szembeni elvárást a gyermek nevelési igényének jellege és mértéke határozza meg.
- A gyermeknek csak annyi segítséget nyújtunk, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- A fejlesztés szervezeti keretét, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert a gyermek állapotából fakadó egyéni szükséglet határozza meg.
- Az együttnevelés alappillére a differenciáló pedagógiában való jártasság

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek való mindennapi foglalkozás során az óvodapedagógus egy számára ismeretlen, vagy kevésbé ismert szakmai területtel találkozhat. Ezért fontos számunkra, hogy a befogadó csoportban a pedagógusok rendelkezzenek bizonyos alapismeretekkel a fogyatékos, vagy a kiemelt figyelem hátterének számos körülményéről. Nagyon fontos, hogy az óvónő jártas legyen a differenciáló pedagógiában, mert ez az együttnevelés egyik alappillére. A differenciált nevelés folyamatában a pedagógus – függetlenül attól, hogy a csoportjában van-e a kiemelt figyelmet igénylő gyermek – a fejlesztés feladatait a gyermek egyéni szükségleteihez igazítja. Ez a csoport valamennyi tagjának kedvező. Az óvónő csak így látja meg igazán az egyes gyermek erősségét, kiemelkedő képességét- esetleg tehetségét, illetve gyenge pontját, elmaradását. Nevelési programunk és

pedagógiai gyakorlatunk ezen a szemléleten alapul, így ugyanezzel a szemlélettel közelítünk a kiemelt figyelmet igénylő valamennyi gyermekhez.

EGYÜTTMŰKÖDÉS A SZÜLŐKKEL:

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése során – akár a sajátos nevelési igényű, akár a halmozottan hátrányos akár a tehetséges gyermek esetében – a szülők szerepe nélkülözhetetlen. Az óvodai integrációs folyamat kezdete mindannyiunk számára újdonságokkal és kihívásokkal teli. Célunk, hogy ebben az időszakban megismerjük a gyermekeket és családjaikat, hogy megalapozzuk és megkönnyítsük a közös munkát. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek fejlődését bizonyos rendszerességgel közösen értékeljük. A gyermeknél ekkor indul el az alkalmazkodási folyamat az új környezethez, az óvoda dolgozóihoz, a csoporttársakhoz, a szokásokhoz és elvárásokhoz. Fontos tehát hogy tisztázzuk és egyeztessük céljainkat az azonos követelményrendszer kialakítása érdekében. A sikeres beilleszkedést jelentősen segíti a szülő mindennapi információja, amellyel megoldhatókká válnak a kisebb-nagyobb problémák. Mindezek mellett kiemelt feladatunk, hogy biztosítsuk a gyermekeket elfogadásunkról, odafigyelésünkről és támogatásunkról. A családdal való együttműködésnek sokféle szervezeti formáját működtetjük ahhoz, hogy a kapcsolattartás hatékony legyen: szülői értekezlet, egyéni konzultáció, családlátogatás, tanácsadás.

XII. 1. KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEK

XII.1.1. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK:

A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

A törvényi előírásoknak megfelelően intézményünkben biztosított a megfelelő feltétel és ellátás.

CÉL:

A Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján a sajátos nevelési igény típusához és súlyosságához igazodó pedagógiai feltételek (személyi és tárgyi feltételek) biztosítása

(megléte) mellett, az óvoda az alábbi gyermekek együttnevelését vállalja a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról- alapján:

- enyhe fokban hallássérült
- beszéd fogyatékos gyermek.

Óvodánk Alapító Okirata szerint az alábbi sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését vállalja szegregált, gyógypedagógiai óvodai csoportban:

- gyengénlátó
- enyhe értelmi fogyatékos
- közép súlyos értelmi fogyatékos
- a fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő

A fogyatékos gyermeknek joga, hogy sajátos gondozást kapjon attól az időtől, amikor a fogyatékoságát megállapították.

Az óvodánkba kerülő fogyatékos gyermekek szakszerű ellátásához megfelelő szakembert biztosítunk.

Célunk továbbá, hogy a gyermek(ek) számára olyan környezetet alakítsunk ki, ahol mindenki számára természetessé válik a különbözőségek elfogadása, és ahol fejleszthetjük a sajátos nevelési igényű gyermekek önállóságát, képességeit és érzelmi életét integrált kereteken belül. Fontosnak tartjuk a lassabban fejlődő funkciókat, képességeket a leghamarabb és a leghatékonyabb módon fejleszteni pozitív irányba, hogy elősegítsük a sikeres és kudarctól mentes iskolába lépés lehetőségét.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI:

- Az óvodapedagógus kiemelt feladata a csoportjába járó gyermekek között a megfigyelési módszer alkalmazásával minél korábban észlelni az SNI igény jelenlétét.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek szüleit megfelelő tájékoztatásban részesíti és felvázolja a különböző fejlesztési lehetőségeket
- Szükség esetén megfelelő szakember kiválasztásában és a kapcsolat felvételében segítséget nyújtunk
- A kiemelkedő területek felismerése, gondozása.
- A kisgyermek személyiségének harmonikus fejlesztése.

- Nevelésük során az eltérő fejlődésű gyermekek egyéni igényeire építkezünk figyelembe véve lemaradásuk mértékét és területeit.
- Törekszünk a korszerű egyéni bánásmódok, módszerek, terápiák, technikák, eszközök megismerésére, kiválasztására, és azok személyre szabott alkalmazására
- A funkciók differenciáltabb működését tudatosan fejlesztjük
- Egyéni fejlesztési tervet készítünk.
- Az egyénre szabott fejlesztés minden esetben a gyermek pedagógiai, orvosi, pszichológiai komplex diagnózisára építve valósul meg.
- A csoportszoba kialakításánál is figyelembe vesszük az integrált gyermek sajátos igényeit.
- Megismerjük a gyermek, otthon megnyilvánuló szokásait (gyógyszer, segédeszköz használat).
- A csoport, szokás –és szabályrendszerének kialakításához figyelembe vesszük az integrált gyermekek egyéni sajátosságait
- A gyermek fejlesztése tudatos és tervszerű, amelyben a komplexitás és a folyamatkövetés megvalósul.
- Fontosnak tarjuk a folyamatos nyomon követést, és kapcsolattartást mind a szülőkkel, mind a szakemberekkel (konzultálás a logopédussal, szurdopedagógussal, közös tervezés, közös elemzés, szupervízió a szakemberekkel.)
- Fontosnak tartjuk a folyamatos önképzést a sajátos nevelési igényű gyermekekkel kapcsolatban.
- Az integráció lehetőséget ad a csoport gyermekeiben az előítélet mentesség tudatosítására, a másság elfogadására.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- rendelkeznek olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutnak fejlődésük optimális szintjére.

XII. 1.2. BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEK

Célok

- a fejlesztés során a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése, kompenzációja az óvodapedagógus közreműködésével a pedagógiai kompetencia határokra belül,
- ne terhelje túl a nevelés – fejlesztés a tanulási, beilleszkedési, tanulási nehézség kialakulására veszélyeztetett gyermeket.

Feladatok

- a szakvéleményben megállapított területek megsegítése az óvodapedagógus közreműködésével, olyan technikák, módszerek megismertetése, melyek képességeiket figyelembe véve segítik az egészség megőrzését,
- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humánerőforrás.
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása a btm-es gyermekek kapcsolataiban,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szakszolgálatokkal (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a felzárkóztatás sikeressége érdekében,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- az elvárásaink a gyermek fejlődési üteméhez igazítása,
- a másképpen fejlődő gyermek célirányos segítése, korrekciója egészséges társaival együtt, - egyéni bánásmóddal -,
- az utánzásos-, és szociális tanulás lehetőségének biztosítása.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- a szakvéleményben megjelölt képességek eléri a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet,
- rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,

- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

XII.1.3. KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEK

„Vegyétek észre, ha egy gyermek különleges, nem azért különleges, mert különb akar lenni, hanem azért, mert nem tud más lenni.” (Szabó Magda)

Vannak gyerekek, akiknél már igen fiatal korban feltűnik, hogy adottságai valamilyen területen az átlagosnál lényegesen jobbak, és ehhez sokszor a kíváncsiságnak és az akaratnak szokatlan erőssége társul. Éppen ezért óvodás korban érdemes beszélni a tehetség, azaz „a tehetség ígéret” felfedezéséről, a személyiség optimális fejlesztéséről. Fontos kérdés, hogy adottságaival később hogyan tud élni a gyerek, hiszen az adottság csak egy lehetőség, amely áldássá válhat a belső erők és a környezet hatásai által. Nem szabad ugyanis a tehetség kialakulásánál figyelmen kívül hagyni, hogy az adottságok csakis a pozitív, a gyerekeknek megfelelő környezeti hatások által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé.

CÉL:

- Megismerjük a tehetséget a különböző társadalmi rétegekben,
- Megértsük a tehetség megjelenési formáit,
- Segítsünk, hogy a gyermek, tanuló saját képességeit felismerje, fejleszthesse,
- Kielégítsük a gyermekek szükségleteit (megismerési, elfogadottsági, alkotási, biztonsági),
- Ösztönözzük motivációjukat, kíváncsiságukat és kreativitásukat,
- Bevonjuk őket problémáik megoldásába,
- Erősítsük a személyiségüket,
- Felkészítsük őket, hogy testileg, szellemileg egészséges, kreatív felnőttek váljanak belőlük.
- Fejlesszük a tehetséges gyermek erős oldalát
- Erősítsük a gyermek tehetségével összefüggő gyenge területeket

- Olyan légkört alakítsunk ki a gyermek körül, amely őt elfogadja, személyiségének fejlődését segíti
- A pihenés lehetőségét megteremtsük számukra

Mivel az óvodás gyermek esetében még csak „tehetségígéret”-ről, „tehetséggyanú”-ról beszélhetünk, ezért elsősorban nem képességeket keresünk, inkább adottságokat, lehetőségeket.

A tehetség a következő területeken mutatkozhat meg óvodás korban:

- rajzkészség
- zenei hallás, ritmusérzék, hangterjedelem
- természetismereti témakör
- matematikai képesség
- anyanyelvi, kommunikációs képesség
- testi ügyesség, tánc, harmonikus mozgás, versenysportra való alkalmasság

ÓVODA FELADATAI:

- korai tehetség-felismerés, tehetségazonosítás,
- a tehetségígéretes gyermek személyiségfejlődésének támogatása, szükség esetén további megsegítésre irányítás,
- tanácsadás, támogatás a szülőnek,

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI:

- Felismerjük és gondozzuk a tehetség-ígéretes gyermekeket az óvodai csoportban vagy külön foglalkozás keretében
- Megteremtjük számukra az alkotó-alakító tevékenység feltételeit
- Hisszük, hogy a gyermek életének elsődleges nevelési színtere a család, így elengedhetetlennek tartjuk a szülők bevonását tehetségfejlesztő munkánkba
- Törekszünk arra, hogy meglássuk a gyengébben teljesítő gyermekben bujkáló kiváló képességeket

- A tehetséggondozással kapcsolatos feladatok rögzítése a csoportnaplóba, fejlődési naplóba, nevelési tervbe és értékelésbe, amely tartalmazza a fejlesztések irányát, folyamatát, tapasztalatait és eredményeit
- Fontosnak tarjuk a bizonyos területeken kiugró fejlettségek további megfigyelését, hogy ez a teljesítmény pillanatnyi vagy folyamatosan, tartósan mutatkozik-e meg.
- Vegyük körül őket minél több lehetőséggel, amelyekből tanulhatnak.
- A játék mindenek feletti szerepének biztosítása.
- Pozitív én tudat alakítása és erősítése kiemelt szerepet kap
- Segítsük a gyermekeket a szabad önkifejezésben és érzelmeik megélésében
- Pedagógusaink folyamatos szakmai felkészültsége az érintett tehetségterületen elengedhetetlen. Törekszünk újszerű módszerekkel és egyénre szabott technikákkal foglalkozni a gyermekekkel
- Igény esetén külső szakembert vonunk be munkánkba a szakmai segítségnyújtás érdekében

FEJLESZTÉS SZÍNTEREI:

a.) A csoportban az óvodai mindennapok során, a szabad játékban

A tehetségígéretet mutató gyermekek is elsősorban a csoportjukban élik óvodás életüket. Elsődleges tevékenységük a játék. A játékeszközök megválasztásakor ezért fontos, hogy olyan játékok, eszközök, könyvek stb. is jelen legyenek a csoportban, melyek kielégítik az intellektuális kíváncsiságukat, érdeklődésüket, tudásvágyukat. A legváltozatosabb gondolkodást és kreativitást fejlesztő játékokat, a sakk, térbeli társasjátékok, logikai játékokat, atlaszokat, könyveket használjuk a mindennapokban. Mindennek helye van a csoportszobában (lehet ez akár gyermekek által készített játék is), amely a gyermekek kutató érdeklődését, kíváncsiságát és átlag feletti intellektusát fejleszti, előre viszi és a gazdagító programok anyagához is felhasználható.

b.) A gyermekek számára kidolgozott gazdagító programok, tehetségműhely

Az évszakok, jeles napok köré csoportosítható témakörök anyagát úgy állítjuk össze, hogy a differenciált bánásmód feladatait meg tudjuk valósítani. A felzárkóztatástól a

tehetséggondozásig minden gyermek egyéni képességeihez igazítva tevékenykedhet a sokszínű és sokféle lehetőséget kínáló feladatokban.

Óvodánkban jelenleg kiegészítő foglalkozásként a zenei tehetségműhely működik.

c.) Óvodán kívüli programok, lehetőségek felkutatása

- élményszerző séták, kirándulások, programok,
- múzeumlátogatások,
- pályázatok felkutatása (pl. rajzversenyek),
- koncertek,
- színházlátogatás,
- óvodai szolgáltatások aktuálisan

XII. 2. A HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉSE

Célok

- valósuljon meg a HH és a HHH gyermekek rendszeres óvodába járása,
- csökkenjen az óvodai igazolatlan hiányzások száma,
- legyen arányos a HH és a HHH gyermekek csoportokban történő elhelyezése,
- legyen rendszeres és hatékony a szülőkkel való kapcsolattartás,
- erősödjön az együttműködés a szakszolgálatokkal,
- valósuljon meg az óvodába lépő hátrányos helyzetű gyermekek komplex állapotfelmérése,
- valósuljon meg a kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- kompenzáljuk a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat,
- valósuljon meg az egészséges életmódra nevelés a szülők, a gyermekorvos, a védőnő bevonásával.

Feladatok

- a gyermekek hiányzásainak nyomon követése, jelzése az óvoda gyermekvédelmi felelőse felé,
- a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve a hiányzások okainak feltárása, segítségnyújtás,
- rendszeres kapcsolattartás „jelzőrendszer működtetése” a szakszolgálatokkal,

- az arányos elhelyezés figyelembevétele a HH és a HHH gyermekek csoportba sorolásánál,
- a szülők tájékoztatása szociális juttatások, kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevételére való jogosultságról, lehetőségekről,
- a beilleszkedés segítése, egyénre szabott fejlesztése,
- együttműködés az óvoda gyermekorvosával, a védőnővel,
- kiemelten kezeljük a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat, az egészséges életmódra nevelést,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- az iskolai életre való tudatos ráhangolás,
- megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényüket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a HH és HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába,
- szociális hátrányaik csökkennek,
- kommunikációs képességeik fejlődnek,
- az óvoda- iskola átmenet könnyebb lesz számukra,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- képesek az alkalmazkodásra, együttműködésre,
- egyéni ütemben eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

XIII. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI

Az óvoda pedagógiai programja adja az alapot pedagógiai munkánk tervezésekor.

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- összesített adatokat a fiúk és lányok számáról, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–öt éves, az öt–hatéves a hat–hét éves gyerekek számát, a

sajátos nevelést igénylő gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,

- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban,
- nevelési éven belüli időszakonként a nevelési feladatokat, a szervezési feladatokat (egészséges életmód alakítása, egészségnevelési feladatok, játék, közösségi nevelés feladatai, munka jellegű tevékenységek),
- a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat az alábbi bontásban
 - ~ verselés, mesélés,
 - ~ ének, zene, énekes játék, gyermektánc,
 - ~ rajzolás, festés, mintázás, kézi munka,
 - ~ mozgás,
 - ~ a külső világ tevékeny megismerése, a környezeti nevelés feladatai.
- az értékeléseket, a hivatalos látogatásokat (a látogatás célja, időpontja, a látogató neve és beosztása), a gyermekek egyéni lapját.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

Tartalmazza:

- ~ a gyermek anamnéziséét,
- ~ a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- ~ a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- ~ amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- ~ a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,

~ a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

A mindennapi tevékenységekben zajló óvodapedagógusi megfigyelések a gyermekek természetes életének zavarása nélkül adnak alkalmat mozgásos, értelmi és szociális képességeik, egyéni fejlődési ütemük megismerésére. Kiegészülnek e megfigyelések a gyermeki produktumok elemzésével, családlátogatások, szülőkkel folytatott megbeszélések tapasztalataival is.

Hangsúlyozzuk, hogy a megfigyelések hosszabb időt ölelnek fel, valóságghűbb képet adva az egyenetlen, megtorpanásokkal, majd erőteljesebb ugrásokkal jellemezhető gyermekkori személyiségfejlődésről. A fejlődésben megmutatkozó sajátosságok értelmezése mindig holisztikusan történik, és figyelembe veszi az ok-okozati együttthatókat.

A nevelőmunka tervezése, elemzése, értékelése, az egészségesen fejlődő gyermekekről szerzett ismereteknek, előrehaladásuk mértékének megfigyelése, írásos dokumentálása minden óvodapedagógus kötelessége.

Az óvodapedagógusok feladata félévente tájékoztatni a szülőket gyermekük aktuális fejlettségi állapotáról, fejlődési üteméről, az esetleges problémákról. A gyermekek aktuális cselekvéseit, magatartását, létrehozott alkotásaikat, feladatmegoldásukat a pozitívumok előtérbe helyezésével, konkrétan értékelik.

FÜGGELÉK

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK MEGVALÓSULÁSA, FELADATOK

1. Egészséges táplálkozás			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Hetente vitaminnapok biztosítása a szülők segítségével ahol a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak.	folymatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a vitamindús táplálkozás szokássá válik, a gyerekek korszerű táplálkozási igénye kialakul; a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztása csökken
Évente egyszer egészséghet szervezése ahol az egészséges táplálkozásra, és a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	ősz	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	az egészséges táplálkozás, és mozgásigény a gyermekek szokásait alakítja; a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztása csökken, tudatosodik az egészség= érték szemlélete
A gyermekeket bevonjuk az egészséges ételek készítésébe, pl. gyümölcssaláta	folymatos	óvodavezető, pedagógusok	a közösen elkészített étel, pl. gyümölcs-, zöldség saláta az étkezés, munkavégzés együttes örömet közvetíti; alakul egészsz tudatos szemléletmódjuk
2. Mindennapos testnevelés, az egészségfejlesztő testmozgás			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Évente egyszer mozgásnap megszervezése, ahol a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek figyelmét.	tavaszi	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	alapvető mozgáskészségek fejlődnek, az önálló testedzés igénye kezd kialakulni; a szülők számára értékként jelenik meg a mozgásos közös tevékenység; a közösségi kapcsolatok alakulnak
Apák napjához kapcsolódóan mozgásos délután szervezése	június	óvodavezető, pedagógusok	közös élményszerzés, a mozgás közös megélése
3. A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény

A gyermekek önismeretének, erősítése játékos szituációkban. Az érzelmi intelligencia fejlesztése a „nem”-et mondás képességének alakításával. Tablókészítés a gyerekekkel az egészséges és az egészségre káros termékekről, veszélyes helyzetekről	tél	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a káros szenvedélyektől mentes egészségvédő modell megismerése; az egészségkárosító szerek egészségi kockázatának ismerete
A stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz - hatások és helyzetek elkerülésével. Csoportban történő játékos konfliktuskezelési technikák, légzőgyakorlatok, stb	havonta	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	idegrendszeri,- lelki egészségvédelem a helyes életvitel és harmonikus, derűs, elfogadó, kiegyensúlyozott légkör biztosításával
4. A bántalmazás megelőzése			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Felderítés és a tanácsadás családlátogatással, egyéni beszélgetéssel, a nevelési tanácsadó, gyermekorvos segítségével.	folymatos	óvodavezető, gyermekvédelmi szakember, óvoda-pedagógusok	családi nevelés erősítésében mintaadás: a gyermekekkel való bánásmód őszinte, barátságos, szeretetteljes, határozott, következetes, elfogadó, toleráns
5. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Minden csoportban rendszeresen balesetvédelmi oktatás tartása év elején.	évszakonként	óvodavezető, óvodapedagógusok	életkornak megfelelő balesetvédelmi ismeretek közlése
Az óvodai udvari játékok folyamatos ellenőrzése.	folymatos	óvodavezető	udvari játékokkal kapcsolatban az óvoda biztonságos működése megvalósul
Elsősegélynyújtás tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása.	szeptember	óvodavezető	az óvoda biztonságos működése megvalósul e területen
6.Személyi higiéné			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Személyes higiéné elsajátíttatása	folymatos	óvoda-pedagógusok	helyes szokások kialakulnak: az étkezések, az öltözködés, a tisztálkodás, a testápolás és az illemhely használatával kapcsolatban

Rendszeres egészségügyi vizsgálatok, szűrések	szeptember	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	fogászati és általános szűrővizsgálat megvalósul
Csoportszoba, öltözők, folyosók mellékhelyiségek, udvar tisztasága	folyamatos	óvodavezető,	az óvoda működtetése egészségügyi előírásoknak megfelel

7. Környezetvédelem			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Csoportok kialakítása: gyermek-és természetbarát jegyek - bútorok, tároló kosarak, játékok, világítás.	szept., folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	biztosított gyermekeink számára a rendezett, tiszta környezet, ahol szép és biztonságos környezetben játszhatnak, tevékenykedhetnek
Minden csoportban természetsarok kialakítása.	szept. folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	kilakul gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásforma, életvitel, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűd
Az udvar tisztántartása, gondozása, évszaknak megfelelő feladatok ellátása.	szept., folyamatos	óvodavezető, óvodapedagógusok	felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek gyermekeink az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében
Állatok Világnapja. Október 4. Csoportonkénti programszervezés.(pl. állatkert, vadaspark..stb.)	okt. 4.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Megfigyelések az évszakok változásával kapcsolatban. Az időjárás jellegzetességei.	folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a rendszerszemléletre nevelés; képessé válnak a gyermekek arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, meglátják a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, választ, megoldást keresnek azokra
Szüret. Csoportonkénti programszervezés.	okt.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a tapasztalaton alapuló környezeti nevelés megvalósul; gyermekeink megismerik a népszokások eredetét és jelképeit

Óvodai nyílt rendezvény a szülők bevonásával. Foglalkozások. Orvos gyógyító munkája. Testünk, testrészek, érzékszervek funkcióinak megismertetése, játékok. Egészségtudatosság.	nov.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	óvodásaink testi- lelki fejlődése megalapozódik a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
Könyvtárlátogatás.	dec.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	a szabadidő hasznos eltöltésének igénye alakul
Lakóhelyünk. Épített környezetünk: szobrok, épületek, múzeumok.	dec.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	megalapozódik gyermekeinkben a társadalmi környezet- benne az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokások; környezetkultúrájuk megalapozódik
Adventi készülődés a szülőkkel közösen.	dec.	óvodavezető, óvodapedagógusok	óvodásaink fejlődése megalapozódik a hagyományok által a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
A természet megfigyelése, az évszak jellemző jegyei. Az időjárás jellegzetességeinek követése. Téli élmények a hóban.	január	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	megvalósul a sokszínű tevékenységek átélése közvetlen környezetben, illetve a tevékenység és a mozgás pozitív hatása az értelmi fejlődésre; mozgásigényük kielégül
Hazánk növény és állatvilága. Az állatok élete télen. Madáretetés.	január	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	megvalósul a tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés és a megfigyelések keretében történő tanulási folyamat; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Vizes Élőhelyek Világnapja. Séta a helyi vizes területhez. Megfigyelések. Játékos vizes feladatok megoldása csoportonként.	febr. 2.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	megvalósul a rendszerszemléletre nevelés; képessé válnak a gyermekek arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, meglátják a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, választ, megoldást keresnek azokra
A (városi) közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök. Gyalogos közlekedési szabályok. Séta, megfigyelések.	márc.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	a környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonya kialakul, ismerete gyarapodik; a környezettudatos magatartás megalapozódik

Víz világnapja. Március 22. Kísérletek a vízzel.	márc. 22.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	a szabadidő hasznos eltöltésének igénye alakul; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Természetvédelem lakóhelyünkön. Hulladékgyűjtés. Természetbarát anyagok használatának megismertetése. Természeti környezetünk védelme, óvása. Energiatakarékosság (víz, villany) fontosságának hangsúlyozása. A rossz minőségű levegő, a szmog megismertetése, okai. Séta, megfigyelések.	április	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	gyermekünk a környezettudatos életmód elemeit megismerik; az egészséget befolyásoló környezeti tényezőket felismerik; a környezettudatos magatartás megalapozódik; a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakulnak
Föld Napja Április 22.	április 22.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek gyermekünk az óvoda esztétikus környezetének kialakításában; a tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet megismerése megvalósul
Madarak és Fák Napja Május 10.	május 10.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	gyermekünkben a valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul ki a természethez; megtanulják azok védelmét, az értékek megőrzését
Kirándulás. Csoportonkénti programszervezés.	május	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	megvalósul a közösségi érzelmeken, tapasztalaton alapuló, kreatív élményekben gazdag környezeti nevelés
Környezetvédelmi világnap. Június 5.	június 5.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	gyermekünk környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében; kialakul a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásforma, életvitel, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűd

MELLÉKLET

1. ÓVODA		
I. HELYSÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BEREDEZÉSI TÁRGYAI		
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezetudatos eszközzel, felszereléssel		
A	B	C
Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés
1. I. Csoportszoba		
2. óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült esetén kemény ágybetétnek, decubitus matrac egyéni szükséglet szerint; lítás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén védőszegély (rész)
3. gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült, lítás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, lábartóval és ülőkével
4. gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	Mozgássérült, lítás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszerűenyes óvodai asztalok
5. fénnyvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretekben	
6. szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló legalább egyötödének lefedésére alkalmas méretekben	
7. játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	
8. könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	
9. ólónarok állvány	gyermekcsoportonként 1	
10. textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
11. edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
12. személtartó	gyermekcsoportonként 1	
13. hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedények	épület szintenként 1	a települési szabályozásnak megfelelően annyi gyűjtőedény, amennyi az elkülöníthető hulladéktípusok száma
14. 2. Tornaszoba		
15. tornapad	2	
16. tornaszőnyeg	1	
17.1 bordásfal	2	
17.2 bordásfal	3 gyermekenként 1	új óvoda építése esetén
18. mozgáskultúrát, mozgásfejlesztést segítő, mozgásgépi kiegészítő eszközök	1	pl. greiswald, mozgás-kotta, body-roll, Basu jellegű fejlesztő eszközök
19. egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint, pl.: zsámoly, matrac, labdák, karikák, stb.
20. 3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
21. a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		a pedagógiai programban foglaltak szerint
22. tükör (az asztal szélességében)	1	
23. asztal	1	
24. szék	2	egy gyermek, egy felnőtt
25. szőnyeg	1	
26. játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	
27. 4. Óvodapszichológusi szoba	gyermeklétszám szerint	
28. asztal	1	
29. szék	4	
30. szőnyeg	1	
31. könyvek, játékok, iratok tárolására is alkalmas polc	1	
32. 5. Játsszódvar		
33. kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	
34. kerti pad	gyermekcsoportonként 2	
35. babaház	minimum 1, további 2 csoportonként 1	
36. udvari ivócsap, ivókút	(székhelyen és telephelyen) 1	új óvoda építése esetén
37. udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	megfelelő árnyékolás biztosításával
38. takaróháló, takaróponnya	homokozónként 1	a homokozó használaton kívüli lefedéséhez
39. mozgáskultúrát, mozgásfejlesztést segítő, mozgásgépi kiegészítő eszközök	IV. rész szerint	pl.: fűszekhinta, gyermekcsoportonként 1 db képzéses lengőtűnta, további 3 – 3 db roller, három és kettőreklí kerékpár, mászóka stb.
40. 6. Intézményvezetői iroda		
41. íróasztal és szék	1-1	
42. tárgyalóasztal, székekkel	1	
43. telefon	1	
44. könyvtároló	1	
45. irasztól	1	
46. számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymászó), hangszóró, projektor, vagy interaktív táblázat, erősítő, mikrofon, stb.

47.	7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda (a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)		
48.	iroasztal és székek	1-1	
49.	iratszékreny	1	
50.	telefon	1	közös vonallal is működtethető
51.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	tagintézményben perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, közös intézményi használatra stb.
52.	8. Nevelőtestületi szoba		
53.	asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaszele is	pedagóguslétszám figyelembe vételével	
54.	székek	pedagóguslétszám szerint 1	
55.	könyvtári dokumentum	500	az óvoda-pedagógusok fejlődéséhez
56.	könyvszekrény	2	legalább ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához alkalmas legyen
57.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, stb. amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat az óvodában megszervezett, biztosított;
58.	9. Orvosi szoba, elkülönítve	betanulás, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	gyógytárgyak, komoly pedagógiai óvodában, helyben biztosítva
59.	10. Gyermeköltöző		
60.	öltözőrekesz, ruhátároló, fogás	gyermeklétszám figyelembevételével	öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló
61.	öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	
62.	11. Gyermekmosdó, WC helyiség		
63.	törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	
64.	fülkék	mosdókagylóként 1	
65.	rekeszes fali polc (fogmosztartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	
II. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK			
	A	B	C
1.	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	fésű, fogkefe, fogmosáspohár
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylóként 1	ruhákefe, körömkefe, szappantartó
3.	fésűtartó	csoportonként 1	
4.	törülköző	felölt és gyermeklétszám szerint 3-3	
5.	ábrós	asztalonként 3	
6.	takaró	gyermeklétszám szerint 1	
7.	ágyemelőhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	
III. A FELNÖTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK			
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel			
	A	B	C
1.	szenyes ruhátároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
2.	mosott ruhátároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
3.	automata mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha a mosás helyese történik
4.	vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha csoportok száma több mint 6, akkor 2
5.	vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha csoportok száma több mint 6, akkor 2
6.	szírtűállvány	csoportonként 1-1 (székhelyen és telephelyen) 1	
7.	takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
8.	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	pl.: ásó, kapó, gereblye, kerti locsolókanna, fűnyíró, fűszegély nyíró, sövényvágó, metszőolló, hálapát, lombvágó, locsolóöntöző, seprűk
9.	hűtőgép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	
10.	por szívó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	pl.: lehelő takarítógép
IV. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTEKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK			
	A	B	C
1.	I. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)		
2.	különböző játéktípusok (mozgásos játékok, gyakorlati, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruktív játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön (pl.: családjáték, mesterségek játéka; közlekedési szabályjáték; bábos játékok; jellemezt., LEGO; építő kocka és építőelemek; mágneses építők, fogaskerek készletek)
3.	mozgáskultúrát, mozgásfejlesztést segítő, mozgásigényét kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön (pl.: akadálypálya elemek; egyensúlyérzékelő játékok, eszközök; gimnasztikai eszközök; motoros képességfejlesztő eszközök)
4.	ének, zene, énekes játékok eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl.: hangszerekészlet; furulya; dob; triangulum, xilofon; metadofon; cintányér, csengő)

5.	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: okoskocka; logico eszközök; beszédfejlesztés eszközei; hangképzést segítő eszközök; könyvek)
6.	értelem képességeket (érzelel, észlel, emlékszik, figyel, képzelet, gondolkodik) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: érzékelés-észlelés fejlesztését segítő eszközök; okoskocka; összetett fejlesztő eszközök, logico, sakktáblánál eszközcsomag)
7.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: rajzolás, festés, mintázás, kézművesek eszközei)
8.	a természeti-embert-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: logico; okoskocka; lotto játékok; kártya eszközök; adott témakörhöz rendelt digitális adathordozók)
9.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
10.	2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
11.	digitális hangjátékzsám és képmegfigyelésre alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	projektor, vagy interaktív kijelző
12.	hangfalak	(székhelyen és telephelyen) 1	
13.	diavetítő	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
14.	vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
15.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	az óvoda pedagógiai programja szerint
16.	hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	sajátos nevelési igényű gyermekek nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint
V. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI			
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel			
	A	B	C
1.	1. Beszéd-fogyatékosok		
2.	műke 120 X 180 cm	csoportonként 1	
3.	lapotépési alaplemezlet	csoportonként 1	
4.	2. Hallási fogyatékosok		
5.	dallamiró	csoportonként 1	
6.	hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelési felszerelés	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abból az esetből, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tízenhármat, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
7.	vezeték vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	gyermeklétszám szerint 1	
8.	a különböző nyelvi kommunikációs szimulátorok megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abból az esetből, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tízenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
9.	nyelvi kommunikáció vizuális, audió megjelenítésére alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abból az esetből, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tízenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
10.	szurdokfogópedi eszközök	csoportonként 1	
11.	3. Látási fogyatékosok		
12.	olvasótelevízió	gyermeklétszám figyelembevételével	gyengénlátók, aliglátók számára
13.	hútrékeses doboz, gombos tábla, széles tábla, csörgő tábla	gyermeklétszám szerint 1	